

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

[૨૦૨૦] ૯ એસસીઆર ૫૩૦

વેસ્ટ યુપી સુગર મિલ્સ એસોસિએશન અને અન્ય

વિરુદ્ધ

ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્ય અને અન્ય

(સિવિલ અપીલ નંબર ૭૫૦૮/૨૦૦૫)

૨૨ એપ્રિલ, ૨૦૨૦

[ન્યાયમૂર્તિઓ, અરુણ મિશ્રા, ઈન્દિરા બેનર્જી, વિનીત સરન, એમ. આર. શાહ

અને અનિરુદ્ધ બોઝ]

યુપી શેરડી (પુરવઠા અને ખરીદીનું નિયમન) અધિનિયમ, ૧૯૫૩-
કલમ ૧૬-કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી લઘુત્તમ કિંમતની ઉપર
અને ઉપર ચૂકવવામાં આવેલ રાજ્ય સલાહ કિંમત (એસએપી) નક્કી કરવા માટે
યુપી રાજ્ય સત્તામંડળ-બે બંધારણીય બેંચના ચુકાદાઓ, સીએચ ટીકા રામજી

અને અન્યો, વગેરે વિરુદ્ધ ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્ય અને અન્યો [૧૯૫૬] એસસીઆર ૩૯૩ અને યુપી સહકારી શેરડી સંઘ સંઘો વિરુદ્ધ પશ્ચિમ યુપી સુગર મિલ્સ એસોસિએશન અને અન્યો (૨૦૦૪) ૫ એસસીસી ૪૩૦ વચ્ચે વિરોધાભાસની નોંધ લેતા ત્રણ ન્યાયાધીશોની બેન્ચ દ્વારા ઉલ્લેખિત બાબત-યોજવામાં આવી:ટીકા રામજી અને યુપી કો-ઓપરેશન કેન યુનિયન્સ ફેડરેશનના કેસમાં વિચારણા માટે જે તથ્યાત્મક મેટ્રિક્સ અને સંબંધિત જોગવાઈઓ પડી હતી તે સંપૂર્ણપણે અલગ હતી-કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા લઘુત્તમ કિંમત નક્કી કરવાની વિભાવના અને ૧૯૫૩ના કાયદા હેઠળ રાજ્ય સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી એસએપીની વિભાવના, ટીકા રામમાં ક્યારેય વિચારણા માટે ન આવી-જ્યારે યુપી કો-ઓપરેશન કેન યુનિયન્સ ફેડરેશનમાં તે યોગ્ય રીતે માનવામાં આવ્યું હતું કે રાજ્ય સરકાર દ્વારા વળતર/સલાહિત કિંમત અને કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી "લઘુત્તમ કિંમત" નક્કી કરવામાં કોઈ વિસંગતતા અથવા પ્રતિકૂળતા નથી-અને જો રાજ્ય સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી કિંમત કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી કિંમત કરતાં વધારે હશે, તો તેમાં કોઈ વિસંગતતા અથવા પ્રતિકૂળતા રહેશે નહીં કારણ કે બંને આદેશો એક સાથે કામ કરી શકે છે અને તે બંનેનું પાલન કરી શકે છે-યુપી કો-ઓપરેશન કેન યુનિયન ફેડરેશનમાં બંધારણીય બેન્ચ દ્વારા લેવામાં આવેલ મત સાચો કાયદો છે-ટીકા રામજી અને યુપી કો-ઓપરેશન કેન યુનિયન ફેડરેશનના કેસમાં બે નિર્ણયો વચ્ચે કોઈ વિરોધાભાસ નથી-આ બાબતને સાત ન્યાયાધીશોની મોટી

બેન્ચમાં મોકલવાની જરૂર નથી-યુપી શેરડી (પુરવઠા અને ખરીદીનું નિયમન) આદેશ, ૧૯૫૪-સુગર શેરડી (નિયંત્રણ) આદેશ, ૧૯૫૫-કલમ ૩-આવશ્યક ચીજવસ્તુ અધિનિયમ, ૧૯૫૫-કલમ ૩ (૨) (સી)-શેરડી (નિયંત્રણ) આદેશ, ૧૯૬૬-કલમ ૩-ભારતનું બંધારણ-કલમ ૨૫૪; સાતમી અનુસૂચિની સૂચિ III-કાયદાનું અર્થઘટન.

ભારતનું બંધારણ-સાતમી અનુસૂચિની સૂચિ III-પ્રવેશો ૩૩ અને ૩૪-શેરડીની કિંમત નક્કી કરવાની સત્તા-યોજાયેલી-પ્રવેશો ૩૩ અને ૩૪, સૂચિ III, સાતમી અનુસૂચિનો આધાર રાખીને, કેન્દ્ર સરકાર તેમજ રાજ્ય સરકાર બંને પાસે શેરડીની કિંમત નક્કી કરવાની સત્તા છે-કેન્દ્ર સરકારે સત્તાનો ઉપયોગ કરીને લઘુત્તમ કિંમત નક્કી કરી છે, રાજ્ય સરકાર શેરડીની લઘુત્તમ કિંમત નક્કી કરી શકતી નથી-જો કે, રાજ્ય સરકાર માટે સલાહિત કિંમત નક્કી કરવાની હંમેશા છૂટ છે જે હંમેશા લઘુત્તમ કિંમત કરતા વધારે હોય-યુપી શેરડી (પુરવઠા અને ખરીદીનું નિયમન) અધિનિયમ, ૧૯૫૩-કલમ ૧૬-શેરડી (નિયંત્રણ) આદેશ, ૧૯૬૬.

શેરડી (નિયંત્રણ) આદેશ, ૧૯૬૬-યોજાયો:૧૯૬૬ કલમ ૧૬, ૧૯૫૩ અધિનિયમ હેઠળ બહાર પાડવામાં આવેલ આદેશ રાજ્ય સરકારને વળતર/સલાહ કિંમત નક્કી કરવાની સત્તા આપે છે જેના પર શેરડી ખરીદી અથવા વેચી શકાય છે-આ કિંમત હંમેશા કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં

આવેલી લઘુત્તમ કિંમત કરતાં વધારે રહેશે-ચુપી શેરડી (પુરવઠા અને ખરીદીનું નિયમન) અધિનિયમ, ૧૯૫૩-કલમ ૧૬.

ચુપી શેરડી (પુરવઠા અને ખરીદીનું નિયમન) અધિનિયમ, ૧૯૫૩-કલમ ૧૬-જો કલમ ૩ (૨) (સી), ૧૯૫૫ અધિનિયમ અને ૧૯૬૬ના આદેશની કલમ ૩ની વિરુદ્ધ હોય તો-ધારિત:નંબર-આવશ્યક ચીજવસ્તુ અધિનિયમ, ૧૯૫૫-કલમ ૩ (૨) (સી)-શેરડી (નિયંત્રણ) આદેશ, ૧૯૬૬-કલમ ૩.

ભારતનું બંધારણ-કલમ ૨૫૪; સાતમી અનુસૂચિની યાદી III-કાયદામાં પ્રતિકૂળતા-યોજાયેલી:યાદી III, સાતમી અનુસૂચિમાં પ્રતિકૂળતાનો પ્રશ્ન, જ્યાં કેન્દ્ર અને રાજ્યો બંને પાસે કાયદો ઘડવાની સત્તા છે, તે ત્યારે જ ઊભો થાય છે જ્યારે બંને કાયદાઓ વચ્ચે વાસ્તવિક સમાધાન ન કરી શકાય તેવો સંઘર્ષ હોય.

સંદર્ભનો જવાબ આપતા કોર્ટે

ઠરાવ્યું કે : ૧.૧ કાયદાકીય ઇતિહાસ અને આવશ્યક ચીજવસ્તુ અધિનિયમ, ૧૯૫૫, ચુપી શેરડી (પુરવઠા અને ખરીદીનું નિયમન) અધિનિયમ, ૧૯૫૩, ચુપી શેરડી (પુરવઠા અને ખરીદીનું નિયમન) આદેશ, ૧૯૫૪, શેરડી (નિયંત્રણ) આદેશ, ૧૯૫૫, શેરડી (નિયંત્રણ) આદેશ,

૧૯૬૬ જે ટીકા રામજી અને ચુપી સહકાર શેરડી સંઘ સંઘોના કિસ્સામાં આ અદાલત દ્વારા વિચારણા માટે પડ્યો હતો, તેની સંબંધિત જોગવાઈઓ પરથી એવું લાગે છે કે કાયદામાં મોટો ફેરફાર થયો છે.[પરિચ્છેદ ૯] [૫૬૨-સી]

૧.૨ ચ. ટીકા રામજી અને અન્યો, વગેરે વિરુદ્ધ ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્ય અને અન્યો એ. આઈ. આર. ૧૯૫૬ એસ. સી. ૬૭૬ માં સામેલ પ્રશ્ન ઉત્તર પ્રદેશ શેરડી (પુરવઠા અને ખરીદીનું નિયમન) અધિનિયમ, ૧૯૫૩ની માન્યતા અને તે હેઠળ ઉત્તર પ્રદેશ સરકાર દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલી ૨૭/૦૯/૧૯૫૪ અને ૯/૧૧/૧૯૫૫ ની સૂચનાઓ સાથે સંબંધિત હતો.૧૯૫૩ના અધિનિયમની કલમ ૧૬ની પેટા-કલમ ૨(બી) સાથે વાંચીને પેટા-કલમ ૧ (એ) હેઠળ આપવામાં આવેલી સત્તાઓનો ઉપયોગ કરીને ૨૭/૯/૧૯૫૪ નું જાહેરનામું બહાર પાડવામાં આવ્યું હતું, જેમાં એવી જોગવાઈ કરવામાં આવી હતી કે શેરડી ઉગાડનારા સહકારી મંડળીની કામગીરીના વિસ્તારના શેરડી ઉગાડનારાઓમાંથી ઓછામાં ઓછા ત્રણ ચતુર્થાંશ સમાજના સભ્યો હશે.જે ફેક્ટરી માટે વિસ્તાર સોંપવામાં આવ્યો છે તેના પર કબજો કરનાર શેરડી ઉત્પાદક દ્વારા ઉગાડવામાં આવતી શેરડીની ખરીદી અથવા ખરીદી માટે કરાર કરશે નહીં, સિવાય કે આવી શેરડી ઉત્પાદકો સહકારી મંડળી દ્વારા.૧૯૫૩ના કાયદાની કલમ ૧૫ દ્વારા આપવામાં આવેલી સત્તાઓનો ઉપયોગ કરીને બહાર પાડવામાં આવેલ ૯/૧૧/૧૯૫૫ નું જાહેરનામું, જે તેની સાથે જોડાયેલી અનુસૂચિની કલમ ૨માં ઉલ્લેખિત ખાંડની ફેક્ટરીઓને અનામત અથવા સોંપવામાં આવ્યું હતું,

શેરડીની ખરીદી કેન્દ્રો, તેમની સાથે જોડાયેલા સત્તાવાળાઓ સાથે, પેરાઈની મોસમ ૧૯૫૫-૫૬ દરમિયાન શેરડીના પુરવઠા માટે કલમ ૩માં તેમની સામે નિર્દિષ્ટ કરે છે.આમ, તે સ્પષ્ટ છે કે ફેક્ટરીઓને શેરડીના પુરવઠાની એજન્સી સાથે સંબંધિત ૨૭/૦૮/૧૯૫૪ તારીખની સૂચના અને ચોક્કસ ફેક્ટરીઓ માટે ઝોનની રચના સંબંધિત ૮/૧૧/૧૯૫૫ તારીખની સૂચના પર સવાલ ઉઠાવવામાં આવ્યા હતા.[પેરા ૧૨,૧૩] [૫૭૭-જી-એચ; ૫૭૮-એ-સી]

૧.૩ આ અદાલતે એવું માન્યું હતું કે ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્ય પાસે આ કાયદો ઘડવાની કાયદાકીય ક્ષમતા છે અને ૧૯૫૧ના કાયદા અથવા આવશ્યક ચીજવસ્તુ અધિનિયમ, ૧૯૫૫ સાથે ૧૯૫૩ના કાયદાનો કોઈ વિરોધ નથી.આ અદાલતે અધિનિયમ અને સૂચનાઓની માન્યતાને સમર્થન આપ્યું હતું અને એવું પણ માન્યું હતું કે કોઈ ગેરવાજબી પ્રતિબંધ લાદવામાં આવ્યો નથી.બંધારણની કલમ ૧૮(૧)(એફ) અને (જી) અને કલમ ૩૧ હેઠળ મૂળભૂત અધિકારોનું કોઈ ઉલ્લંઘન થયું નથી.૧૯૫૩ના કાયદા હેઠળ રાજ્ય સરકાર દ્વારા ભાવ નક્કી કરવાનો પ્રશ્ન ચ ટીકા રામમાં વિચારણા માટે આવ્યો ન હતો. આ અદાલતે નોંધ્યું હતું કે ઉત્તર પ્રદેશ સરકારે નિર્ણય આપવામાં આવ્યો ત્યાં સુધી કારખાનાઓ દ્વારા ખરીદવાની શેરડીની કિંમત ક્યારેય નક્કી કરી ન હતી.પ્રતિકૂળતાની તપાસ કરતી વખતે, ૧૯૫૪ ના અધિનિયમમાં સમાવિષ્ટ જોગવાઈઓનો સંદર્ભ પસાર કરવામાં આવ્યો છે.અરજીઓ પેન્ડન્સી દરમિયાન, સુગર કંટ્રોલ ઓર્ડર, ૧૯૫૫,૨૭/૦૮/૧૯૫૫ પર જારી કરવામાં આવ્યો હતો, જેનો ચુકાદામાં

ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો હતો.તે રજૂઆત પણ કરવામાં આવી ન હતી કે કાયદાની કલમ ૧૬ હેઠળ નિયમનની સત્તામાં શેરડીની સલાહિત કિંમત નક્કી કરવાની શક્તિનો સમાવેશ થશે.કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા લઘુત્તમ કિંમત અને રાજ્ય સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવનારી રાજ્ય સલાહિત કિંમત નક્કી કરવાની વિભાવના, ઉપરોક્ત નિર્ણયમાં આ અદાલતની વિચારણા માટે ક્યારેય ન આવી.નિર્ણયના ગુણોત્તરને વિચારણા અને જવાબ આપેલા પ્રશ્નોના પ્રકાશમાં ધ્યાનમાં લેવું પડશે.ટીકા રામજીમાં એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે ૧૯૫૩ના અધિનિયમમાં ૧૯૫૫ના અધિનિયમ સાથે અથવા ૧૯૫૧ના અધિનિયમ સાથે કોઈ પ્રતિકૂળતા નથી અને જે સૂચનાઓ પર આક્ષેપ કરવામાં આવ્યો હતો તે મૂળભૂત અધિકારોનું ઉલ્લંઘન કરતી નથી.[પેરા ૧૫-૧૭] [૫૭૮-જી-એચ; ૫૭૯-એ-ડી]

૧.૪ આમ, ટીકા રામજીના કેસમાં આ અદાલત સમક્ષ વિચારણા માટે જે તથ્યાત્મક મેટ્રિક્સ અને સંબંધિત જોગવાઈઓ પડી હતી અને જે યુપી કો-ઓપરેશન કેન યુનિયન્સ ફેડરેશનના કિસ્સામાં આ અદાલત દ્વારા વિચારણા માટે પડી હતી તે સંપૂર્ણપણે અલગ હતી.૧૯૫૫ના આદેશની કલમ ૩એ કેન્દ્ર સરકારને "કિંમત અથવા લઘુત્તમ કિંમત" નક્કી કરવાની સત્તા આપી હતી.ટીકા રામજીના કેસમાં ૧૯૫૫ના આદેશની ઉપરોક્ત કલમ ૩ આ અદાલત દ્વારા વિચારણા હેઠળ હતી.જો કે, ત્યારબાદ, ૧૯૫૫ના આદેશને ૧૯૬૬ના આદેશ દ્વારા રદ કરવામાં આવ્યો છે અને ૧૯૬૬ના આદેશની કલમ ૩માં જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે કેન્દ્ર સરકાર શેરડીની "લઘુત્તમ કિંમત" નક્કી કરી શકે

છે.તેથી, જ્યારે વિધાનસભાએ જાણીજોઈને "કિંમત" શબ્દને દૂર કર્યો અને કેન્દ્ર સરકાર પાસે "લઘુતમ કિંમત" નક્કી કરવાની સત્તા જાળવી રાખી, ત્યારે આવા હટાવાને અમુક અર્થ આપવો પડશે.જ્યારે કાયદાની જોગવાઈઓમાં અમુક શબ્દો કાઢી નાખવામાં આવે અથવા ઉમેરવામાં આવે અને તેના સ્થાને ઓ. એફ. આર. મૂકવામાં આવે ત્યારે પણ વિધાનસભાના હેતુને ધ્યાનમાં લેવો જરૂરી છે.ટીકા રામજીના કિસ્સામાં, આ અદાલતે ખાસ નિરીક્ષણ કર્યું હતું અને જણાવ્યું હતું કે ખાંડ અને શેરડીના ક્ષેત્રમાં, સંસદ અને રાજ્ય વિધાનસભા બંનેને સહવર્તી અધિકારક્ષેત્ર હશે કારણ કે તે સાતમી અનુસૂચિની સમવર્તી સૂચિમાં એન્ટ્રી ૩૩ હેઠળ આવશે.સત્તાઓ ઉપલબ્ધ હોવા છતાં રાજ્ય સરકારે ભાવ નક્કી કરવાની સત્તાનો ઉપયોગ કર્યો ન હતો અને કેન્દ્ર સરકારે રાજ્ય સરકાર દ્વારા અપનાવવામાં આવેલી કિંમત/લઘુતમ કિંમત નક્કી કરી હતી તે હકીકતને ધ્યાનમાં લેતા, ટીકા રામજીના કેસમાં આ અદાલતે ચુકાદો આપ્યો હતો કે આવી સ્થિતિમાં કોઈ સંઘર્ષ નથી અને પ્રતિકૂળતાનો પ્રશ્ન ઊભો થતો નથી.તેથી, ટીકા રામજીના કેસ અને યુપી કો-ઓપરેશન કેન યુનિયન્સ ફેડરેશનના નિર્ણયો વચ્ચે કોઈ સ્પષ્ટ વિરોધાભાસ નથી, જેને સાત ન્યાયાધીશોની મોટી બેન્ચમાં મોકલવાની જરૂર છે.૧૯૬૬ના આદેશની કલમ ૩ હેઠળ લઘુતમ કિંમત નક્કી કરી શકાય છે.૧૯૭૮માં સુધારેલા આદેશની કલમ ૩એ હેઠળ કરારમાં સંમત કિંમતનો ઉલ્લેખ કરવાનો છે, જે લઘુતમ કિંમત કરતાં વધારે હોઈ શકે છે અને તેનાથી ઓછી નહીં હોય.કલમ ૩(૨) હેઠળ, કોઈ પણ વ્યક્તિ ખાંડના ઉત્પાદક

અથવા તેના એજન્ટને શેરડી વેચવા અથવા વેચવા માટે સંમત થશે નહીં અને આવા કોઈ પણ ઉત્પાદક અથવા એજન્ટ પેટા કલમ (૧) હેઠળ નિર્ધારિત કિંમત કરતાં ઓછી કિંમતે શેરડીની ખરીદી અથવા ખરીદી કરવા માટે સંમત થશે નહીં.આમ, કલમ ૩ (૧) હેઠળ નક્કી કરવામાં આવેલી કિંમતને લઘુત્તમ કિંમત તરીકે ગણવી પડશે.કલમ ૩ (એ) હેઠળ, ૨/૦૨/૧૯૭૮ પર દાખલ કર્યા મુજબ, લેખિત કરાર જરૂરી છે, અને ૧૪ દિવસની અંદર સંમતિ મુજબ કિંમત ચૂકવવી પડશે.[પેરા ૧૮,૧૯] [૫૭૯-ડી-એચ; ૫૮૦-એ-ડી]

૧.૫ અન્યથા પણ અને ગુણદોષ પર, આ અદાલત યુપી કો-ઓપરેશન કેન યુનિયન્સ ફેડરેશનના કેસમાં લેવામાં આવેલા દૃષ્ટિકોણ સાથે સંપૂર્ણ સંમત છે, જે જણાવે છે કે જો રાજ્ય સરકાર કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી કિંમત કરતાં ઓછી કિંમત નક્કી કરશે તો અસંગતતા અથવા પ્રતિકૂળતા ઊભી થશે.પરંતુ, જો રાજ્ય સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી કિંમત કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી કિંમત કરતાં વધારે હોય, તો કોઈપણ વિસંગતતા અથવા પ્રતિકૂળતા માટે કોઈ પ્રસંગ રહેશે નહીં કારણ કે બંને આદેશો એક સાથે કામ કરી શકે છે અને તે બંનેનું પાલન કરી શકે છે.રાજ્ય સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી ઊંચી કિંમત આપમેળે ૧૯૬૬ના આદેશની કલમ ૩ની પેટા-કલમ (૨) ની જોગવાઈઓનું પાલન કરશે.તેથી, રાજ્ય સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી કોઈપણ કિંમત, જે કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી

કિંમત કરતાં વધારે હોય, તે કોઈપણ પ્રકારની પ્રતિકૂળતા તરફ દોરી ન શકે.
[પરિચ્છેદ ૨૦] [૫૮૦-ઈ-એફ]

૧.૬ બંધારણની કલમ ૨૫૪ હેઠળ તિસ્કારનો પ્રશ્ન:

ભારતના બંધારણની સાતમી અનુસૂચિની યાદી III માં કાયદાઓના સંદર્ભમાં, જ્યાં કેન્દ્ર અને રાજ્યો બંને પાસે કાયદો ઘડવાની સત્તા છે, પ્રતિકૂળતાનો પ્રશ્ન માત્ર એવા કિસ્સામાં ઊભો થાય છે જ્યાં બંને કાયદાઓ વચ્ચે વાસ્તવિક સમાધાન ન કરી શકાય તેવો સંઘર્ષ હોય. બે કાયદાઓ વચ્ચેની અસંગતતા અસંબદ્ધ છે, પછી પ્રતિકૂળતાનો પ્રશ્ન ઊભો થાય છે. બંને વિધાનસભાઓનો પ્રભાવશાળી હેતુ, એક જ વિસ્તારનું આંશિક અથવા આકસ્મિક કવરેજ અલગ સંદર્ભમાં શોધવો જરૂરી છે, અને અલગ હેતુ હાંસલ કરવા માટે, પ્રતિકૂળતાના સિદ્ધાંતને આકર્ષિત કરતું નથી. બંધારણની કલમ ૨૫૪ ની કલમ (૧) રાજ્યના કાયદાઓ સાથે સંઘર્ષના કિસ્સામાં કેન્દ્રીય કાયદાઓને પ્રાધાન્ય આપે છે, પછી ભલે તે પહેલાં અથવા પછી ઘડવામાં આવે. કેન્દ્રીય કાયદો માત્ર પ્રતિકૂળતાના કિસ્સામાં જ કામ કરે છે અને માત્ર સંભાવનાના કિસ્સામાં નહીં જ્યારે આવા આદેશ રાજ્યના કાયદા હેઠળ જારી કરવામાં આવે. [પરિચ્છેદ ૨૦.૧, ૨૦.૩] [૫૮૦-જી-એચ; ૫૮૧-એ; ૫૮૪-સી-ડી]

રાજ્ય સરીન વિરુદ્ધ ઉત્તરાખંડ રાજ્ય (૨૦૧૧) ૮ એસ.
સી. સી. ૭૦૮; એમ. કરાણાનિધિ વિરુદ્ધ ભારત સંઘ (૧૯૭૯) ૩
એસ. સી. સી. ૪૩૧:[૧૯૭૯] ૩ એસસીઆર ૨૫૪; બેલસુંડ
સુગર કંપની લિમિટેડ વિરુદ્ધ બિહાર રાજ્ય અને અન્યો (૧૯૯૯)
૯ એસસીસી ૬૨૦:[૧૯૯૯] ૧ પૂરક.એસસીઆર ૧૪૬; પંજાબ
ડેરી ડેવલપમેન્ટ બોર્ડ અને અન્ય વિરુદ્ધ સેફામ મિલ્ક
સ્પેશિયાલિટીઝ લિમિટેડ અને અન્યો (૨૦૦૪) ૮ એસસીસી
૬૨૧; સધર્ન પેટ્રોકેમિકલ્સ ઇન્ડસ્ટ્રીઝ લિમિટેડ વિરુદ્ધ
ઇલેક્ટ્રિસિટી ઇન્સ્પેક્ટર અને ઇટીઆઈઓ અને અન્યો (૨૦૦૭) ૫
એસસીસી ૪૪૭:[૨૦૦૭] ૬ એસસીઆર ૯૫૫; ભારત હાઇડ્રો
પાવર કોર્પોરેશન લિમિટેડ અને અન્યો વિરુદ્ધ આસામ રાજ્ય અને
અન્ય (૨૦૦૪) ૨ એસસીસી ૫૫૩:[૨૦૦૪] ૧ એસસીઆર
૨૮૪-તેના પર આધાર રાખ્યો હતો.

૧.૭ યુપી સહકારી શેરડી સંઘ સંઘોમાં બંધારણીય ખંડપીઠે સાચો
અભિપ્રાય આપ્યો છે કે ૧૯૫૩ના કાયદાની કલમ ૧૬ હેઠળ રાજ્ય સાથે કિંમત
નક્કી કરવાની સત્તા છે, જે રાજ્યની સલાહ મુજબની કિંમત છે.એવું ન કહી
શકાય કે કેન્દ્રીય કાયદો આ ક્ષેત્ર પર કબજો કરે છે, આવશ્યક ચીજવસ્તુ
અધિનિયમ, ૧૯૫૫ અને તે હેઠળ બહાર પાડવામાં આવેલ ૧૯૬૬નો આદેશ

લઘુતમ કિંમત સાથે સંબંધિત છે.કેન્દ્ર સરકાર પાસે કલમ ૩માં લઘુતમ કિંમત નક્કી કરવાની સત્તા છે.રાજ્ય સરકારને ચુપી સહકારી શેરડી સંઘ સંઘોમાં કલમ ૧૬ હેઠળ "રાજ્ય સલાહિત કિંમત" નક્કી કરવાની ૧૯૫૩ના કાયદા હેઠળની સત્તાથી વંચિત કરવામાં આવી નથી.નિયમન કરવાની સત્તામાં કિંમત નક્કી કરવાની સત્તાનો સમાવેશ થાય છે.પરંતુ રાજ્ય દ્વારા સૂચવવામાં આવેલી કિંમત કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી લઘુતમ કિંમત કરતાં વધારે હોવી જોઈએ.આપેલ કિસ્સામાં, એસએપી કિંમત સંમત કિંમત હોઈ શકે છે.પરંતુ ૧૯૫૩ના અધિનિયમની કલમ ૧૬ હેઠળ રાજ્ય સલાહિત કિંમત નક્કી કરવાની સત્તાનો ઉપયોગ, આવશ્યક ચીજવસ્તુ અધિનિયમ, ૧૯૫૫ની કલમ ૩ (૨) (સી) અને શેરડી (નિયંત્રણ) આદેશ, ૧૯૬૬ની કલમ ૩ હેઠળ લઘુતમ કિંમત નિર્ધારણ સાથે અસંગત ન કહી શકાય.૧૯૫૩ના કાયદાની કલમ ૧૬ હેઠળ રાજ્ય દ્વારા સલાહ અપાયેલી કિંમત નક્કી કરવાની સત્તાને કોઈ પણ રીતે મનસ્વી અથવા ગેરકાયદેસર ન કહી શકાય.[પરિચ્છેદ ૨૦.૪] [૫૮૪-ઈ-એચ; ૫૮૫-એ]

૧.૮ આ અદાલતે અધિનિયમ હેઠળ કલમ ૧૬ની અસર, અવકાશ અને અસરને ધ્યાનમાં લીધી હતી. આ અદાલતે કાયદાની કલમ ૧૬ પર વિગતવાર વિચારણા કરી-અનામત અને સોંપાયેલ વિસ્તારમાં શેરડીની ખરીદી અને પુરવઠાને નિયંત્રિત કરવાની જોગવાઈ, જે હેઠળ રાજ્ય સરકાર પાસે કોઈપણ અનામત અથવા સોંપાયેલ વિસ્તારમાં શેરડીના વિતરણ, વેચાણ અથવા

ખરીદીનું નિયમન કરવાની સત્તા છે અને તે અસર માટે આદેશ જારી કરીને અનામત અથવા સોંપાયેલ વિસ્તાર સિવાયના કોઈપણ વિસ્તારમાં શેરડીની ખરીદી.ત્યારબાદ, આ અદાલતે ચુકાદો આપ્યો છે કે નિયમન કરવાની સત્તામાં એસએપીને ઠીક કરવાની શક્તિનો સમાવેશ થાય છે. આ અદાલતે પણ ખાસ નિરીક્ષણ કર્યું છે અને ચુકાદો આપ્યો છે કે ત્યાં કોઈ પ્રતિકૂળતા નથી.આ અદાલતે સુસંગતતા, મહત્વ, હેતુ અને ઉદ્દેશ, તેની અસર, સૂચિતાર્થ અને કાયદાની કલમ ૧૬ લાગુ કરવાના કારણોને ધ્યાનમાં લીધા અને તમામ સંબંધિત વિચારણાઓને ધ્યાનમાં લીધા પછી આ અદાલતે ખાસ કરીને એવું માન્યું છે કે એસએપી એ કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી કિંમત કરતાં વધારે કિંમત છે જેને વૈધાનિક લઘુત્તમ કિંમત (એસએમપી) તરીકે ઓળખવામાં આવે છે.આમ, ચુપી સહકારી શેરડી સંઘોના સંઘોના કિસ્સામાં, આ અદાલતે ખાસ કરીને કાયદાની કલમ ૧૬ હેઠળ એસએપી નક્કી કરવાની રાજ્ય સરકારની સત્તાને સમર્થન આપ્યું છે. [પરિચ્છેદ ૨૦.૪.૨, ૨૦.૪.૩][૫૮૫-ડી-૭]

૧.૯ એસએપીના નિર્ધારણ માટે નીચેના પરિબળો સંબંધિત તથ્યો છે.

(i) શેરડીની ખેતીનો ખર્ચ.

(ii) શેરડીના ઉત્પાદકો દ્વારા શેરડીના ખેતરમાંથી ખરીદી કેન્દ્ર અથવા મિલ ગેટ સુધી શેરડીના પરિવહનનો ખર્ચ.

(iii) શેરડીના ઉત્પાદકોને તેમની ઉપજની ઉપરોક્ત રકમ પર વાજબી વળતર.

(iv) શેરડીના વિસ્તારની ઉપલબ્ધતા, ઉધોગો દ્વારા શેરડીની માંગ, ખાંડનું વેચાણ કરીને ઉધોગોની નફાકારકતા અને અન્ય પેટા ઉત્પાદનો વગેરે.

(v) ચાલુ વર્ષમાં ખાંડની ફેક્ટરીઓ દ્વારા ચૂકવવામાં આવેલી શેરડીની કિંમત.

(vi) ખાંડના ઉધોગોમાંથી કોલ્લુ અને ખાંડસરી એકમો જેવા અન્ય ગ્રાહકો તરફ શેરડીનું ડાયવર્ઝન ટાળવા માટે જરૂરી પરિબળો.

એવું લાગે છે કે એસ. એ. પી. નું નિર્ધારણ અને નિર્ધારણ એ મંત્રીમંડળનો નિર્ણય છે, જે શેરડીની ખેતી/ઉત્પાદન ખર્ચ વગેરે સહિત અનેક પરિબળોને ધ્યાનમાં લીધા પછી અને રાષ્ટ્રીય આર્થિક વૃદ્ધિમાં વધારો, શેરડીના ઉત્પાદન ખર્ચમાં વધારો, બીજ, ખાતર, મજૂર ખર્ચ, સિંચાઈ વગેરેના ખર્ચમાં વધારો, જેમાં ખાંડની ફેક્ટરીઓ દ્વારા પેટા-ઉત્પાદનો, પાવર પ્રોજેક્ટ્સ વગેરેમાંથી પેદા થતા નફા સહિત ઉપરોક્ત સંબંધિત પરિબળોને ધ્યાનમાં લીધા પછી નક્કી કરવામાં આવ્યો છે. આમ એવું લાગે છે કે આવી કિંમત નક્કી કરતી વખતે સત્તા તમામ

સંબંધિત પરિબળો દ્વારા સંચાલિત થાય છે-એસએપી. [પેરા ૨૦.૫] [૫૮૫-એચ; ૫૮૬-એ-ઈ]

૧.૧૦ ૧૯૬૬ના આદેશમાં "કિંમત" શબ્દને દૂર કરવામાં આવ્યો છે અને ૧૯૬૬ના આદેશની કલમ ૩માં જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે કેન્દ્ર સરકાર ખાંડના ઉત્પાદક દ્વારા શેરડીની "લઘુતમ કિંમત" નક્કી કરી શકે છે."કિંમત" અને "લઘુતમ કિંમત" વચ્ચે તફાવત છે.ઉપરોક્ત બાબત ૧૯૬૬ના આદેશની સંબંધિત કલમોમાંથી સ્પષ્ટ થશે.વાટાઘાટો કરવાની સ્થિતિમાં ન હોય તેવા શેરડી ઉત્પાદકોના હિતોનું રક્ષણ કરવા માટે રાજ્ય દ્વારા સૂચવવામાં આવેલી કિંમતની જોગવાઈ કરવામાં આવી છે.કલમ ૩ (૧) કેન્દ્ર સરકારને ખાંડના ઉત્પાદકો અથવા તેમના એજન્ટો દ્વારા તેમના દ્વારા ખરીદવામાં આવેલી શેરડી માટે શેરડીની લઘુતમ કિંમત નક્કી કરવાની સત્તા આપે છે.કલમ ૩ (૨) એ જોગવાઈ કરે છે કે કોઈ પણ વ્યક્તિ ખાંડના ઉત્પાદક અથવા તેના એજન્ટને શેરડી વેચવા અથવા વેચવા માટે સંમત થશે નહીં અને આવા કોઈ ઉત્પાદક અથવા એજન્ટ પેટા-કલમ (૧) હેઠળ નિર્ધારિત કિંમત કરતાં ઓછી કિંમતે શેરડીની ખરીદી અથવા ખરીદી કરવા માટે સંમત થશે નહીં.કલમ ૩ (૩) અનુસાર, જો ખાંડનો ઉત્પાદક શેરડીના ઉત્પાદક પાસેથી અથવા શેરડી ઉત્પાદક સહકારી મંડળી પાસેથી કોઈ શેરડીની ખરીદી કરે છે, તો ઉત્પાદક, પક્ષકારો વચ્ચે તેનાથી વિપરીત લેખિત કરાર ન હોય તો, શેરડીની ડિલિવરીની તારીખથી ચૌદ દિવસની અંદર વેચનારને શેરડીની કિંમત ચૂકવવી પડશે અથવા

તેને ઉત્પાદક અને શેરડી ઉત્પાદક અથવા શેરડી ઉત્પાદક સહકારી મંડળી અથવા પેટા કલમ (૧) હેઠળ નક્કી કરેલા દરે વેચવામાં આવેલી શેરડીની કિંમત ચૂકવવી પડશે.કલમ (૩-એ) માં જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે ખાંડના ઉત્પાદક અથવા તેના એજન્ટે તેના દ્વારા ખરીદવામાં આવેલી શેરડી માટે શેરડી ઉત્પાદક અથવા શેરડી ઉત્પાદકોની સહકારી મંડળીને કલમ ૩ હેઠળ નક્કી કરવામાં આવેલી શેરડીની લઘુત્તમ કિંમત અથવા ઉત્પાદક અથવા તેના એજન્ટ અને શેરડી ઉત્પાદક અથવા શેરડી ઉત્પાદકોની સહકારી મંડળી વચ્ચે સંમત થયેલી કિંમત (સંમત કિંમત) ચૂકવવી પડશે.આ સમજૂતી હેઠળ ચૂકવવા માટેની સંમત કિંમત રાજ્ય સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી એસએપી નિયત કિંમત પણ હોઈ શકે છે.કલમ (૫-એ) માં જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે જો ખાંડનો ઉત્પાદક દરેક ખાંડ વર્ષ દરમિયાન શેરડી ઉગાડનારા પાસેથી શેરડીની ખરીદી કરે છે, તો તે કલમ ૩ હેઠળ નક્કી કરવામાં આવેલી શેરડીની લઘુત્તમ કિંમત ઉપરાંત વધારાની કિંમત ચૂકવવા માટે જવાબદાર રહેશે.કલમ ૫-એ ની પેટા કલમ (૨) વધારાની કિંમત નક્કી કરવા માટે યોગ્ય અધિકારીને અધિકૃત કરે છે.પેટા-કલમ (૫) વધુમાં જોગવાઈ કરે છે કે પેટા-કલમ (૨) અથવા પેટા-કલમ (૩) હેઠળ નિર્ધારિત કોઈ વધારાની કિંમત ખાંડના ઉત્પાદક દ્વારા ચૂકવવાની જરૂર નથી, જે શેરડી ઉત્પાદકને કલમ ૩ હેઠળ નિર્ધારિત લઘુત્તમ કિંમત કરતાં વધુ કિંમત ચૂકવે છે, જો કે, "આ રીતે ચૂકવવામાં આવેલી કિંમત કલમ ૩ હેઠળ નિર્ધારિત લઘુત્તમ શેરડીની કિંમત અને પેટા-કલમ (૨) અથવા પેટા-કલમ (૩) હેઠળ

નિર્ધારિત વધારાની કિંમત ધરાવતી કુલ કિંમત કરતાં ઓછી નથી." [પરિચ્છેદ ૨૦.૭,૨૦.૭.૧, ૨૦.૭.૨][૫૮૮- એ-સી; ૫૮૯-ઈ-એચ; ૫૯૦-એ-ડી]

સુખનંદન સરન દિનેશ કુમાર અને અન્યો વિરુદ્ધ ભારત સંઘ

અને અન્યો (૧૯૮૨) ૨ એસસીસી ૧૫૦:[૧૯૮૨] ૩ એસ. સી.

આર. ૩૭૧-પર આધાર રાખ્યો.

૧.૧૧ કલમ ૧૬ હેઠળ નક્કી કરાયેલ રાજ્ય સલાહ ભાવ નક્કી કરવા અને નક્કી કરવાની ક્ષમતા રાજ્ય પાસે છે અને તેથી રાજ્ય સરકાર દ્વારા એસ. એ. પી. નક્કી કરવાનું કાયદાકીય ક્ષમતાના કાર્યક્ષેત્રની બહાર હોવાનું ન કહી શકાય.એકવાર રાજ્ય સલાહિત ભાવ નક્કી થઈ ગયા પછી, શેરડી કમિશનર પક્ષોને યુપી સહકારી શેરડી ઉત્પાદકો સંઘમાં યોજાયેલું જ પાલન કરવા માટે નિર્દેશ આપી શકે છે.એવું ન કહી શકાય કે કલમ ૧૬ માં પૂરા પાડવામાં આવેલ નિયમનકારી પગલા હેઠળ કિંમતનું નિર્ધારણ મનસ્વીતાથી પીડાય છે, ન તો તેને અનકેલેનાઈઝ્ડ પાવર કહી શકાય.સમગ્ર યોજના/૧૯૬૬ના આદેશને ધ્યાનમાં લેતા, તે "લઘુતમ કિંમત" અને "વધારાની કિંમત" અથવા "સલાહિત કિંમત" ની જોગવાઈ કરે છે.૧૯૬૬ના આદેશ હેઠળ ઉપરોક્ત જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં લેતા, "લઘુતમ કિંમત" થી નીચે શેરડીની કોઈ કિંમત (સલાહિત કિંમત) ન હોઈ શકે."સલાહિત કિંમત" માં કરવામાં આવેલા કરાર મુજબ આવશ્યકપણે "લઘુતમ

કિંમત" કરતા વધારે હોવી જરૂરી હતી.આમ, "કિંમત" અને "લઘુત્તમ કિંમત" વચ્ચે તફાવત છે.૧૯૬૬ના આદેશની કલમ ૩ મુજબ, તે કેન્દ્ર સરકારને "લઘુત્તમ કિંમત" નક્કી કરવાની સત્તા આપે છે અને રાજ્ય સરકાર સલાહિત કિંમત નક્કી કરવા માટે અધિકૃત છે, જે અહીં ઉપર દર્શાવ્યા મુજબ કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી "લઘુત્તમ કિંમત" કરતા હંમેશા વધારે હોય છે.
[પરિચ્છેદ ૨૧,૨૨] [૫૯૦-ઈ-એચ; ૫૯૧-એ]

૧.૧૨ આમ, એવું માનવામાં આવે છે કે યુપી કો-ઓપરેશન કેન યુનિયન્સ ફેડરેશનના કેસમાં અનુગામી નિર્ણયમાં આ અદાલતની બંધારણીય ખંડપીઠે લીધેલો મત સાચો કાયદો છે.ટીકા રામજીના કેસમાં અને યુપી કો-ઓપરેશન કેન યુનિયન્સ ફેડરેશનના કિસ્સામાં આ અદાલતના બે નિર્ણયો વચ્ચે કોઈ વિરોધાભાસ નથી અને તેથી, આ બાબતને સાત ન્યાયાધીશોની બનેલી મોટી બેન્ચમાં મોકલવાની જરૂર નથી.અંતિમ તારણો નીચે મુજબ છે:

એ. સાતમી અનુસૂચિની એન્ટ્રી ૩૩ અને ૩૪ લિસ્ટ III ના આધારે કેન્દ્ર સરકાર તેમજ રાજ્ય સરકાર બંને પાસે શેરડીની કિંમત નક્કી કરવાની સત્તા છે.કેન્દ્ર સરકારે સત્તાનો ઉપયોગ કર્યો અને "લઘુત્તમ કિંમત" નક્કી કરી, રાજ્ય સરકાર શેરડીની "લઘુત્તમ કિંમત" નક્કી કરી શકતી નથી.જો કે, તે જ સમયે, યુપી શેરડી (પુરવઠા અને ખરીદીનું નિયમન) અધિનિયમ, ૧૯૫૩ ની કલમ ૧૬ હેઠળ સત્તાઓનો ઉપયોગ કરીને શેરડી

(નિયંત્રણ) આદેશ, ૧૯૬૬ ની સંબંધિત જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં રાખીને, રાજ્ય સરકાર માટે "સલાહ કિંમત" નક્કી કરવા માટે હંમેશા ખુલ્લું છે, જે હંમેશા "લઘુત્તમ કિંમત" કરતા વધારે હોય છે.

બી. શેરડી (નિયંત્રણ) આદેશ, ૧૯૬૬, જે યુપી શેરડી (પુરવઠા અને ખરીદીનું નિયમન) અધિનિયમ, ૧૯૫૩ની કલમ ૧૬ હેઠળ બહાર પાડવામાં આવ્યો છે, તે રાજ્ય સરકારને વળતર/સલાહ કિંમત નક્કી કરવાની સત્તા આપે છે જેના પર શેરડીની ખરીદી અથવા વેચાણ કરી શકાય છે, જે હંમેશા કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી લઘુત્તમ કિંમત કરતાં વધારે હશે.

સી. યુપી શેરડી (પુરવઠા અને ખરીદીનું નિયમન) અધિનિયમ, ૧૯૫૩ની કલમ ૧૬ આવશ્યક ચીજવસ્તુ અધિનિયમ, ૧૯૫૫ની કલમ ૩ (૨) (સી) અને શેરડી (નિયંત્રણ) આદેશ, ૧૯૬૬ની કલમ ૩ની વિરુદ્ધ નથી, કારણ કે અહીં ઉપર દર્શાવ્યા મુજબ, કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી કિંમત "લઘુત્તમ કિંમત" છે અને રાજ્ય સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી કિંમત "સલાહ કિંમત" છે જે હંમેશા કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી "લઘુત્તમ કિંમત" કરતા વધારે હોય છે અને તેથી તેમાં કોઈ વિરોધાભાસ નથી.તે માત્ર એવા કિસ્સામાં છે કે જ્યાં રાજ્ય સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી "સલાહ કિંમત" કેન્દ્ર

સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી "લઘુતમ કિંમત" કરતા ઓછી હોય, ત્યારે કેન્દ્રના કાયદાઓની જોગવાઈઓ લાગુ થશે અને કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી "લઘુતમ કિંમત" લાગુ થશે. જ્યાં સુધી રાજ્ય સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી "સલાહ કિંમત" કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી "લઘુતમ કિંમત" કરતા વધારે હોય, ત્યાં સુધી તેને ભારતના બંધારણની કલમ ૨૫૪ હેઠળ રદબાતલ ન કરી શકાય.

ડી. યુપી સહકારી શેરડી સંઘ સંઘ વિરુદ્ધ પશ્ચિમ યુપી સુગર મિલ્સ એસોસિએશન અને અન્યોના કેસમાં આ અદાલતની બંધારણીય ખંડપીઠે લીધેલો મત સાચો કાયદો છે. [પેરા ૨૩] [૫૯૧-ડી-એચ; ૫૯૨-એ-એફ]

યુપી સહકારી કેન યુનિયન્સ ફેડરેશન વિરુદ્ધ વેસ્ટ યુપી સુગર મિલ્સ એસોસિએશન અને અન્યો (૨૦૦૪) ૫ એસસીસી ૪૩૦:[૨૦૦૪] ૨ પૂરક.એસ. સી. આર. ૨૩૮-ને માન્ય કાયદો ઠરાવવામાં આવ્યો.

સીએચ ટીકા રામજી અને અન્યો, વગેરે વિરુદ્ધ ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્ય અને અન્યો એ. આઈ. આર. ૧૯૫૬ એસસી ૬૭૬: [૧૯૫૬] એસ. સી. આર. ૩૯૩; ઓરિસ્સા રાજ્ય વિરુદ્ધ એમ.

એ. તુલોચ એન્ડ કંપની [૧૯૬૪] ૪ એસ. સી. આર. ૪૬૧; ડૉ.

પ્રીતિ શ્રીવાસ્તવ વિરુદ્ધ મધ્ય પ્રદેશ રાજ્ય (૧૯૯૯) ૭ એસ. સી.

સી. ૧૨૦:[૧૯૯૯] ૧ પૂરક.એસસીઆર ૨૪૯-નો ઉલ્લેખ

કરવામાં આવ્યો છે.

કેસ કાયદો સંદર્ભ

[૧૯૫૬] એસસીઆર ૩૯૩	સંદર્ભ લીધો છે	પરિચ્છેદ ૧
[૨૦૦૪] ૨ પૂરક.એસસીઆર ૨૩૮	સાચો કાયદો ઠરાવાયો	પરિચ્છેદ ૧
[૧૯૬૪] ૪ એસસીઆર ૪૬૧	સંદર્ભ લીધો છે	પરિચ્છેદ ૬.૨
[૧૯૭૯] ૩ એસસીઆર ૨૫૪	પર આધારિત	પરિચ્છેદ ૬.૨
[૧૯૯૯] ૧ પૂરક. એસસીઆર ૨૪૯	સંદર્ભ લીધો છે	પરિચ્છેદ ૭.૨
(૨૦૧૧) ૮ એસસીસી ૭૦૮	પર આધારિત	પરિચ્છેદ ૨૦.૧
[૧૯૯૯] ૧ પૂરક. એસસીઆર ૧૪૬	પર આધારિત	પરિચ્છેદ ૨૦.૩
(૨૦૦૪) ૮ એસસીસી ૬૨૧	પર આધારિત	પરિચ્છેદ ૨૦.૩
[૨૦૦૭] ૬ એસસીઆર ૯૫૫	પર આધારિત	પરિચ્છેદ ૨૦.૩
[૨૦૦૪] ૧ એસસીઆર ૨૮૪	પર આધારિત	પરિચ્છેદ ૨૦.૩
[૧૯૮૨] ૩ એસસીઆર ૩૭૧	પર આધારિત	પેરા ૨૦.૭.૧

સિવિલ અપીલેટ ઓરિજિનલ જ્યુરિસડિક્શન:સિવિલ અપીલ નંબર
૭૫૦૮/૨૦૦૫.

સિવિલ વિવિધ રિટ પિટિશન નંબર ૨૬૨૯૧/૨૦૦૪ માં અલ્હાબાદ
ખાતેની હાઈકોર્ટના ૦૭/૧૦/૨૦૦૪ ના ચુકાદા અને આદેશમાંથી.

સીએ નંબર ૭૫૦૯-૭૫૧૦/૨૦૦૫, ૧૫૦/૨૦૦૭,
 ૨૬૬૪/૨૦૦૭, ૪૦૨૬/૨૦૦૯, ૪૦૧૪-૪૦૨૩/૨૦૦૯,
 ૪૦૨૪/૨૦૦૯, ૪૦૨૫/૨૦૦૯, ૩૯૧૧-૩૯૧૨/૨૦૦૯,
 ૩૯૨૫/૨૦૦૯, ૩૯૯૬-૩૯૯૭/૨૦૦૯, ૪૭૬૪/૨૦૦૯, કન્ટેમ્પ્ટ
 પિટીશન (સી) નંબર ૧૬૯/૨૦૦૬, ૨૫૪/૨૦૦૭, ૨૫૩/૨૦૦૭, સીએ
 નંબર ૭૫૦૮/૨૦૦૫, એસએલપી (સી) નંબર ૧૮૬૮૧/૨૦૦૮,
 ૧૯૧૮૩/૨૦૦૮, ૨૦૨૦૬/૨૦૦૮, ૨૦૨૦૫/૨૦૦૮, ૨૧૫૭૬-
 ૨૧૫૮૧/૨૦૦૮, ૨૧૫૮૫-૨૧૫૮૭/૨૦૦૮, ૨૩૨૦૨/૨૦૦૮,
 ૨૬૦૨૬/૨૦૦૮ કન્ટેમ્પ્ટ પિટીશન (સી) નંબર ૨૬૩-૨૬૪/૨૦૦૮,
 ૨૬૭-૨૬૮/૨૦૦૮ સીએ નંબર ૩૯૯૬-૩૯૯૭/૨૦૦૯ અને ૨૬૫-
 ૨૬૬/૨૦૦૮ માં, ટીસી (સી) નંબર ૯૬/૨૦૧૩ માં.

જયંત ભૂષણ, કૃષ્ણાન વેણુગોપાલ, વરિષ્ઠ વકીલો., મહેશ અગ્રવાલ,
 શુભમ કુલશ્રેષ્ઠ, યોજના મહેરા, અમર્ત્ય ભૂષણ, નરેન્દ્ર કુમાર વર્મા, સુશ્રી
 માલવિકા કપિલા, અપૂર્વ ખાતોર, તુષાર ભૂષણ, અમૃત ભૂષણ, સુશ્રી અનુશ્રી
 મેનન, મિથુન એસ, વિકાસ મહેતા, ઇ. સી. અગ્રવાલા, રોહિત કે. સિંહ, ઉદય
 તિવારી, પી. એન. રઝદાન, મિર્ઝા કાયેશ બેગ, સુશ્રી સલોની તંગરી, સુશ્રી
 અંશ્રુતા મહેશ્વરી, નવપ્રીત સિંહ આહલુવાલિયા, સલિલ શેઠ, અનુજ ઢીંગરા,

નીરજ મલિક, ઉમેશ કુમાર ખૈતાન, સૈયદ શાહિદ હસ સંજીવ કુમાર સિંહ,
 ઝીશાન રિઝવી, સુશ્રી અનસ રિઝવી, સૈયદ ઇમ્તિયાઝ અલી, પિયુષ બેરીવાલ,
 પદ્મેશ મિશ્રા, ડી. એલ. ચિદાનંદ, સુશ્રી બીનુ ટમ્ટા, નિખિલ રોહતગી, અર્કાજ
 કુમાર, અમલેન્દુ ઝા કુમાર, સંદીપ લાલા, રાજ બહાદુર, પ્રતાપ વેણુગોપાલ,
 સુશ્રી સુરેખા રમણ, અખિલ અબ્રાહમ રે, વિજય વાલ્સન (મેસર્સ કે. જે. જહોન
 એન્ડ કંપની માટે), અજય મજીઠિયા, સત્યજીત એ. દેસાઈ, સુશ્રી અનઘા એસ.
 દેસાઈ, સુમિત ગોઓલ, ઇશાન નગર, મનુ બજાજ, રાઘવ બંસલ, સુશ્રી નિકિતા
 પાંડે (મેસર્સ પારેખ એન્ડ કંપની માટે), અમોલ ચિતાલે, સુશ્રી પ્રજ્ઞા બઘેલ, જી.
 એન. રેહ્મા, ટી. વિજય ભાસ્કર રેહ્મા, દિગ્વિજય હરિચંદન, સુશ્રી રૂબી સિંહ
 આહુજા, વિશાલ ગેહરાણા, નકુલ ગાંધી, શ્રવણ સાહની, શ્રીમતી માણિક
 કરંજાવાલા (મેસર્સ કરંજાવાલા એન્ડ કંપની માટે), વિકાસ એસ. વાગમારે,
 હિતેશ કુમાર શર્મા, અખિલેશ્વર ઝા, સુશ્રી મીનાક્ષી એસ., પ્રવીણ કુમાર, શ્રી
 ગુન્નમ વેંકટેશ્વર રાવ, વાય. રાજા ગોપાલ રાવ, વાય. વિસ્માઈ રાવ, પ્રશાંત કુમાર
 (મેસર્સ એપી એન્ડ જે ચેમ્બર્સ માટે), પી. એન. ગુપ્તા, પારિજાત સિંહા, વિષ્ણુ
 શર્મા, સુશ્રી અનુપમા શર્મા, વી. પી. પાઠક, કુમાર પ્રસૂન રંજન, ડૉ. અભિષેક
 અત્રે, સુશ્રી અંબિકા અત્રે, સુશ્રી વિદ્યુતમા, એસ. એસ. રે, સુશ્રી રાખી રે, અમર
 દવે, પી. એસ. સુધીર, ઋષિ મહેશ્વરી, શ્રીમતી મયૂરી નય્યર ચાવલા, સુશ્રી
 એની મેથ્યુ, ભારત સૂદ, સુશ્રી શ્રુતિ જોસ, વિશ્વજીત સિંહ, અક્ષત કુમાર, ગૌરવ
 અગ્રવાલ, પંકજ ગુપ્તા, પ્રદીપ મિશ્રા, શ્રીમતી બીના ગુપ્તા, જતિંદર કુમાર

ભાટિયા, કે. આર. શશિપ્રભુ, વિષ્ણુ શર્મા, રિતેશ અગ્રવાલ, પુનીત દત્ત ત્યાગી, અભિષેક અત્રે, સુશ્રી સી. કે. સુચરિતા, પ્રશાંત કુમાર, સિદ્ધાર્થ ચૌધરી, શ્રીમતી વી. ડી. ખન્ના, બિમલ રોય જાડ, વી. કે. વર્મા, રોહિત કે. સિંહ, અર્ધેન્દુમૌલી કુમાર પ્રસાદ, અંભોજ કુમાર સિંહા, રવિ પ્રકાશ મેહરોત્રા, શ્રીમતી અનિલ કટિયાર, પ્રવીણ કુમાર, પી. કે. ભટ્ટા, ટી. મહિપાલ, અક્ષત કુમાર, પી. આઈ. જોસ, એડ.હાજર પક્ષો માટે.

વ્યક્તિગત રીતે અરજદાર હાજર રહ્યા હતા.

કોર્ટનો ચુકાદો ન્યાયમૂર્તિ એમ. આર. શાહે આપ્યો હતો.

૧. આ અદાલતના બે નિર્ણયો વચ્ચે સ્પષ્ટ વિરોધાભાસ છે તેની નોંધ લીધા પછી, એક સી. એચ. ટીકા રામજી અને અન્યો, વગેરે વિરુદ્ધ ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્ય અને અન્યોના કેસમાં [એ. આઈ. આર. ૧૯૫૬ એસ. સી. ૬૭૬ = ૧૯૫૬ એસ. સી. આર. ૩૯૩ = ૧૯૫૬ એસ. સી. જે. ૬૨૫] અને યુપી સહકારી કેન યુનિયન ફેડરેશન વિરુદ્ધ પશ્ચિમ યુપી સુગર મિલ્સ એસોસિએશન અને અન્યો [(૨૦૦૪) ૫ એસ. સી. સી. ૪૩૦] ના કેસમાં અન્ય અનુગામી નિર્ણય આ અદાલતના ત્રણ ન્યાયાધીશોની ખંડપીઠે આ બાબતને મોટી બેન્ચ દ્વારા વિચારણા કરવા માટે કાયદાના નીચેના પ્રશ્નોની દરખાસ્ત કરતી મોટી

બેન્યને મોકલી છે, પ્રાધાન્યમાં બેન્ય આ અદાલતના સાત ન્યાયાધીશોનો સમાવેશ થાય છે:

(૧) શું બંધારણની અનુસૂચિ VII સૂચિ III એન્ટ્રી ૩૩ સાથે વાંચવામાં આવેલી કલમ ૨૪૬ના આધારે આ ખેતર કેન્દ્રીય કાયદા દ્વારા કબજે કરવામાં આવ્યું છે અને તેથી કેન્દ્ર સરકાર પાસે શેરડીની કિંમત નક્કી કરવાની વિશેષ સત્તા છે?

(૨) શું ચુપી શેરડી (પુરવઠા અને ખરીદીનું નિયમન) અધિનિયમ, ૧૯૫૩ની કલમ ૧૬ અથવા અન્ય કોઈ જોગવાઈ રાજ્ય સરકારને શેરડીની ખરીદી અથવા વેચાણની કિંમત નક્કી કરવાની કોઈ સત્તા આપે છે?

(૩) જો આ પ્રશ્નનો જવાબ હકારાત્મક છે, તો શું કલમ ૧૬ અથવા ચુપી શેરડી (પુરવઠા અને ખરીદીનું નિયમન) અધિનિયમ, ૧૯૫૩ની ઉપરોક્ત જોગવાઈ આવશ્યક ચીજવસ્તુ અધિનિયમ, ૧૯૫૫ની કલમ ૩ (૨) (સી) અને શેરડી (નિયંત્રણ) આદેશ, ૧૯૬૬ની કલમ ૩ (ત્યારબાદ "૧૯૬૬ના આદેશ" તરીકે ઓળખવામાં આવે છે) ની વિરુદ્ધ છે—અને જો એમ હોય તો, કેન્દ્રીય કાયદાઓની

જોગવાઈઓ રાજ્ય અધિનિયમની જોગવાઈઓ પર પ્રબળ રહેશે અને તે હદ સુધી રાજ્ય કાયદો ભારતના બંધારણની કલમ ૨૫૪ હેઠળ રદબાતલ થશે.

(૪) શું ચુપી શેરડી (પુરવઠા અને ખરીદીનું નિયમન) અધિનિયમ, ૧૯૫૩ ની કલમ ૧૬ હેઠળ સત્તાઓનો ઉપયોગ કરીને રાજ્ય સરકાર દ્વારા નક્કી કરાયેલ એસએપી મનસ્વી છે, કોઈ પણ મનની અથવા તર્કસંગત આધાર વિના અને તેથી, અમાન્ય અને ગેરકાયદેસર છે?

(૫) શું રાજ્ય સલાહ કિંમત (ટૂંકમાં "એસએપી") એ કિંમતના વૈધાનિક નિર્ધારણની રચના કરે છે-જો એમ હોય તો, શું તે રાજ્યની કાયદાકીય ક્ષમતામાં છે?

(૬) શું શેરડીની કિંમત નક્કી કરવાની સત્તા કોઈ માર્ગદર્શિકા વિના છે અને તે મનસ્વી અને બિન-અધિકૃત સત્તા પ્રદાન કરવાથી પીડાય છે જે ભારતના બંધારણની કલમ ૧૪ અને ૧૯ (૧) (જી) નું ઉલ્લંઘન કરે છે ?

૨. મુખ્ય મુદ્દો એ છે કે શું યુપી રાજ્ય પાસે સ્ટેટ એડવાઈઝ્ડ પ્રાઈસ (એસએપી) (હવે પછી "એસએપી" તરીકે ઓળખવામાં આવે છે) નક્કી કરવાનો અધિકાર છે, જે કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી લઘુત્તમ કિંમત ઉપરાંત ચૂકવવાની જરૂર છે?

૩. શરૂઆતમાં એ નોંધવું જરૂરી છે કે ટીકા રામજી કેસમાં (ઉપરોક્ત), આ અદાલતના પાંચ ન્યાયાધીશોની ખંડપીઠે નીચે મુજબ ચુકાદો આપ્યો હતો:

(i) યુપી શેરડી (પુરવઠો અને ખરીદીનું નિયમન) અધિનિયમ, ૧૯૫૩ની કલમ ૧૬ [ત્યારબાદ "૧૯૫૩ યુપી અધિનિયમ" તરીકે ઓળખવામાં આવે છે] માં કિંમત નક્કી કરવાની સત્તાનો સમાવેશ થતો નથી;

(ii) યુપી સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી શેરડીની કિંમતનો અર્થ માત્ર યોગ્ય સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી કિંમત છે, જે શેરડી (નિયંત્રણ) આદેશ, ૧૯૫૫ની કલમ ૩ હેઠળ કેન્દ્ર સરકાર હશે.

(iii) ચુપી શેરડી (પુરવઠો અને ખરીદીનું નિયમન) આદેશ, ૧૯૫૪ની કલમ ૩ અને જમાં સમાવિષ્ટ સમજૂતી વતીની જોગવાઈઓ (ત્યારબાદ "૧૯૫૪ ચુપી આદેશ" તરીકે ઓળખવામાં આવે છે) પણ એવી જોગવાઈ કરે છે કે સરકાર દ્વારા સૂચિત કરાયેલી ઓછામાં ઓછી કિંમત, જો કોઈ હોય તો, સરકાર દ્વારા સમયાંતરે સૂચિત કરવામાં આવે તેવી કપાતને આધિન હોવી જોઈએ, એટલે કે કેન્દ્ર સરકાર, રાજ્ય સરકારે કોઈપણ સમયે તે માટે કોઈ જોગવાઈ કરી નથી;

(iv) ચુપી શેરડી અધિનિયમ અથવા નિયમો અને તે હેઠળ કરવામાં આવેલા આદેશો હેઠળ શેરડીની કિંમત નક્કી કરવાની કોઈ સત્તા નથી;

એ નોંધવું જોઈએ કે *ટીકા રામજી કેસ (ઉપરોક્ત)* માં, આ અદાલતે ટિપ્પણી કરી ન હતી કે શું રાજ્ય સરકારે ૧૯૫૩ ના ચુપી અધિનિયમની કલમ ૧૬ હેઠળ જે શક્તિનો ઉપયોગ કર્યો હતો તે કેન્દ્રીય કાયદાના પ્રતિકૂળ હશે, કારણ કે આ અદાલતને રાજ્ય સરકાર દ્વારા આવી કોઈ શક્તિનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો ન હતો.

૪. જો કે, ત્યારબાદ, યુપી કો-ઓપરેશન કેન યુનિયન્સ ફેડરેશન (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં આ અદાલતની અન્ય પાંચ ન્યાયાધીશોની ખંડપીઠે ખાસ કરીને પ્રતિકૂળતાના પ્રશ્ન પર ધ્યાન આપ્યું છે અને જણાવ્યું છે કે જો રાજ્ય સરકાર કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી કિંમત કરતાં ઓછી કિંમત નક્કી કરશે તો અસંગતતા અથવા પ્રતિકૂળતા વધશે.પરંતુ, જો રાજ્ય સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી કિંમત કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી કિંમત કરતાં વધારે હોય, તો કોઈપણ વિસંગતતા અથવા પ્રતિકૂળતા માટે કોઈ પ્રસંગ રહેશે નહીં કારણ કે બંને આદેશો એક સાથે કામ કરી શકે છે અને તે બંનેનું પાલન કરી શકે છે.રાજ્ય સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી ઊંચી કિંમત આપમેળે ૧૯૬૬ના આદેશની કલમ ૩ (૨) ની જોગવાઈઓનું પાલન કરશે.તેથી, રાજ્ય સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી કોઈપણ કિંમત, જે કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી કિંમત કરતાં વધારે હોય, તે કોઈપણ પ્રકારની પ્રતિકૂળતા તરફ દોરી ન શકે.

યુપી કો-ઓપરેશન કેન યુનિયન્સ ફેડરેશન (ઉપરોક્ત) ના કિસ્સામાં, આ અદાલતે ચુકાદો આપ્યો હતો કે રાજ્ય સરકાર પાસે કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી લઘુત્તમ કિંમત કરતાં વધુ કિંમત નક્કી કરવાની સત્તા છે.

આ અદાલતે સંદર્ભ આદેશમાં અવલોકન કર્યું હતું કે ઉપરોક્ત હદ સુધી અભિપ્રાય અને/અથવા સંઘર્ષમાં તફાવત છે.

૫. અમે સંબંધિત પક્ષો વતી હાજર રહેલા વિજ્ઞાન વકીલને પહેલા સંબોધવા માટે બોલાવ્યા છે કે શું હકીકતમાં ટીકા રામજી (ઉપરોક્ત) અને યુપી કો-ઓપરેશન કેન યુનિયન્સ ફેડરેશન (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં આ અદાલતના નિર્ણયો વચ્ચે કોઈ વિરોધાભાસ છે કે નહીં અને આ બાબતને સાત ન્યાયાધીશોની મોટી બેન્ચમાં મોકલવાની જરૂર છે કે કેમ?

૬. અપીલકર્તાઓ વતી હાજર રહેલા વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી જયંત ભૂષણે રજૂઆત કરી છે કે આ કેસ નીચેના મહત્વપૂર્ણ મુદ્દાઓ ઉઠાવે છે.

(૧) શું રાજ્ય સરકાર/શેરડી કમિશનર પાસે ૧૯૫૩ ના યુપી એક્ટ અથવા નિયમો અને તે હેઠળ કરવામાં આવેલા આદેશો હેઠળ શેરડીની કિંમત નક્કી કરવાની કોઈ સત્તા અથવા સત્તા છે?

(૨) જો યુપી રાજ્ય પાસે આવી સત્તા હોત, તો શું આવો કાયદો કેન્દ્રીય કાયદા એટલે કે આવશ્યક ચીજવસ્તુ અધિનિયમ અને ૧૯૬૬ના આદેશને પ્રતિકૂળ હોત?

(૩) શું ટીકા રામજી (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં આ અદાલતના બંધારણીય ખંડપીઠે આપેલા ચુકાદા અને ચુપી કો-ઓપરેશન કેન ચુનિયન્સ ફેડરેશન (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં કોઈ વિરોધાભાસ છે?

૬.૧ જ્યાં સુધી પ્રશ્ન નંબર ૧ નો સંબંધ છે, તે રજૂ કરવામાં આવે છે કે ૧૯૫૩ ના ચુપી અધિનિયમની કલમ ૧૬ હેઠળ શેરડીના વિતરણ, વેચાણ અથવા ખરીદીનું નિયમન કરવાની સત્તામાં કિંમત નક્કી કરવાની શક્તિનો સમાવેશ થતો નથી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે ટીકા રામજી (ઉપરોક્ત) ના કિસ્સામાં આ પાસાને વ્યાપક રીતે હાથ ધરવામાં આવ્યો છે, જેણે કેન્દ્ર અને રાજ્ય બંને ખાંડ અને શેરડી સંબંધિત કાયદાઓના કાયદાકીય ઇતિહાસનું વિશ્લેષણ કર્યું હતું અને ચોક્કસ નિષ્કર્ષ પર પહોંચ્યા હતા કે રાજ્ય સરકારને શેરડીની લઘુત્તમ કિંમત નક્કી કરવા માટે અનામત સત્તા જે ૧૯૩૮ના ચુપી અધિનિયમ ૧માં અસ્તિત્વમાં હતી તે ૧૯૫૩ના ચુપી અધિનિયમમાંથી દૂર કરવામાં આવી હતી કારણ કે તે શક્તિનો ઉપયોગ કેન્દ્ર દ્વારા ખાંડ અને ગોળ નિયંત્રણ આદેશ, ૧૯૫૦ની કલમ ૩ હેઠળ કરવામાં આવી રહ્યો હતો. **ટીકા રામજી (ઉપરોક્ત)** ના કિસ્સામાં નિર્ણયના ફક્ત ૩૪ પર રિલાયન્સ મૂકવામાં આવે છે.

૬.૧.૧ એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે ઉપરોક્ત નિર્ણયમાં ખાસ એવું માનવામાં આવ્યું છે કે ૧૯૫૩ ના ચુપી અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ બનાવેલા નિયમો અને આદેશોમાં શેરડીની કિંમત નક્કી કરવા માટે કોઈ જોગવાઈ કરવામાં આવી નથી અને તેથી, કેન્દ્રીય કાયદા સાથે પ્રતિકૂળતાનો કોઈ પ્રશ્ન નથી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે **ચુપી કો-ઓપરેશન કેન યુનિયન્સ ફેડરેશન (ઉપરોક્ત)** ના કિસ્સામાં, આ અદાલતે **ટીકા રામજી (ઉપરોક્ત)** ના કેસમાં ફરરા ૩૪ અને નિર્ણયના સંબંધિત ફરરાઓનો ઉલ્લેખ કર્યો નથી અને ભૂલથી એવું માન્યું છે કે **ટીકા રામજી (ઉપરોક્ત)** એ માત્ર એવું માન્યું હતું કે રાજ્યએ હકીકતમાં કિંમત નક્કી કરવાની સત્તાનો ઉપયોગ કર્યો નથી.

૬.૧.૨ એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે **ટીકા રામજી (ઉપરોક્ત)** માત્ર એવું માને છે કે રાજ્ય સરકારે ૧૯૭૩માં પ્રથમ વખત કિંમત નક્કી કરી ન હતી, તે દલીલ સંપૂર્ણપણે ખોટી છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે **ટીકા રામજી** કેસમાં ખાસ કરીને એવું માનવામાં આવ્યું છે કે ૧૯૫૩ ના ચુપી એક્ટ અથવા નિયમો અને તે હેઠળ કરવામાં આવેલા આદેશો હેઠળ શેરડીની કિંમત નક્કી કરવાની કોઈ સત્તા નથી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે જોકે **ટીકા રામજી (ઉપરોક્ત)** ના ચુકાદામાં ૧૯૫૩ના ચુપી અધિનિયમની કલમ ૧૬નો ખાસ ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો નથી, પરંતુ ચુકાદાથી સ્પષ્ટ છે કે શેરડીની કિંમત નક્કી કરવાની કોઈ સત્તા હતી કે શેરડીના ભાવને લગતી કોઈ જોગવાઈ હતી કે કેમ તે જોવા માટે દરેક

કલમ અને દરેક નિયમની તપાસ કરવામાં આવી હતી.એવી વિનંતી કરવામાં આવે છે કે ૧૯૫૩ના ચુપી અધિનિયમ અને નિયમોની વિગતવાર તપાસ પર જે એકમાત્ર જોગવાઈ મળી હતી તે નિયમ ૯૪ હતી, જેમાં સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી લઘુત્તમ કિંમત દર્શાવતી નોટિસ આપવામાં આવી હતી, જેને બંધારણીય ખંડપીઠે કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી કિંમત ગણાવી હતી.

૬.૨ હવે, જ્યાં સુધી પ્રશ્ન નંબર ૨ નો સંબંધ છે, એવી દલીલ કરવામાં આવે છે કે જો આવી સત્તા ૧૯૫૩ ના ચુપી અધિનિયમની કલમ ૧૬ હેઠળ અસ્તિત્વમાં હોય, તો પણ આવી સત્તા ૧૯૫૫ ના આદેશની કલમ ૩ હેઠળ અને ત્યારબાદ ૧૯૬૬ ના આદેશ હેઠળ લઘુત્તમ કિંમત નક્કી કરવાની કેન્દ્ર સરકારની સત્તાને સંપૂર્ણપણે પ્રતિકૂળ હશે.એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે જોકે *ટીકા રામજી કેસ (ઉપરોક્ત)* એ ટિપ્પણી કરી નથી કે રાજ્ય સરકાર સાથેની આવી સત્તા કેન્દ્રીય કાયદાને પ્રતિકૂળ હશે કે કેમ, કારણ કે તેને રાજ્ય સરકાર દ્વારા આવી કોઈ શક્તિનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો ન હતો, *ચુપી કો-ઓપરેશન કેન યુનિયન્સ ફેડરેશન (ઉપરોક્ત)* ના કિસ્સામાં પછીની બંધારણીય બેંચના ચુકાદામાં બહુમતીએ જણાવ્યું હતું કે આ કેન્દ્રીય કાયદાને પ્રતિકૂળ નહીં હોય.એવી દલીલ કરવામાં આવે છે કે કોઈ પ્રતિકૂળતા નથી એવું માનવા માટેનો આધાર એ છે કે બંને આદેશો માટે એક સાથે કામ કરવું અને તે બંનેનું પાલન

કરવું શક્ય છે.એવી દલીલ કરવામાં આવે છે કે **યુપી કો-ઓપરેશન કેન યુનિયન્સ ફેડરેશન (ઉપરોક્ત)** ના કિસ્સામાં, ત્યારબાદ એવું માનવામાં આવે છે કે રાજ્ય સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી કોઈપણ કિંમત જે કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી કિંમત કરતાં વધારે હોય તે કોઈપણ પ્રકારની પ્રતિકૂળતા તરફ દોરી ન શકે.એવી દલીલ કરવામાં આવે છે કે આ નિષ્કર્ષ અને પ્રતિકૂળતા નક્કી કરવા માટે તેનો ઉપયોગ ખોટો છે અને **ટીકા રામજી (ઉપરોક્ત)** ના કેસ સહિત અગાઉના બંધારણીય ખંડપીઠે આપેલા ચુકાદાની વિરુદ્ધ છે.એવી દલીલ કરવામાં આવે છે કે તેથી સંઘર્ષને ઉકેલવા માટે આ મુદ્દાને પણ મોટી બેન્યને મોકલવાની જરૂર છે.**ટીકા રામજી (ઉપરોક્ત)** ના કિસ્સામાં કેટલાક અવલોકનો પર રિલાયન્સ મૂકવામાં આવે છે; **ઓરિસ્સા રાજ્ય વિરુદ્ધ એમ. એ. તુલોચ એન્ડ કંપની [૧૯૬૪ (૪) એસ. સી. આર. ૪૬૧] ના કિસ્સામાં અને એમ. કરુણાનિધિ વિરુદ્ધ ભારત સંઘ [(૧૯૭૯) ૩ એસ. સી. સી. ૪૩૧] ના કિસ્સામાં.**

૬.૨.૧ એવી દલીલ કરવામાં આવે છે કે તેથી બે લઘુતમ કિંમતો ન હોઈ શકે, એક કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા લઘુતમ કિંમત તરીકે નક્કી કરવામાં આવે છે અને બીજી રાજ્ય સરકાર દ્વારા એસએપી તરીકે નક્કી કરવામાં આવે છે, જે લઘુતમ કિંમત પણ છે.એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે એકવાર કેન્દ્રએ લઘુતમ કિંમત નક્કી કરી લીધા પછી, અન્ય કોઈ પણ કિંમત, પછી ભલે તે લઘુતમ કિંમત હોય

કે એસએપી, તે કેન્દ્રના નિર્ણય અને કેન્દ્રની સત્તા અને રાજ્ય સરકારની આવી સત્તા માટે પ્રતિકૂળ હશે, તેથી બંધારણની કલમ ૨૫૪ હેઠળ કેન્દ્રીય કાયદાને આધીન થવું પડશે, કારણ કે બંને કાયદા સમવર્તી સૂચિ હેઠળ છે.

૬.૩ એવી વિનંતી કરવામાં આવે છે કે એક તરફ **ટીકા રામજી (ઉપરોક્ત)** ના કેસમાં આ અદાલતના બંધારણીય ખંડપીઠે આપેલા ચુકાદા અને બીજી તરફ **યુપી કો-ઓપરેશન કેન યુનિયન્સ ફેડરેશન (ઉપરોક્ત)** ના કેસમાં બંધારણીય ખંડપીઠે આપેલા ચુકાદા વચ્ચે સીધો વિરોધાભાસ છે, જેને સાત ન્યાયાધીશોની મોટી ખંડપીઠે મોકલવાની જરૂર છે.

૭. બીજી તરફ, યુપી રાજ્ય વતી હાજર રહેલા પરિષ્ઠ વકીલ શ્રી કૃષ્ણાન વેણુગોપાલએ ભારપૂર્વક દલીલ કરી છે કે **ટીકા રામજી (ઉપરોક્ત) અને યુપી કો-ઓપરેશન કેન યુનિયન્સ ફેડરેશન (ઉપરોક્ત)** ના કેસમાં આ અદાલતના બંધારણીય બેન્ચના બે નિર્ણયો વચ્ચે કોઈ સ્પષ્ટ વિરોધાભાસ નથી. સમર્થનમાં, તેમણે નીચેની રજૂઆતો કરી છે.

(૧) કે, **ટીકા રામજી (ઉપરોક્ત)** ના કેસમાં અને ત્યારબાદ **યુપી કો-ઓપરેશન કેન યુનિયન્સ ફેડરેશન (ઉપરોક્ત)** ના કેસમાં આ

અદાલત દ્વારા પ્રવર્તમાન અને વિચારણા કરાયેલા કાયદામાં મોટો ફેરફાર થયો છે;

- (૨) કે, **યુપી કો-ઓપરેશન કેન યુનિયન્સ ફેડરેશન (ઉપરોક્ત)** માં ૧૯૫૩ ના યુપી એક્ટ અને ૧૯૫૪ ના યુપી ઓર્ડરને ૧૯૫૩ ના યુપી એક્ટની કલમ ૧૬ હેઠળ પડકારવામાં આવ્યો તે સમય સુધીમાં, પેટા માળખામાં મૂળભૂત ફેરફાર થયો હતો જેના પર **ટીકા રામજી કેસનો** નિર્ણય એ હદ સુધી લેવામાં આવ્યો હતો કે કેન્દ્ર સરકારે ૧૯૬૬ ના આદેશ દ્વારા ૧૯૫૫ ના આદેશને રદ કર્યો હતો અને તેને બદલ્યો હતો.આવશ્યક ચીજવસ્તુ અધિનિયમ, ૧૯૫૫ની કલમ ૩ હેઠળ બહાર પાડવામાં આવેલા ૧૯૬૬ના આદેશમાં સ્પષ્ટપણે રાજ્યને ૧૯૬૬ના આદેશની કલમ ૩(૧) હેઠળ કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી લઘુત્તમ કિંમત કરતાં વધુ કિંમતની સલાહ આપવા માટે અવકાશ મુકવામાં આવ્યો હતો, જેના પર ખેડૂતો અથવા સહકારી મંડળીઓ વચ્ચે શેરડીની ખરીદી માટે સમજૂતી થઈ શકે છે, ખાસ કરીને ખાંડની ફેક્ટરીઓ દ્વારા વિશિષ્ટ ખરીદી માટે શેરડી ઉગાડતા વિસ્તારોની અનામતના સંદર્ભમાં.

(૩) એટલે કે, **ટીકા રામજી (ઉપરોક્ત)** નો ગુણોત્તર માત્ર ૧૯૫૩ ના યુપી અધિનિયમ હેઠળ કિંમતો નક્કી કરવા માટે સત્તાની સંપૂર્ણ ગેરહાજરી પર આધારિત નથી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે જો એમ હોય તો, આ અદાલતને યુપી રાજ્યએ ખરેખર શેરડીની કિંમત નક્કી કરી ન હતી તે "હકીકત" પર તેના તર્કને આધાર આપવાની જરૂર નહોતી.

(૪) **ટીકા રામજી (ઉપરોક્ત)** ના કિસ્સામાં, વિવાદિત ૧૯૫૩ના યુપી અધિનિયમની કલમ ૧૬નો સંક્ષિપ્ત ઉલ્લેખ હોવા છતાં, ન તો મુદ્દો ઉઠાવવામાં આવ્યો હતો અને ન તો મુદ્દો (iii) એ હતો કે શું ૧૯૫૫ના આદેશની કલમ ૭ સાથે વાંચવામાં આવેલી આવશ્યક ચીજવસ્તુ અધિનિયમની કલમ ૧૬ એ ૧૯૫૩ના યુપી અધિનિયમની કલમ ૧૬ અને ભારતના બંધારણની કલમ ૨૫૪ (૨) ની જોગવાઈના પ્રકાશમાં ૧૯૫૪ના યુપી આદેશને રદ કરવા માટે કથિત હોઈ શકે, ન તો મુદ્દો ઉઠાવવામાં આવ્યો હતો અને ન તો ૧૯૫૩ના યુપી અધિનિયમની કલમ ૧૬ની અસર અથવા અસરો પર કોઈ દલીલ અથવા ચર્ચા કરવામાં આવી હતી. ૧૯૫૩ના યુપી અધિનિયમની પ્રતિકૂળતાની ચર્ચાના સંદર્ભમાં ૧૯૫૫ના આદેશ હેઠળ "લઘુતમ કિંમત" ની જોગવાઈ.

(૫) કે, ભારતના બંધારણની સાતમી અનુસૂચિમાં સમવર્તી સૂચિ, સૂચિ III હેઠળ બનાવવામાં આવેલા કાયદાના સંદર્ભમાં કેન્દ્રીય કાયદા અને રાજ્યના કાયદા વચ્ચે પ્રતિકૂળતાને લગતા કાયદામાં મોટો ફેરફાર થયો છે, જ્યાં કેન્દ્ર અને રાજ્યો બંનેને કાયદો બનાવવાની સત્તા છે.

(૬) **ટીકા રામજી (ઉપરોક્ત)** ના કેસમાં આ અદાલતના ચુકાદાથી સંપૂર્ણપણે વાકેફ હોવાથી, કેન્દ્ર સરકાર શેરડીની "કિંમત" નક્કી કરવાના ક્ષેત્રમાંથી પાછળ હટી ગઈ હતી અને શેરડીની ઊંચી કિંમત નક્કી કરવા માટે સમજૂતીને મંજૂરી આપતી વખતે માત્ર "લઘુતમ કિંમત" નક્કી કરવાની સત્તા જાળવી રાખી હતી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે, તેથી કેન્દ્ર સરકારે એક તરફ શેરડી ઉત્પાદકો અને શેરડી સહકારી મંડળી અને બીજી તરફ શેરડીના કારખાનાઓ વચ્ચે થનારા કરારના હેતુઓ માટે લઘુતમ કિંમતથી ઉપરની કિંમત નક્કી કરવા માટે રાજ્ય માટે છૂટ આપી છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે તેથી કેન્દ્ર સરકારે શેરડીના સંબંધમાં ભાવ નિર્ધારણના ક્ષેત્રના ચોક્કસ ભાગને ખાલી કરવાનો પોતાનો ઇરાદો સ્પષ્ટપણે

દર્શાવ્યો હતો અને તેને રાજ્ય માટે ખુલ્લો મૂક્યો હતો, કબજે કરેલા ક્ષેત્રના સિદ્ધાંતને કોઈપણ રીતે લાગુ પડતો નથી.

- (૭) એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે **એમ. એ. તુલોય એન્ડ કંપની (ઉપરોક્ત)** ના કેસમાં કબજે કરેલા ક્ષેત્રના સિદ્ધાંત પર આ અદાલતના નિર્ણય પર મૂકવામાં આવેલી નિર્ભરતા હાથ પર રહેલા કેસની હકીકતોને લાગુ પડશે નહીં કારણ કે તે કેસ ખાણો અને ખનિજ વિકાસના નિયમન અને નિયમન સાથે સંબંધિત છે જેમાં સૂચિ II માં એન્ટ્રી ૨૩ અને સાતમી અનુસૂચિની સૂચિ I માં એન્ટ્રી ૫૪ વચ્ચેના સંબંધનો સમાવેશ થાય છે, જે બંને સ્પષ્ટ કરે છે કે તે અસરની ઘોષણા કરીને સંસદ દ્વારા કાયદાનું ક્ષેત્ર લઈ શકાય છે.

૭.૧ પ્રતિવાદી વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી વેણુગોપાલ-યુપી રાજ્યએ તેમની રજૂઆતના સમર્થનમાં નીચેની રજૂઆતો કરી છે કે ૧૯૫૫ના આદેશની જોગવાઈઓમાં મૂળભૂત ફેરફાર થયો છે, જે ૧૯૬૬ના આદેશ દ્વારા રદ કરવામાં આવ્યો હતો.

- (૧) કે, ૧૯૫૫ના આદેશની કલમ ૩ કેન્દ્ર સરકારને ખાંડના ઉત્પાદક દ્વારા તેના દ્વારા ખરીદવામાં આવેલી શેરડી માટે "કિંમત અથવા

લઘુતમ કિંમત" નક્કી કરવાની સત્તા આપે છે.૧૯૫૫ના આદેશને ૧૯૬૬ના આદેશ દ્વારા રદ કરવામાં આવ્યો છે અને ૧૯૬૬ના આદેશની કલમ ૩ એવી જોગવાઈ કરે છે કે કેન્દ્ર સરકાર ખાંડના ઉત્પાદકો દ્વારા શેરડીની "લઘુતમ કિંમત" નક્કી કરી શકે છે.

(૨) એટલે કે, "કિંમત" જે એક નિશ્ચિત રકમ છે અને "લઘુતમ કિંમત" જે માત્ર સૌથી ઓછો સ્વીકાર્ય દર સૂચવે છે તેની વચ્ચે તફાવત છે.૧૯૬૬ના આદેશમાં ૧૯૭૬ અને ૧૯૭૮માં વધુ સુધારો કરવામાં આવ્યો હતો અને કલમ ૩ (૩) અને ૩-એ રજૂ કરવામાં આવી હતી, જેમાં હવે "સંમત કિંમત" પર વિચાર કરવામાં આવ્યો હતો.લઘુતમ કિંમતથી નીચે વ્યવહાર કરવા પર કલમ ૩ (૨) માં પ્રતિબંધને ધ્યાનમાં રાખીને, "સંમત કિંમત" એ કલમ ૩ (૧) હેઠળ નિર્ધારિત "લઘુતમ કિંમત" કરતા વધુ હોવી જરૂરી હતી.

(૩) ૧૯૭૬માં અને ફરીથી ૧૯૭૮માં સુધારેલા ૧૯૬૬ના આદેશની સુધારેલી જોગવાઈઓ પરથી એ સ્પષ્ટ થાય છે કે કેન્દ્ર સરકારે શેરડીના ખેડૂતો અને શેરડીના ખેડૂતોની સહકારી મંડળીઓ વચ્ચે શેરડીની ખરીદી માટે, ખાસ કરીને ખાંડની ફેક્ટરીઓ દ્વારા ખરીદી માટે વિસ્તારોની અનામતના સંદર્ભમાં, જે કિંમતે સમજૂતી થઈ શકે

છે તેનું નિયમન કરવા માટે રાજ્ય વિધાનસભાની તરફેણમાં ઇરાદાપૂર્વક જગ્યા ખાલી કરી હતી.

(જ) તેથી, તે સ્પષ્ટ છે કે જ્યાં સુધી ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્ય સરકાર દ્વારા ૧૯૫૩ના યુપી અધિનિયમની કલમ ૧૬ હેઠળ સત્તાઓનો ઉપયોગ કરીને નક્કી કરાયેલ રાજ્ય સલાહ કિંમત ૧૯૬૬ના આદેશ હેઠળ કેન્દ્રીય વિધાનસભા દ્વારા નક્કી કરાયેલ લઘુત્તમ કિંમતથી ઉપર અને ઉપર રહે છે, ત્યાં સુધી તે હદ સુધી કોઈ પ્રતિકૂળતા નથી કે બંને કાયદાઓનું ઉલ્લંઘન કર્યા વિના પાલન કરી શકાય.

૭.૨ વધુમાં એવી દલીલ કરવામાં આવે છે કે **યુપી કો-ઓપરેશન કેન યુનિયન્સ ફેડરેશન (ઉપરોક્ત)** ના કિસ્સામાં, આ અદાલતે યોગ્ય નિરીક્ષણ કર્યું છે અને ચુકાદો આપ્યો છે કે જ્યાં સુધી સંઘના કાયદા અને રાજ્યના કાયદા બંનેનું પાલન કરી શકાય છે, ત્યાં સુધી રાજ્યનો કાયદો સંઘના કાયદાને પ્રતિકૂળ નથી બનતો જ્યારે બંને કાયદાઓ સંઘર્ષ વિના એક જ ક્ષેત્રમાં કામ કરી શકે છે. સમર્થનમાં, **ડૉ. પ્રીતિ શ્રીવાસ્તવ વિરુદ્ધ એમપી રાજ્ય [(૧૯૯૯) ૭ એસસીસી ૧૨૦]** ના કેસમાં આ અદાલતના નિર્ણય પર ભારે નિર્ભરતા મૂકવામાં આવી છે.

૭.૩ વધુમાં એવી દલીલ કરવામાં આવે છે કે **એમ કરણાનિધિ (ઉપરોક્ત)** ના કિસ્સામાં, ભારતીય દંડ સંહિતા, ૧૮૬૦, ભ્રષ્ટાચાર નિવારણ અધિનિયમ, ૧૯૮૮ અને ફોજદારી કાયદો (સુધારા) અધિનિયમ, ૧૯૫૨ ના કેન્દ્રીય કાયદાઓના પ્રકાશમાં તમિલનાડુ પબ્લિક મેન (ક્રિમિનલ મિસકન્ડક્ટ) અધિનિયમ, ૧૯૭૩ ના રાજ્ય કાયદાના સંદર્ભમાં પ્રતિકૂળતાના મુદ્દાની તપાસ કરતી વખતે અને ભારતના બંધારણની સૂચિ I, સૂચિ II અને સમવર્તી સૂચિ-સૂચિ III અને કલમ ૨૫૪ માં સંબંધિત એન્ટ્રીઓને ધ્યાનમાં લીધા પછી, એવું માનવામાં આવે છે કે જ્યાં સુધી કલમ ૨૫૪ ની કલમ (૧) નો સંબંધ છે, તે સ્પષ્ટ રીતે તે જણાવે છે કે જ્યાં રાજ્ય દ્વારા કરવામાં આવેલી કાયદાની જોગવાઈ અને સમવર્તી સૂચિમાં ગણાયેલી બાબતોમાંથી એકના સંદર્ભમાં સંસદ દ્વારા કરવામાં આવેલી જોગવાઈ વચ્ચે સીધો ટકરાવ થાય છે, તો પછી, ખંડ (૨) ની જોગવાઈઓને આધિન, રાજ્યનો કાયદો પ્રતિકૂળતાની હદ સુધી રદબાતલ થશે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે વધુમાં એવું માનવામાં આવે છે કે જ્યાં સુધી સમવર્તી સૂચિની વાત છે, સંસદ અને રાજ્ય વિધાનસભાઓ બંને તેમાં દેખાતી કોઈપણ એન્ટ્રી અંગે કાયદો ઘડવા માટે હકદાર છે, પરંતુ તે કલમ ૨૫૪ (૧) દ્વારા નિર્ધારિત શરતને આધિન છે. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે ઉપરોક્ત નિર્ણયમાં એવું માનવામાં આવે છે કે (૧) સમવર્તી યાદીમાં કેન્દ્રીય અધિનિયમ અને રાજ્ય અધિનિયમની જોગવાઈઓ સંપૂર્ણપણે અસંગત હોય

અને સંપૂર્ણપણે અસંગત હોય, તો કેન્દ્રીય અધિનિયમ પ્રચલિત થશે અને પ્રતિકૂળતાને ધ્યાનમાં રાખીને રાજ્ય અધિનિયમ રદબાતલ થઈ જશે; (૨) જો રાજ્ય દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલો કાયદો સમવર્તી સૂચિમાં પ્રવેશ પર સંસદ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા કાયદા સાથે અથડામણમાં આવે, તો રાજ્ય અધિનિયમ પ્રતિકૂળતાની હદ સુધી પ્રચલિત રહેશે અને કેન્દ્રીય અધિનિયમની જોગવાઈઓ રદબાતલ થઈ જશે, જો કે રાજ્ય અધિનિયમ રદબાતલ કરવામાં આવ્યો હોય. કલમ ૨૫૪ના ખંડ (૨) અનુસાર પસાર કરવામાં આવ્યો; (૩) જ્યાં રાજ્ય વિધાનસભા દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલો કાયદો રાજ્ય સૂચિમાં નોંધાયેલા દસ્તાવેજોના દાયરામાં હોવા છતાં કેન્દ્રીય સૂચિમાંના કોઈપણ દાખલાને લાગુ કરીને કાયદાની બંધારણીયતાને સમર્થન આપી શકાય છે, જો કાયદાની જોગવાઈઓના વિશ્લેષણ પર એવું જણાય કે કાયદો મોટાભાગે રાજ્ય સૂચિના ચાર ખૂણામાં આવે છે, જો કોઈ હોય તો, તે સંપૂર્ણપણે આકસ્મિક અથવા અસંગત છે; (૪) જો, રાજ્ય વિધાનસભા દ્વારા બનાવવામાં આવેલો કાયદો હોય તો સમવર્તી સૂચિ દ્વારા આવરી લેવામાં આવેલા વિષય પર સંસદ દ્વારા બનાવવામાં આવેલા અગાઉના કાયદા સાથે અસંગત અને પ્રતિકૂળ છે, તો આવા કાયદાને બંધારણની કલમ ૨૫૪ (૨) હેઠળ રાષ્ટ્રપતિની મંજૂરી મેળવીને સુરક્ષિત કરી શકાય છે. રાષ્ટ્રપતિની મંજૂરી મેળવવાનું પરિણામ એ હશે કે જ્યાં સુધી રાજ્ય અધિનિયમની વાત છે, તે રાજ્યમાં પ્રચલિત રહેશે અને કેન્દ્રીય અધિનિયમની જોગવાઈઓને માત્ર રાજ્યને લાગુ કરવામાં જ રદ કરશે. આવી

સ્થિતિ ત્યાં સુધી જ અસ્તિત્વમાં રહેશે જ્યાં સુધી સંસદ કોઈપણ સમયે કલમ ૨૫૪ ની જોગવાઈ હેઠળ રાજ્ય વિધાનસભા દ્વારા બનાવવામાં આવેલા કાયદામાં ઉમેરો, અથવા સુધારો, ફેરફાર અથવા રદ કરતો કાયદો બનાવી શકે નહીં.

૭.૪ એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે **એમ કરણાનિધિ (ઉપરોક્ત)** ના કેસમાં આ અદાલત દ્વારા મુકવામાં આવેલા કાયદાને હાથ પર રહેલા કેસની હકીકતો પર લાગુ કરીને, તે સ્પષ્ટ છે કે વર્તમાન કેસમાં, એક તરફ આવશ્યક ચીજવસ્તુ અધિનિયમ અને ૧૯૬૬નો આદેશ અને ૧૯૫૩નો ચુપી અધિનિયમ અને ૧૯૫૪નો ચુપી આદેશ, બંને સમવર્તી સૂચિ હેઠળ ઘડવામાં આવ્યા છે, અને ૧૯૫૫ના આદેશની કલમ ૩ હેઠળ કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા લઘુત્તમ કિંમત નક્કી કરવા અને ચુપી રાજ્ય દ્વારા ઉચ્ચ એસએપી નક્કી કરવા વચ્ચે કોઈ સીધો વિરોધાભાસ નથી, ત્યાં કોઈ વાસ્તવિક અને અસંબદ્ધ સમાધાન નથી. બે કાયદાઓની જોગવાઈઓ વચ્ચેનો સંઘર્ષ એ હદ સુધી છે કે હુકમનું ઉદ્ધંધન કર્યા વિના બંનેનું પાલન કરી શકાય છે.

તેથી, એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે **ચુપી કો-ઓપરેશન કેન યુનિયન્સ ફેડરેશન (ઉપરોક્ત)** ના કેસમાં આ અદાલતના નિર્ણયને સમર્થન આપવું જોઈએ કારણ કે **ટીકા રામજી (ઉપરોક્ત)** ના કેસમાં નિર્ણય સાથે કોઈ વિરોધાભાસ નથી.

ટીકા રામજી (ઉપરોક્ત) અને યુપી કો-ઓપરેશન કેન યુનિયન્સ ફેડરેશન (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં આ અદાલતના બંધારણીય બેન્ચના નિર્ણયો વચ્ચે કોઈ સ્પષ્ટ વિરોધાભાસ છે કે કેમ અને આ બાબતને સાત ન્યાયાધીશોની મોટી બેન્ચમાં મોકલવાની જરૂર છે કે કેમ તે ધ્યાનમાં લેતી વખતે, કાયદાકીય ઇતિહાસ તેમજ ચાલીઓ અને ઘટનાઓનો ઘટનાક્રમ કે જેના કારણે **ટીકા રામજી (ઉપરોક્ત) અને યુપી કો-ઓપરેશન કેન યુનિયન્સ ફેડરેશન (ઉપરોક્ત)** ના કેસમાં વિવાદ થયો હતો અને સંબંધિત જોગવાઈઓ કે જે આ અદાલત સમક્ષ વિચારણા માટે આવી હતી તેનો સંદર્ભ આપવો જરૂરી છે, જેની નોંધ લેવી જરૂરી છે. **યુપી કો-ઓપરેશન કેન યુનિયન્સ ફેડરેશન (ઉપરોક્ત)** માં, નીચે મુજબ:

એ. ૮મી એપ્રિલ, ૧૯૩૨ના રોજ તત્કાલીન બ્રિટિશ ભારતમાં કેન્દ્રીય વિધાનસભાએ ભારતમાં ખાંડ ઉદ્યોગને પ્રોત્સાહન આપવા અને તેનો વિકાસ કરવા માટે ખાંડ ઉદ્યોગ (સંરક્ષણ) અધિનિયમ, ૧૯૩૨ [અધિનિયમ ૧૩/૧૯૩૨] પસાર કર્યો હતો. આના કારણે મોટી સંખ્યામાં ખેડૂતોએ શેરડીની ખેતી શરૂ કરી અને ખાસ કરીને યુપીના તે સમયના પ્રાંતમાં સંખ્યાબંધ ખાંડની ફેક્ટરીઓ સ્થાપવામાં આવી, શેરડી ઉગાડનારાઓના હિતોનું રક્ષણ કરવા માટે અને તેમને વાજબી ભાવની ખાતરી આપવાના હેતુથી, કેન્દ્રીય

વિધાનસભાએ ૧લી મે, ૧૯૩૪ના રોજ શેરડી અધિનિયમ, ૧૯૩૪ [અધિનિયમ ૧૫/૧૯૩૪] અમલમાં મૂક્યો હતો, જેથી ખાંડના ઉત્પાદન માટે બનાવાયેલી શેરડી ફેક્ટરીઓ દ્વારા અથવા તેના દ્વારા ખરીદી શકાય તે કિંમતનું નિયમન કરી શકાય.શેરડીનું વાવેતર વિવિધ પ્રાંતોમાં થતું હોવાથી અને શેરડી અધિનિયમ, ૧૯૩૪એ નિયંત્રિત વિસ્તારોની જાહેરાત અને કોઈપણ નિયંત્રિત વિસ્તારમાં શેરડીની ખરીદી માટે લઘુત્તમ કિંમત નક્કી કરવાનું કામ પ્રાંતીય સરકારોના વિવેકબુદ્ધિ પર છોડી દીધું હોવાથી, પ્રાંતીય સરકારોને પણ આ કાયદાના ઉદ્દેશોને અમલમાં મૂકવાના હેતુસર નિયમો બનાવવાની સત્તા આપવામાં આવી હતી.

બી. ભારત સરકાર અધિનિયમ, ૧૯૩૫ના પરિણામે, ડોમિનિયન વિધાનસભા અને પ્રાંતીય વિધાનસભાઓ વચ્ચે કાયદાકીય સત્તાઓની વહેંચણી થઈ હતી.પરિણામે, અધિનિયમ ૧૫/૧૯૩૪ નો સમગ્ર વિષય પ્રાંતીય કાયદાકીય ચાદીમાં આવે છે.એવું અનુભવાયું હતું કે અધિનિયમ ૧૫/૧૯૩૪ ખાંડ ઉદ્યોગની સમસ્યાઓનો સામનો કરવા માટે પૂરતો વ્યાપક નથી.યુપી અને બિહારની સરકારોએ બંને પ્રાંતોમાં સમાન રીતે કાયદો રજૂ કરવાનો

નિર્ણય લીધો કારણ કે તેમની વચ્ચે ભારતમાં ખાંડના ઉત્પાદનમાં
લગભગ ૮૫ ટકા હિસ્સો છે.

સી. યુપી વિધાનસભાએ ૧૦ ફેબ્રુઆરી, ૧૯૩૮ના રોજ યુપી સુગર
ફેક્ટરીઝ કંટ્રોલ એક્ટ, ૧૯૩૮ [૧૯૩૮નો યુપી એક્ટ I] લાગુ
કર્યો હતો.આ કાયદામાં (૧) ખાંડની ફેક્ટરીઓને લાઇસન્સ, (૨)
આવી ફેક્ટરીઓમાં ઉપયોગ કરવાના હેતુથી શેરડીના પુરવઠાનું
નિયમન, (૩) શેરડીની લઘુત્તમ કિંમત, (૪) ખાંડ નિયંત્રણ બોર્ડ
અને સલાહકાર સમિતિની સ્થાપના અને (૫) ફેક્ટરીઓમાં
ઉપયોગ કરવાના હેતુથી શેરડીના વેચાણ પર કર લાદવાની
જોગવાઈ કરવામાં આવી છે.આ કાયદો શરૂઆતમાં ૩૦ જૂન,
૧૯૪૭ સુધી અમલમાં રહેવાનો હતો, તેમ છતાં તેનું આયુષ્ય
સમયાંતરે અને અંતે ૩૦ જૂન, ૧૯૫૨ સુધી વધારવામાં આવ્યું
હતું.આ સમયગાળા દરમિયાન સમાંતર વિકાસમાં બીજા
વિશ્વયુદ્ધનો પ્રારંભ અને તત્કાલીન ભારત સરકાર દ્વારા આવશ્યક
ચીજવસ્તુઓના ઉત્પાદન, વિતરણ અને પુરવઠાને નિયંત્રિત કરવા
માટે પરિસ્થિતિનો સામનો કરવા માટે લેવામાં આવેલા કાયદાકીય
પગલાં સામેલ હતા.ડોમિનિયન વિધાનસભાએ પ્રાંતીય કાયદાકીય
ચાદીમાં સૂચિબદ્ધ કોઈપણ બાબતોના સંદર્ભમાં પ્રાંતો માટે કાયદા

બનાવવાની સત્તા પ્રાપ્ત કરી હતી.ભારતીય સંરક્ષણ અધિનિયમ હેઠળ, વર્ષ ૧૯૪૨માં ખાંડને નિયંત્રિત કોમોડિટી બનાવવામાં આવી હતી અને તેનું ઉત્પાદન અને વિતરણ તેમજ ખાંડની કિંમતો નક્કી કરવાનું નિયમન ખાંડ નિયંત્રક દ્વારા કરવામાં આવતું હતું.૧લી એપ્રિલ, ૧૯૪૬ના રોજ ગવર્નર જનરલ દ્વારા કટોકટીની જાહેરાત રદ કરવામાં આવી હતી.સાથે સાથે, પ્રાંતીય કાયદાકીય સૂચિના ક્ષેત્રમાં ડોમિનિયન વિધાનસભા દ્વારા બનાવવામાં આવેલા કાયદાઓ ૩૦ સપ્ટેમ્બર, ૧૯૪૬ પછી અમલમાં આવવાનું બંધ થવાનું હતું.

- ડી. ૨૬મી માર્ચ, ૧૯૪૬ના રોજ બ્રિટિશ સંસદે ભારત (કેન્દ્ર સરકાર અને વિધાનસભા) અધિનિયમ, ૧૯૪૬ [૯ અને ૧૦ Geo.૬, પ્રકરણ ૩૯] ઘડ્યો હતો, જેમાં એવી જોગવાઈ કરવામાં આવી હતી કે, ભારત સરકાર અધિનિયમ, ૧૯૩૫માં કંઈપણ હોવા છતાં, ભારતીય વિધાનસભા અધિનિયમની કલમ ૪માં નિર્દિષ્ટ સમયગાળા દરમિયાન "ખાદ્ય પદાર્થો" ના સંદર્ભમાં કાયદા બનાવવાની સત્તા ધરાવશે.જો કે કલમ ૪ માં આપવામાં આવેલ સમયગાળો ગવર્નર જનરલ દ્વારા કટોકટીની જાહેરાતની સમાપ્તિથી

એક વર્ષનો હતો, આ સમયગાળો સમયાંતરે લંબાવવામાં આવ્યો હતો અને તે ૩૧મી માર્ચ ૧૯૪૮ના રોજ સમાપ્ત થયો હતો.

ઈ. ૧૮મી જુલાઈ, ૧૯૪૭ના રોજ ભારતીય સ્વતંત્રતા કાયદો પસાર કરવામાં આવ્યો હતો, જે ભારતીય (કેન્દ્ર સરકાર અને વિધાનસભા) કાયદો, ૧૯૪૬ તરફ દોરી ગયો હતો, જેમાં અનુકૂળન દ્વારા જોગવાઈ કરવામાં આવી હતી કે ડોમિનિયન વિધાનસભાની સત્તાઓનો ઉપયોગ બંધારણ સભા દ્વારા કરવામાં આવશે.૨૬મી જાન્યુઆરી, ૧૯૫૦ના રોજ બંધારણ અમલમાં આવ્યા પછી, કલમ ૩૬૯એ સંસદને બંધારણની શરૂઆતથી ૫ વર્ષના સમયગાળા માટે કેટલીક બાબતોના સંદર્ભમાં કાયદા બનાવવાની સત્તા આપી, જાણે કે તે સમવર્તી ચાદીમાં સૂચિબદ્ધ હોય.આવી જ એક બાબત હતી "રાજ્યમાં વેપાર અને વાણિજ્ય, અને ખાદ્ય પદાર્થો (ખાદ્ય તેલના બીજ અને તેલ સહિત) નું ઉત્પાદન, પુરવઠો અને વિતરણ".

એફ. ૭મી ઓક્ટોબર, ૧૯૫૦ના રોજ કેન્દ્ર સરકારે કાયદાની કલમ ૩ દ્વારા તેને આપવામાં આવેલી સત્તાઓનો ઉપયોગ કરીને સુગર એન્ડ ગુર કંટ્રોલ ઓર્ડર, ૧૯૫૦ જાહેર કર્યો હતો, જેણે અન્ય

બાબતોની સાથે તેને કોઈપણ વિસ્તારમાંથી શેરડીની અવરજવર પર પ્રતિબંધ મૂકવાની સત્તા આપી હતી અને એ પણ નિર્દેશ આપ્યો હતો કે તેના દ્વારા જારી કરાયેલા લાઇસન્સ હેઠળ અને તે અનુસાર શેરડીમાંથી કોઈ પણ ગોળ અથવા ખાંડનું ઉત્પાદન ન કરવું જોઈએ.શેરડીની લઘુત્તમ કિંમત નક્કી કરવા માટે કેન્દ્ર સરકારને પણ સત્તા આપવામાં આવી હતી અને કોઈ પણ વ્યક્તિએ ઉત્પાદકને શેરડી વેચવી કે વેચવા માટે સંમત થવું ન હતું અને કોઈ પણ ઉત્પાદકે સૂચિત કરતાં ઓછી કિંમતે શેરડી ખરીદવી કે ખરીદવા માટે સંમત થવું ન હતું.શેરડીની કિંમત નક્કી કરવાની આ સત્તાનો ઉપયોગ કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા સમયાંતરે જાહેરનામા બહાર પાડીને કરવામાં આવતો હતો, જેમાં ખાંડના ઉત્પાદક દ્વારા વેક્યૂમ પેન પ્રક્રિયા દ્વારા ચૂકવવાની લઘુત્તમ કિંમત નક્કી કરવામાં આવતી હતી.સમાન હેતુઓ માટે એક કાયદો, બિહાર સુગર ફેક્ટરીઝ કંટ્રોલ એક્ટ ૭/૧૯૩૭ બિહાર રાજ્યમાં ઘડવામાં આવ્યો.ખેતાન સમિતિની ભલામણો, વર્ષ ૧૯૩૮માં ભારતીય ટેરિફ બોર્ડના અહેવાલ અને યુપી સુગર ઉદ્યોગ તપાસ સમિતિ, ૧૯૫૧ [સ્વામીનાથન સમિતિ] ના પરિણામે, એવી ઈચ્છા હતી કે શેરડીના પુરવઠાનું નિયમન શક્ય બનાવવા માટે ૧૯૩૮ના યુપી એક્ટ-૧માં સુધારો કરવામાં આવે.

જી. ઉદ્યોગો (વિકાસ અને નિયમન કાયદો, ૧૯૫૧ [કાયદો ૬૫/૧૯૫૧] ૮ મે, ૧૯૫૨થી અમલમાં મૂકવામાં આવ્યો હતો.આ કાયદો અમલમાં આવવાને ધ્યાનમાં રાખીને, ૧૯૩૮ના યુપી અધિનિયમ-૧ની કેટલીક જોગવાઈઓ નિષ્ક્રિય થઈ ગઈ હતી.યુપી વિધાનસભાએ ૨૯ જૂન, ૧૯૫૨ના રોજ યુપી સુગર ફેક્ટરીઝ કંટ્રોલ (એમેન્ડમેન્ટ) એક્ટ, ૧૯૫૨ પસાર કર્યો હતો, જેમાં તે જોગવાઈઓને દૂર કરવામાં આવી હતી અને સુધારેલા કાયદાને કાયમી ધોરણે સ્ટેચ્યુટ બુકમાં મૂકવામાં આવ્યો હતો.૧૯૩૮નો યુપી અધિનિયમ-૧, આમ સુધારવામાં આવ્યો હતો, જે યુપી શેરડી અધિનિયમ, ૧૯૫૩ દ્વારા રદ કરવામાં આવ્યો ત્યાં સુધી અમલમાં રહ્યો હતો.૧૯૫૩ના કાયદાના અમલીકરણનો ઉદ્દેશ આ રીતે જણાવવામાં આવ્યો છે:

"૮મી મે, ૧૯૫૨થી અમલમાં આવેલા ઉદ્યોગો (વિકાસ અને નિયમન કાયદો, ૧૯૫૧) ની જાહેરાત સાથે ખાંડ ઉદ્યોગનું નિયમન સંપૂર્ણપણે કેન્દ્રિય વિષય બની ગયું છે.રાજ્ય સરકારો હવે માત્ર ખાંડની ફેક્ટરીઓને શેરડીના પુરવઠાની ચિંતા કરે છે.આ બિલ ફેક્ટરીઓમાં શેરડીનું તર્કસંગત વિતરણ કરવા,

સંગઠિત વૈજ્ઞાનિક આધાર પર તેનો વિકાસ કરવા, શેરડી ઉગાડનારાઓ અને ઉદ્યોગોના હિતોનું રક્ષણ કરવા અને નવા કાયદાને કાયમી ધોરણે કાયદાકીય પુસ્તકમાં મૂકવા માટે રજૂ કરવામાં આવી રહ્યું છે.

કાયદાની કલમ ૨૮ દ્વારા આપવામાં આવેલી નિયમ બનાવવાની શક્તિનો ઉપયોગ કરીને, ચુપી સરકારે ચુપી શેરડી નિયમો, ૧૯૫૪ બનાવ્યા અને કાયદાની કલમ ૧૬ દ્વારા આપવામાં આવેલી સત્તાઓનો ઉપયોગ કરીને ચુપી શેરડી આદેશ, ૧૯૫૪ જાહેર કર્યો.

એચ. ૧લી એપ્રિલ ૧૯૫૫ના રોજ, સંસદે "અમુક ચીજવસ્તુઓના ઉત્પાદન, પુરવઠા અને વિતરણ અને વેપાર અને વાણિજ્યના નિયંત્રણ માટે" સામાન્ય લોકોના હિતમાં જોગવાઈ કરવા માટે આવશ્યક ચીજવસ્તુ અધિનિયમ, ૧૯૫૫ [અધિનિયમ ૧૦/૧૯૫૫] લાગુ કર્યો હતો.આ કાયદો કલમ ૨ (એ) (વી) માં "આવશ્યક ચીજવસ્તુ" ને "ખાદ્ય તેલીબિયાં અને તેલ સહિત કોઈપણ ખાદ્ય પદાર્થ" તરીકે વ્યાખ્યાયિત કરે છે.કલમ (બી) દ્વારા, "ખાદ્ય પાક" ને શેરડીના પાકનો સમાવેશ કરવા માટે વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવે છે.કલમ (એ) (xi) દ્વારા, "આવશ્યક

ચીજવસ્તુ" ની વ્યાખ્યા કોમોડિટીના અન્ય કોઈપણ વર્ગ સુધી વિસ્તરે છે, જેને કેન્દ્ર સરકાર કાયદાના હેતુ માટે આવશ્યક કોમોડિટી જાહેર કરી શકે છે, જે એવી કોમોડિટી છે જેના સંબંધમાં સંસદને બંધારણની સાતમી અનુસૂચિમાં સૂચિ III માં એન્ટ્રી ૩૩ ના આધારે કાયદા બનાવવાની સત્તા છે.

આઈ. કલમ ૩ (૧) કેન્દ્ર સરકારને, જો જરૂરી હોય અથવા અનુકૂળ હોય તો, "કોઈપણ આવશ્યક ચીજવસ્તુના પુરવઠાને જાળવવા અથવા વધારવા માટે અથવા વાજબી કિંમતે તેમની સમાન વહેંચણી અને ઉપલબ્ધતા સુરક્ષિત કરવા માટે", "તેના ઉત્પાદન, પુરવઠા અને વિતરણ અને તેમાં વેપાર અને વાણિજ્યને નિયમન અથવા પ્રતિબંધિત કરવા માટે" આદેશ દ્વારા સત્તા આપે છે. કલમ ૩ ની પેટા-કલમ (૨) ની કલમ (સી) હેઠળ, આવા આદેશમાં આવશ્યક ચીજવસ્તુઓની ખરીદી અથવા વેચાણની કિંમતને નિયંત્રિત કરવાની જોગવાઈ થઈ શકે છે.

જે. આવશ્યક ચીજવસ્તુ અધિનિયમની કલમ ૩ દ્વારા આપવામાં આવેલી સત્તાઓનો ઉપયોગ કરીને, કેન્દ્ર સરકારે ૨૭મી ઓગસ્ટ, ૧૯૫૫ના રોજ સુગર કંટ્રોલ ઓર્ડર, ૧૯૫૫ અને સુગરકેન કંટ્રોલ ઓર્ડર, ૧૯૫૫ જાહેર કર્યા હતા. શેરડી નિયંત્રણ આદેશ, ૧૯૫૫ની

કલમ ૩ (એ) કેન્દ્ર સરકારને યોગ્ય સત્તાવાળાઓ સાથે પરામર્શ કર્યા પછી, ખાંડના ઉત્પાદક દ્વારા તે વિસ્તારમાં ખરીદવામાં આવેલી શેરડી માટે 'કિંમત અથવા લઘુત્તમ કિંમત' નક્કી કરવાની સત્તા આપે છે.તે વિવિધ વિસ્તારો અથવા શેરડીના વિવિધ ગુણો માટે અથવા તેમાં ગણાયેલા વિવિધ પરિબલોને ધ્યાનમાં રાખીને શેરડીમાંથી ખાંડની વસૂલાતના આધારે વિવિધ કિંમતો નક્કી કરવાની સત્તા પણ આપે છે.કલમ ૩ (૨) એ જોગવાઈ કરે છે કે કોઈ પણ વ્યક્તિ ખાંડ અથવા ફેક્ટરીના ઉત્પાદકને શેરડી વેચવા અથવા વેચવા માટે સંમત થશે નહીં અને કોઈ પણ ઉત્પાદક અથવા ફેક્ટરી આ કલમ હેઠળ સૂચિત કરતાં ઓછી કિંમતે શેરડીની ખરીદી અથવા ખરીદી કરવા માટે સંમત થશે નહીં.કલમ (૪) કેન્દ્ર સરકારને વિવિધ ફેક્ટરીઓને પુરવઠો પૂરો પાડવા માટે કોઈપણ વિસ્તારમાંથી શેરડીની નિકાસ પર પ્રતિબંધ મૂકવા અથવા પ્રતિબંધિત કરવા અથવા અન્યથા નિયમન કરવાની સત્તા આપે છે અને એ પણ નિર્દેશ આપે છે કે શેરડીમાંથી કોઈ પણ ગોળ અથવા ખાંડનું ઉત્પાદન આ વતી જારી કરેલા લાઈસન્સમાં નિર્દિષ્ટ શરતો હેઠળ અને તે અનુસાર કરવામાં આવશે નહીં.કલમ (૫) દરેક ઉત્પાદક અથવા કારખાનાને આદેશ હેઠળ કરવામાં આવેલા

નિર્દેશોનું પાલન કરવાની જરૂર છે.આ આદેશની કલમ (૭) દ્વારા સુગર એન્ડ ગુર કંટ્રોલ ઓર્ડર, ૧૯૫૦ રદ કરવામાં આવ્યો હતો.

કે. ૧૭મી જુલાઈ, ૧૯૭૬ના રોજ કેન્દ્ર સરકારે શેરડી (નિયંત્રણ) આદેશ, ૧૯૭૬ને સૂચિત કર્યો હતો.કલમ ૨ (જી) "કિંમત" ને કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા સમયાંતરે નક્કી કરવામાં આવેલી કિંમત અથવા લઘુતમ કિંમત તરીકે વ્યાખ્યાયિત કરે છે, જે શેરડી માટે, અન્ય બાબતોની સાથે, ખાંડની ફેક્ટરીમાં પહોંચાડવામાં આવે છે.કલમ ૩ અને ૩-એ પ્રજનન કરે છે અને આ રીતે વાંચે છે:-

"૩:ખાંડના ઉત્પાદક દ્વારા ચૂકવવાપાત્ર શેરડીની લઘુતમ કિંમત-(૧) કેન્દ્ર સરકાર, તેને યોગ્ય લાગે તેવા સત્તામંડળો, સંસ્થાઓ અથવા સંગઠનો સાથે પરામર્શ કર્યા પછી, સમયાંતરે સત્તાવાર રાજપત્રમાં જાહેરનામું બહાર પાડીને, ખાંડના ઉત્પાદકો અથવા તેમના એજન્ટો દ્વારા તેમના દ્વારા ખરીદવામાં આવેલી શેરડી માટે શેરડીની લઘુતમ કિંમત નક્કી કરી શકે છે, જેમાં નીચેનાને ધ્યાનમાં રાખીને:

(એ) શેરડીના ઉત્પાદનનો ખર્ચ;

(બી) વૈકલ્પિક પાકોમાંથી ઉત્પાદકને વળતર અને કૃષિ ચીજવસ્તુઓના ભાવોનું સામાન્ય વલણ;

(સી) ગ્રાહકને વાજબી કિંમતે ખાંડની ઉપલબ્ધતા;

(ડી) શેરડીમાંથી ઉત્પાદિત ખાંડને ખાંડના ઉત્પાદકો દ્વારા જે ભાવે વેચવામાં આવે છે; અને

(ઈ) શેરડીમાંથી ખાંડની પુનઃપ્રાપ્તિ:

પરંતુ કેન્દ્ર સરકાર અથવા કેન્દ્ર સરકારની મંજૂરી સાથે રાજ્ય સરકાર, આવા સંજોગોમાં અને કલમ ૩-એ માં નિર્દિષ્ટ કરેલી શરતોને આધિન, આમ નક્કી કરેલી કિંમતમાં યોગ્ય છૂટની મંજૂરી આપી શકે છે.

સમજૂતી-(૧) શેરડીના વિવિધ ક્ષેત્રો અથવા વિવિધ ગુણો અથવા જાતો માટે વિવિધ કિંમતો નક્કી કરી શકાય છે.(૨) કોઈ પણ વ્યક્તિ ખાંડના ઉત્પાદક અથવા તેના એજન્ટને શેરડી વેચવા અથવા વેચવા માટે સંમત થશે નહીં અને આવા કોઈ પણ ઉત્પાદક અથવા એજન્ટ

પેટા-કલમ (૧) હેઠળ નિર્ધારિત કિંમત કરતાં ઓછી કિંમતે શેરડી ખરીદશે નહીં અથવા ખરીદવા માટે સંમત થશે નહીં.(૩) જો ખાંડનો ઉત્પાદક શેરડીના ઉત્પાદક પાસેથી અથવા શેરડી ઉત્પાદક સહકારી મંડળી પાસેથી કોઈ શેરડીની ખરીદી કરે છે, તો ઉત્પાદક પક્ષકારો વચ્ચે તેનાથી વિપરીત લેખિત સમજૂતી ન હોય તો, શેરડીની ડિલિવરીની તારીખથી ચૌદ દિવસની અંદર વેચનારને શેરડીની કિંમત ચૂકવશે અથવા ઉત્પાદક અને શેરડી ઉત્પાદક અથવા શેરડી ઉત્પાદક સહકારી મંડળી વચ્ચે સંમત થયેલા દરે વેચવામાં આવેલી શેરડીની કિંમત અથવા પેટા-કલમ (૧) હેઠળ નક્કી કરવામાં આવેલી શેરડીની કિંમત, ફેક્ટરીના દ્વાર પર અથવા શેરડી સંગ્રહ કેન્દ્ર પર અથવા વિક્રેતા અથવા સહકારી મંડળીના બેંક ખાતામાં જરૂરી રકમ ટ્રાન્સફર કરો અથવા જમા કરો.[જીએસઆર ૯૪૫ દ્વારા સબ, તારીખ ૧૮/૦૫/૧૯૬૮] (૩-એ).જો ખાંડનો ઉત્પાદક અથવા તેનો એજન્ટ ડિલિવરીની તારીખના ૧૪ દિવસની અંદર ખરીદેલી શેરડીની ચુકવણી કરવામાં નિષ્ફળ જાય, તો તે ૧૪ દિવસથી વધુ વિલંબના સમયગાળા માટે વાર્ષિક ૧૫ ટકાના દરે બાકી રકમ પર વ્યાજ ચૂકવશે.જ્યાં શેરડી ઉગાડનારાઓની મંડળીને વિલંબિત ચુકવણી પર વ્યાજની ચુકવણી કરવામાં આવે છે, ત્યારે સોસાયટી ઉપરોક્ત મંડળીના નિયમો દ્વારા મંજૂરી આપવામાં આવેલ વહીવટી ખર્ચ, જો

કોઈ હોય તો, બાદ કર્યા પછી સંબંધિત શેરડી ઉગાડનારાઓને વ્યાજ ચૂકવશે.[જી. એસ. આર. દ્વારા દાખલ કરાયેલ ક્ર (ઈ) તારીખ ૨/૦૨/૧૯૭૮].

(૪) જ્યાં એજન્ટ દ્વારા શેરડીની ખરીદી કરવામાં આવે છે, ત્યાં ઉત્પાદક અથવા એજન્ટ ઉપરોક્ત સમયગાળાની અંદર અને તે રીતે આવી કિંમતની ચૂકવણી કરશે અથવા ટેન્ડર ચુકવણી કરશે અને જો તેમાંથી કોઈએ આમ ચૂકવણી કરી નથી અથવા ટેન્ડર ચુકવણી કરી નથી, તો તેમાંથી દરેકએ આ ખંડની જોગવાઈઓનું ઉદ્ધંધન કર્યું હોવાનું માનવામાં આવશે.

(૫) ફેક્ટરીના દ્વાર પર અથવા શેરડી સંગ્રહ કેન્દ્ર પર ચુકવણીના સમયે, ખરીદદાર દ્વારા આપવામાં આવેલી રસીદો, જો કોઈ હોય તો, કેન્ટ્રોવર અથવા સહકારી મંડળી દ્વારા સુપરત કરવામાં આવશે.(૬) જો વિક્રેતા અથવા સહકારી મંડળીના બેંક ખાતામાં રકમ ટ્રાન્સફર કરીને અથવા જમા કરીને ચુકવણી કરવામાં આવી હોય, તો ખરીદનારને પરત ન કરવામાં આવે તો ખરીદનાર દ્વારા ઉત્પાદક અથવા સહકારી મંડળીને આપવામાં આવેલી રસીદ, જો કોઈ હોય તો, અમાન્ય થઈ જશે.(૭) જો શેરડીની કિંમત ખાંડ વર્ષના છેલ્લા દિવસે

ચૂકવવામાં ન આવે, જેમાં શેરડીના પુરવઠાકારોએ તેમના દાવાઓ સાથે આગળ ન આવવાને કારણે અથવા અન્ય કોઈ કારણોસર ફેક્ટરીને શેરડીનો પુરવઠો કરવામાં આવ્યો હતો, તો તે ખાંડ ઉત્પાદક દ્વારા ખાંડ વર્ષ પૂરું થયાના ત્રણ મહિનાની અંદર જે જિલ્લામાં ફેક્ટરી આવેલી છે તે જિલ્લાના કલેક્ટર પાસે જમા કરાવવી પડશે. કલેક્ટરે આ રીતે જમા કરવામાં આવેલી રકમમાંથી તમામ દાવાઓ ચૂકવવા પડશે, જે તેમના દ્વારા ચૂકવવાપાત્ર હોવાનું માનવામાં આવે છે અને જે ખાંડના વર્ષમાં ફેક્ટરીને શેરડીનો પુરવઠો પૂરો પાડવામાં આવ્યો હતો તેના ત્રણ વર્ષની અંદર તેમની સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવે છે. પુરવઠાકારોના દાવાઓને પૂર્ણ કર્યા પછી, કલેક્ટર પાસે હજુ પણ વહેંચવામાં ન આવેલી રકમ, તેમના દ્વારા રાજ્યના એકત્રિત ભંડોળમાં જમા કરવામાં આવશે, ૩ વર્ષની સમયમર્યાદા સમાપ્ત થયા પછી તરત જ, જેમાં દાવાઓ સપ્લાયરો દ્વારા પસંદ કરી શકાય છે. રાજ્ય સરકાર રાજ્યમાં શેરડીના વિકાસ માટે શક્ય હોય ત્યાં સુધી આવી રકમનો ઉપયોગ કરશે.

૩-એ. શેરડી માટે ચૂકવવામાં આવેલી કિંમતમાંથી કપાત કરી શકાય તેવી છૂટ-ખાંડના ઉત્પાદક અથવા તેના એજન્ટે તેના દ્વારા ખરીદવામાં આવેલી શેરડી માટે શેરડી ઉગાડનારા અથવા શેરડી

ઉગાડનારા સહકારી મંડળીને કલમ ૩ હેઠળ નક્કી કરવામાં આવેલી શેરડીની લઘુત્તમ કિંમત અથવા ઉત્પાદક અથવા તેના એજન્ટ અને શેરડી ઉગાડનારા અથવા શેરડી ઉગાડનારા સહકારી મંડળી વચ્ચે સંમત થયેલી કિંમત ચૂકવવી પડશે.

કલમ ૪ કેન્દ્ર સરકાર અથવા રાજ્ય સરકારને કેન્દ્ર સરકારની સંમતિ સાથે તેમના દ્વારા ખરીદવામાં આવેલી શેરડી માટે ખાંદસરી ખાંડના ઉત્પાદકો દ્વારા ચૂકવવામાં આવનારી શેરડીની લઘુત્તમ કિંમત અથવા કિંમત નક્કી કરવા માટે આ જોગવાઈ સાથે સત્તા આપે છે કે આ રીતે નક્કી કરવામાં આવેલી શેરડીની લઘુત્તમ કિંમત અથવા કિંમત આ પ્રદેશમાં ખાંડના ઉત્પાદકો દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી શેરડીની લઘુત્તમ કિંમત કરતાં વધી નહીં જાય અને વધુ જોગવાઈ સાથે કે કોઈ પણ વ્યક્તિ ખાંદસરી ખાંડના ઉત્પાદક અથવા તેના એજન્ટને શેરડી વેચવા અથવા વેચવા માટે સંમત નહીં થાય અને આવા કોઈ ઉત્પાદક અથવા તેના એજન્ટ શેરડીની ખરીદી અથવા ખરીદી કરવા માટે સંમત નહીં થાય. કલમ (૪) હેઠળ નિયત કરતાં ઓછી છે.

કલમ ૫-એ એવી જોગવાઈ કરે છે કે જ્યાં ખાંડનો ઉત્પાદક દરેક ખાંડ વર્ષ દરમિયાન શેરડી ઉગાડનારા પાસેથી શેરડીની ખરીદી કરે છે, ત્યારે

તે કલમ ૩ હેઠળ નક્કી કરવામાં આવેલી શેરડીની લઘુત્તમ કિંમત ઉપરાંત, આદેશની બીજી અનુસૂચિમાં દર્શાવેલ ફોર્મ્યુલા અનુસાર બાકી હોય તો વધારાની કિંમત ચૂકવવા માટે જવાબદાર રહેશે.

કલમ ૫-એ ની પેટા-કલમ (૨) હેઠળ, પેટા-કલમ (૧) હેઠળ ચૂકવવાપાત્ર વધારાની કિંમત નક્કી કરવા માટે યોગ્ય અધિકારી અધિકૃત થઈ શકે છે, જે ખાંડની ઉત્પાદક અને શેરડી ઉગાડનારાઓને લેખિતમાં તેની જાણ કરશે.

પેટા-કલમ (૪) હેઠળ, કેન્દ્ર સરકાર અથવા રાજ્ય સરકાર દ્વારા સમયાંતરે નિર્દેશ મુજબ વધારાની કિંમતની ચુકવણીની રીત સૂચવી શકાય છે.

પેટા-કલમ (૫) હેઠળ, પેટા-કલમ (૨) અથવા પેટા-કલમ (૩) હેઠળ નિર્ધારિત કોઈ વધારાની કિંમત ખાંડના ઉત્પાદક દ્વારા ચૂકવવાની જરૂર નથી, જે શેરડી ઉત્પાદકને કલમ ૩ હેઠળ નિર્ધારિત લઘુત્તમ કિંમત કરતાં વધુ કિંમત ચૂકવે છે, જો કે, "આ રીતે ચૂકવવામાં આવેલી કિંમત કલમ ૩ હેઠળ નિર્ધારિત લઘુત્તમ શેરડીની કિંમત અને

પેટા-કલમ (૨) અથવા પેટા-કલમ (૩) હેઠળ નિર્ધારિત વધારાની કિંમત ધરાવતી કુલ કિંમત કરતાં ઓછી નથી".

પેટા કલમ (૬) હેઠળ એવી જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે ખાંડની ઉત્પાદક દ્વારા શેરડીના ઉત્પાદકને કલમ ૩ હેઠળ નક્કી કરવામાં આવેલી શેરડીની લઘુત્તમ કિંમત ઉપરાંત ચૂકવવામાં આવેલી કોઈપણ વધારાની કિંમતને પેટા કલમ (૨) અથવા પેટા કલમ (૩) હેઠળ નક્કી કરવામાં આવેલી શેરડીની વધારાની કિંમત સામે સમાયોજિત કરવામાં આવશે અને બાકીની રકમ, જો કોઈ હોય તો, શેરડી ઉત્પાદકને ચૂકવવામાં આવશે.

પેટા કલમ (૭) માં જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે, શેરડી ઉગાડનારને વધારાની કિંમત ચૂકવવાપાત્ર રહેશે, જો તેણે ખાંડના ઉત્પાદક સાથેના તેના કરારની કામગીરીમાં, આમ સંમત થયેલી શેરડીના ઓછામાં ઓછા ૮૫ ટકા જેટલો પુરવઠો પૂરો પાડ્યો હોય.

કલમ ૬ કેન્દ્ર સરકારને સત્તા આપે છે: (i) કોઈ પણ વર્ષ દરમિયાન ફેક્ટરીને કચડી નાખવા માટે કેટલી શેરડીની જરૂર પડશે તે શેરડીનો જથ્થો નક્કી કરવા માટે શેરડી ઉગાડવામાં આવે છે તે આરક્ષિત વિસ્તારો; (ii) સામાન્ય રીતે આરક્ષિત વિસ્તારમાં કોઈ ચોક્કસ શેરડી

ઉગાડનારા અથવા શેરડી ઉગાડનારાઓના સંદર્ભમાં, શેરડીનો જથ્થો અથવા ટકાવારી જે તે પોતે અથવા આવા વિસ્તારમાં કાર્યરત શેરડી ઉગાડનારા સહકારી મંડળીના સભ્ય તરીકે સંબંધિત ફેક્ટરીને પૂરો પાડશે; (iii) ફેક્ટરીને શેરડીનો પુરવઠો કરતી શેરડી ઉગાડનારી અથવા શેરડી ઉગાડનારા સહકારી મંડળીને અને સંબંધિત ફેક્ટરીને, શેરડીના નિયત જથ્થાનો પુરવઠો અથવા ખરીદી કરવા માટે કરાર કરવો; (iv) નિર્દેશ આપવો કે લાઇસન્સમાં નિર્દિષ્ટ શરતો સિવાય શેરડીમાંથી કોઈ પણ ગોળ અથવા ખાંડસરી ખાંડનું ઉત્પાદન કરવામાં આવશે નહીં; અને (v) તેના વતી જારી કરાયેલ પરમિટ હેઠળ અને તે અનુસાર સિવાય કોઈપણ વિસ્તારમાંથી (આરક્ષિત વિસ્તાર સહિત) શેરડીની નિકાસને "પ્રતિબંધિત અથવા પ્રતિબંધિત અથવા અન્યથા નિયમન" કરવું.પેટા કલમ (૨) દરેક શેરડી ઉગાડનારા, શેરડી ઉગાડનારા સહકારી મંડળી અને કારખાના, જેમને પેટા કલમ (૧) હેઠળ આદેશ જારી કરવામાં આવે છે, તેમને કરાર દ્વારા આવરી લેવામાં આવેલા શેરડીના જથ્થાનો પુરવઠો અથવા ખરીદી કરવી ફરજિયાત બનાવે છે.શેરડી ઉગાડનારા, શેરડી ઉગાડનારા સહકારી મંડળી અને કારખાના તરફથી આવું કરવામાં કોઈ પણ ઇરાદાપૂર્વકની નિષ્ફળતા, આદેશની જોગવાઈઓનું ઉલ્લંઘન ગણવામાં આવે છે.

કલમ ૧૧ હેઠળ, આદેશ હેઠળની સત્તાઓ, ચોક્કસ શરતોને આધિન, કેન્દ્ર સરકાર અને રાજ્ય સરકારના અધિકારી અથવા સત્તાધિકારી અથવા રાજ્ય સરકારના કોઈપણ અધિકારી અથવા સત્તાધિકારી દ્વારા પણ ઉપયોગમાં લેવાશે.

૮.૧ ૧૯૫૩ના અધિનિયમની કલમ ૧૬ની જોગવાઈઓ નીચે મુજબ છે:

૧૬. અનામત અને સોંપાયેલ વિસ્તારોમાં શેરડીની ખરીદી અને પુરવઠાનું નિયમન-(૧) રાજ્ય સરકાર, પુરવઠો જાળવવા માટે, આદેશ દ્વારા, -

(એ) કોઈ પણ આરક્ષિત અથવા સોંપાયેલ વિસ્તારમાં કોઈ પણ કેસનું વિતરણ, વેચાણ અથવા ખરીદી; અને

(બી) આરક્ષિત અથવા સોંપાયેલ વિસ્તાર સિવાયના કોઈપણ વિસ્તારમાં શેરડીની ખરીદી.

(૨) ઉપરોક્ત સત્તાઓની વ્યાપકતાને પૂર્વગ્રહ વિના આવા આદેશમાં જોગવાઈ થઈ શકે છે કે -

(એ) દરેક શેરડી ઉગાડનારા અથવા શેરડી ઉગાડનારા સહકારી મંડળી દ્વારા આવા વિસ્તારમાં શેરડીનો જથ્થો જે ફેક્ટરી માટે વિસ્તાર અનામત રાખવામાં આવ્યો છે અથવા સોંપવામાં આવ્યો છે તેને પૂરો પાડવામાં આવશે;

(બી) અનામત વિસ્તાર અથવા નિયત વિસ્તારમાં ઉગાડવામાં આવતી શેરડી જે રીતે તે ફેક્ટરી દ્વારા ખરીદવામાં આવશે કે જેના માટે વિસ્તાર અનામત રાખવામાં આવ્યો છે અથવા ફાળવવામાં આવ્યો છે અને શેરડી ઉગાડનારા દ્વારા ઉગાડવામાં આવતી શેરડી શેરડી ઉગાડનારા સહકારી મંડળી દ્વારા ખરીદવામાં આવશે નહીં તે સંજોગો;

(સી) ફેક્ટરીના કબજોદાર અથવા મેનેજર દ્વારા અમલમાં મૂકવાના કરારનું ફોર્મ અને નિયમો અને શરતો કે જેના માટે વેચાણ માટે ઓફર કરાયેલ શેરડીની ખરીદી માટે વિસ્તાર અનામત અથવા સોંપવામાં આવ્યો છે;

(ડી) જે સંજોગોમાં મંજૂરી આપવામાં આવી શકે છે –

(i) જે ફેક્ટરી માટે વિસ્તાર અનામત રાખવામાં આવ્યો હોય અથવા ફાળવવામાં આવ્યો હોય તે ફેક્ટરી સિવાયના (ગુર, રબ અથવા ખાંદસરી ઉત્પાદન એકમ અથવા કોઈપણ વ્યક્તિ અથવા ફેક્ટરી) (યુપી એક્ટ IV/૧૯૬૪ દ્વારા અવેજી) દ્વારા આરક્ષિત અથવા નિયુક્ત વિસ્તારમાં ઉગાડવામાં આવતી શેરડીની ખરીદી માટે; અને

(ii) જે ફેક્ટરી માટે વિસ્તાર અનામત છે અથવા ફાળવવામાં આવ્યો છે તે ફેક્ટરી સિવાય અન્ય (ગુર, રબ અથવા ખાંદસરી ઉત્પાદન એકમ અથવા કોઈપણ વ્યક્તિ અથવા ફેક્ટરી) (યુપી એક્ટ IV/૧૯૬૪ દ્વારા અવેજી) ને આરક્ષિત અથવા નિયુક્ત વિસ્તારમાં ઉગાડવામાં આવતી શેરડીના વેચાણ માટે;

(ઈ) આ હેતુ માટે જરૂરી અથવા ઇચ્છનીય લાગે તેવી આનુષંગિક અને પરિણામી બાબતો.

૯. આમ, કાયદાકીય ઇતિહાસ અને આવશ્યક ચીજવસ્તુ અધિનિયમ, ૧૯૫૩ યુ. પી. અધિનિયમ, ૧૯૫૪ યુ. પી. આદેશ, ૧૯૫૫ આદેશ, ૧૯૬૬ આદેશની સંબંધિત જોગવાઈઓ પરથી, જે ટીકા રામજી (ઉપરોક્ત) અને યુ. પી. સહકારી કેન યુનિયન ફેડરેશન (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં આ અદાલત દ્વારા

વિચારણા માટે પડ્યો હતો, એવું લાગે છે કે કાયદા અને સંબંધિત જોગવાઈઓમાં મોટો ફેરફાર થયો છે, જેનો સારાંશ નીચે મુજબ આપી શકાય છે:

એ. કે, કેન્દ્ર સરકારે ૧૯૬૬ના આદેશ દ્વારા ૧૯૫૫ના આદેશને રદ કર્યો અને તેના સ્થાને મૂક્યો;

બી. કે, આવશ્યક ચીજવસ્તુ અધિનિયમની કલમ ૩ હેઠળ બહાર પાડવામાં આવેલા ૧૯૬૬ના આદેશમાં, "કિંમત અને લઘુત્તમ કિંમત" શબ્દમાંથી "કિંમત" શબ્દ કાઢી નાખવામાં આવ્યો અને "લઘુત્તમ કિંમત" નક્કી કરવાની સત્તા જાળવી રાખવામાં આવી;

સી. ૧૯૫૫ના આદેશની કલમ ૩ કેન્દ્ર સરકારને ખાંડના ઉત્પાદક દ્વારા તેના દ્વારા ખરીદવામાં આવેલી શેરડી માટે "કિંમત" અથવા "લઘુત્તમ કિંમત" નક્કી કરવાની સત્તા આપે છે.જો કે, ૧૯૫૫નો આદેશ ૧૯૬૬ના આદેશ દ્વારા રદ કરવામાં આવ્યો હતો અને ૧૯૬૬ના આદેશની કલમ ૩માં જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે કેન્દ્ર સરકાર ખાંડના ઉત્પાદકો દ્વારા શેરડીની "લઘુત્તમ કિંમત" નક્કી કરી શકે છે;

ડી. કે, ૧૯૬૬ના આદેશમાં ૧૯૭૬ અને ૧૯૭૮માં વધુ સુધારો કરવામાં આવ્યો અને કલમ ૩ (૩) અને ૩-એ રજૂ કરવામાં આવી જે હવે "સંમત કિંમત" પર વિચાર કરે છે;

૯.૧ ૧૯૫૫ ના આદેશની કલમ ૩ ને ધ્યાનમાં લેતા, જેના દ્વારા કેન્દ્ર સરકારને ટીકા રામજી (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં આ અદાલત દ્વારા વિચારણા માટે "કિંમત" અથવા "લઘુતમ કિંમત" નક્કી કરવાની સત્તા આપવામાં આવી હતી અને જ્યારે **ટીકા રામજી (ઉપરોક્ત)** ના કિસ્સામાં આ અદાલત દ્વારા આ બાબતનો નિર્ણય લેવામાં આવ્યો હતો, ત્યારે પણ કોઈ કિંમત નક્કી કરવામાં આવી ન હતી અને રાજ્ય દ્વારા કોઈ કિંમત નક્કી કરવામાં આવી ન હતી અને તેથી, એવું લાગ્યું હતું કે કોઈ પ્રતિકૂળતા અને પુત્રીનો સંઘર્ષ નથી, **ટીકા રામજી (ઉપરોક્ત)** ના કિસ્સામાં આ અદાલતે પ્રતિકૂળતાના પ્રશ્નમાં પ્રવેશ કર્યો ન હતો. આળસ.તેથી, **ટીકા રામજી (ઉપરોક્ત)** ના કિસ્સામાં, આ અદાલતે ૧૯૫૫ના આદેશની કલમ ૩ને ધ્યાનમાં લીધી હતી, જેમાં કેન્દ્ર સરકારને "કિંમત અથવા લઘુતમ કિંમત" નક્કી કરવાની વિશેષ સત્તા આપવામાં આવી હતી અને એ પણ ધ્યાનમાં લેવામાં આવ્યું હતું કે રાજ્ય સરકારે કિંમત નક્કી કરીને સત્તાનો ઉપયોગ કર્યો નથી અને તેથી સંઘર્ષનો પ્રશ્ન ઊભો થતો નથી.જો કે, **યુપી કો-ઓપરેશન કેન યુનિયન્સ ફેડરેશન (ઉપરોક્ત)** ના કિસ્સામાં, આ અદાલત કાયદામાં અનુગામી ફેરફાર પર વધુ ખાસ કરીને ૧૯૬૬ના આદેશ અને ૧૯૬૬ના

આદેશની કલમ ૩ અને અન્ય સંબંધિત કલમો/૧૯૬૬ના આદેશ પર વિચારણા કરી રહી હતી.

૧૦. ટીકા રામજી (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં અને યુપી કો-ઓપરેશન કેન યુનિયન્સ ફેડરેશન (ઉપરોક્ત) ના કેસમાં આ અદાલત દ્વારા નોંધાયેલા સંબંધિત અવલોકનો અને તારણો નીચે મુજબ છે:

૧૦.૧ ટીકા રામજીના કેસમાં સંબંધિત વિશિષ્ટતાઓ અને ઉદ્દેશો

".....તેથી, એ સ્પષ્ટ છે કે ખાંડ અને શેરડીના સંબંધમાં કેન્દ્ર દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલા તમામ કાયદાઓ અને જાહેરનામાઓ સહવર્તી અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરીને ઘડવામાં આવ્યા હતા. આવા સહવર્તી અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ પ્રાંતીય વિધાનસભાઓને પ્રાંતીય વિધાનસભા ચાલી હેઠળની સમાન સત્તાઓથી વંચિત રાખશે નહીં અને તેથી, પ્રાંતીય વિધાનસભાઓ દ્વારા ઘડવામાં આવેલા સમાન કાયદાઓના સંદર્ભમાં કાયદાકીય અક્ષમતાનો કોઈ પ્રશ્ન જ રહેશે નહીં. પ્રાંતીય વિધાનસભાઓ તેમજ કેન્દ્રીય વિધાનસભાઓ આવા કાયદાઓ ઘડવા માટે સક્ષમ હશે અને કાયદાકીય ક્ષમતાનો કોઈ પ્રશ્ન ઊભો થશે નહીં. તે એક

આવશ્યક પરિણામ તરીકે પણ અનુસરે છે કે, ખાંડ ઉદ્યોગ એક નિયંત્રિત ઉદ્યોગ હોવા છતાં, કેન્દ્ર દ્વારા ઘડવામાં આવેલા આમાંથી કોઈ પણ કાયદો સૂચિ I ની એન્ટ્રી પર હેઠળ તેના અધિકારક્ષેત્રનો ઉપયોગ કરતો ન હતો. (૧) કાયો માલ જે ઔદ્યોગિક પ્રક્રિયાનો અભિન્ન ભાગ છે, (૨) ઉત્પાદન અથવા ઉત્પાદનની પ્રક્રિયા અને (૩) ઉદ્યોગના ઉત્પાદનોની વહેંચણી. કાયો માલ એ માલ હશે જે સૂચિ II ની એન્ટ્રી ૨૭ માં સમાવવામાં આવશે. ઉત્પાદન અથવા ઉત્પાદનની પ્રક્રિયાનો સમાવેશ સૂચિ II ની એન્ટ્રી ૨૪ માં કરવામાં આવશે, સિવાય કે જ્યાં ઉદ્યોગ એક નિયંત્રિત ઉદ્યોગ હતો જ્યારે તે સૂચિ I ની એન્ટ્રી પર માં આવશે અને ઉદ્યોગના ઉત્પાદનો પણ સૂચિ II ની એન્ટ્રી ૨૭ માં સમાવવામાં આવશે સિવાય કે જ્યાં તેઓ નિયંત્રિત ઉદ્યોગોના ઉત્પાદનો હતા જ્યારે તેઓ સૂચિ III ની એન્ટ્રી ૩૩ માં આવતા હતા. આ સ્થિતિ હોવાથી, એવું ન કહી શકાય કે ખાંડ અને શેરડીના સંબંધમાં કેન્દ્ર દ્વારા ઘડવામાં આવેલ કાયદો સૂચિ-૧ની એન્ટ્રી પરમાં આવી શકે છે. ખાંડ ઉદ્યોગ નિયંત્રિત ઉદ્યોગ બન્યો તે પહેલાં, ખાંડ અને શેરડી બંને સૂચિ-૨ની એન્ટ્રી ૨૭માં આવતી હતી, પરંતુ સંસદ દ્વારા ૧૯૫૧માં અધિનિયમ LXV/૧૯૫૧ દ્વારા જાહેરાત કરવામાં આવ્યા પછી, ખાંડ ઉદ્યોગ એક નિયંત્રિત ઉદ્યોગ અને તે ઉદ્યોગનું ઉત્પાદન બની ગયું હતું,

એટલે કે., સૂચિ III ની એન્ટ્રી ૩૩ માં ખાંડનો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો હતો, જે તેને સૂચિ II ની એન્ટ્રી ૨૭ માંથી બહાર કાઢે છે. તેમ છતાં, કેન્દ્ર તેમજ પ્રાંતીય વિધાનસભાઓ આ સંબંધમાં સહવર્તી અધિકારક્ષેત્ર ધરાવતી હતી. કોઈ પણ સંજોગોમાં ખાંડ અને શેરડી સંબંધિત કાયદાને આમ સૂચિ ૧ ની એન્ટ્રી પર માં સામેલ કરી શકાયો ન હતો. મુખ્ય અને સારભૂત દલીલને પણ અહીં આ સરળ કારણોસર રજૂ કરી શકાતી નથી કે, જ્યારે કેન્દ્ર અને રાજ્ય વિધાનસભાઓ બંને સહવર્તી ક્ષેત્રમાં કામ કરી રહ્યા હતા, ત્યારે સૂચિ ૧ ની એન્ટ્રી પર હેઠળ કેન્દ્રમાં નિહિત વિશિષ્ટ અધિકારક્ષેત્ર પર કોઈ અતિક્રમણનો કોઈ પ્રશ્ન નહોતો, એકમાત્ર પ્રશ્ન જે ટકી રહ્યો હતો તે એ હતો કે, કેન્દ્ર અને રાજ્ય વિધાનસભા દ્વારા ઘડવામાં આવેલા કાયદાના બંને ટુકડાઓને એકસાથે મૂકીને, ત્યાં કોઈ પ્રતિકૂળતા હતી કે કેમ, એક વિવાદ કે જેની સાથે હવે પછીથી વ્યવહાર કરવામાં આવશે.

".....વધુ અસરકારક જવાબ ૧૯૩૮ના યુપી અધિનિયમ-૧ની શરતો અને વિવાદિત અધિનિયમની શરતોની સરખામણી દ્વારા આપવામાં આવે છે. જ્યારે ૧૯૩૮ના યુપી એક્ટ-૧માં શેરડી અને ખાંડ બંનેને તેના હોકાયંત્રમાં આવરી લેવામાં આવ્યા હતા,

ત્યારે વિવાદિત કાયદો માત્ર શેરડી સુધી મર્યાદિત હતો, આમ ખાંડને કેન્દ્રના વિશિષ્ટ અધિકારક્ષેત્રમાં ધકેલી દેવામાં આવી હતી, જેનાથી કેન્દ્રના કબજા હેઠળના ખેતરમાં યુપી રાજ્ય વિધાનસભા દ્વારા અતિક્રમણને લગતી તમામ દલીલો દૂર થઈ ગઈ હતી.૧૯૩૮ના યુપી એક્ટ-૧માં સુગર કંટ્રોલ બોર્ડ, સુગર કમિશનર, સુગર કમિશન અને કેન કમિશનરની સ્થાપના માટે જોગવાઈ કરવામાં આવી હતી.વિવાદિત કાયદામાં શેરડી બોર્ડની સ્થાપના માટે જોગવાઈ કરવામાં આવી હતી.સુગર કમિશનરનું નામ આ રીતે રાખવામાં આવ્યું હતું પરંતુ નિયમો ૧૦૬ અને ૧૦૭ હેઠળ તેમના કાર્યો એવી માહિતી મેળવવા સુધી મર્યાદિત હતા જે ખાંડની ફેક્ટરીઓમાં ઉપયોગ માટે જરૂરી શેરડીના પુરવઠા અને ખરીદીના નિયમન તરફ દોરી જશે અને તેને ફેક્ટરીઓમાં ઉત્પાદિત ખાંડના ઉત્પાદન અથવા નિકાલ સાથે કોઈ લેવાદેવા નથી.સુગર કમિશનની જોગવાઈ કરવામાં આવી ન હતી પરંતુ શેરડીના પુરવઠા અને ખરીદીના સંદર્ભમાં તમામ સત્તાઓ શેરડી કમિશનર પાસે હતી.૧૯૩૮ના યુ. પી. અધિનિયમ-૧ હેઠળ નિયુક્ત નિરીક્ષકો પાસે ખરીદેલી અને કચડી શેરડીની માત્રા દર્શાવતા કારખાનાઓમાં જાળવવામાં આવેલા દસ્તાવેજોની તપાસ કરવાની કોઈ શંકા નથી, પરંતુ તેઓ ત્યાં ખાંડના ઉત્પાદન અથવા ઉત્પાદનને તપાસવાના

હેતુથી હતા, જ્યારે વિવાદિત અધિનિયમ ૨૦ હેઠળ નિયુક્ત નિરીક્ષકો તેમની પ્રવૃત્તિઓને ખાંડના ઉત્પાદન અથવા ઉત્પાદનની આગળની પ્રક્રિયા સાથે કોઈ સંબંધ વિના શેરડીના પુરવઠા અને ખરીદીના નિયમન સુધી મર્યાદિત રાખવા માટે હતા. ૧૯૩૮ના ચુપી અધિનિયમ ૧ના પ્રકરણ ૩, જે ખાંડની ફેક્ટરીઓના નિર્માણ અને વિસ્તરણ, શેરડીને કચડી નાખવા માટે ફેક્ટરીઓને લાઇસન્સ, ખાંડની કિંમત નક્કી કરવા વગેરે સાથે સંબંધિત છે, તેને વિવાદિત અધિનિયમમાંથી દૂર કરવામાં આવ્યો હતો. ત્યારબાદ કેન્દ્ર દ્વારા નવા ઔદ્યોગિક સાહસોને લાઇસન્સ આપવાની શક્તિનો ઉપયોગ અધિનિયમ XXVI/૧૯૫૩ દ્વારા સુધારેલા અધિનિયમ LXV/૧૯૫૧ હેઠળ, કલમ ૧૧ (એ), ૧૨ અને ૧૩ દ્વારા કરવામાં આવ્યો હતો અને ખાંડની કિંમત નક્કી કરવાની શક્તિનો ઉપયોગ કેન્દ્ર દ્વારા અધિનિયમ **XXIV/૧૯૪૬**ની કલમ ૩ હેઠળ ખાંડ નિયંત્રણ આદેશ, ૧૯૫૦ બહાર પાડીને કરવામાં આવ્યો હતો. ૧૯૩૮ના ચુપી અધિનિયમ ૧ના પ્રકરણ ૫ હેઠળ શેરડીના લઘુત્તમ ભાવ નક્કી કરવા માટે રાજ્ય સરકારને અનામત રાખેલી સત્તાને પણ વિવાદિત અધિનિયમમાંથી દૂર કરવામાં આવી હતી, જેનો ઉપયોગ કેન્દ્ર દ્વારા સુગર એન્ડ ગુર કંટ્રોલ ઓર્ડર, ૧૯૫૦ની કલમ ૩ હેઠળ

કરવામાં આવ્યો હતો, જે અધિનિયમ XXIV/૧૯૪૬ની કલમ ૩ હેઠળ આપવામાં આવેલી સત્તાઓનો ઉપયોગ કરીને જારી કરવામાં આવ્યો હતો.કેન્દ્ર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી કિંમતો રાજ્ય સરકાર દ્વારા અપનાવવામાં આવી હતી અને નિયમ ૯૪ હેઠળ રાજ્ય સરકારે જે એકમાત્ર વસ્તુની જરૂર હતી તે એ હતી કે કારખાનાના માલિક અથવા ખરીદ એજન્ટે દરેક ખરીદી કેન્દ્ર પર સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી શેરડીની લઘુત્તમ કિંમત દર્શાવતી નોટિસ મૂકવી જોઈએ, એટલે કે કેન્દ્ર.રાજ્ય સરકારે યુપી શેરડી પુરવઠા અને ખરીદી આદેશ, ૧૯૫૪માં જોગવાઈ મુજબ શેરડીના પુરવઠા અને ખરીદી માટે શેરડી ઉત્પાદકો, શેરડી ઉત્પાદકો સહકારી મંડળીઓ, કારખાનાઓ અને તેમના ખરીદ એજન્ટો વચ્ચે કરારોના સ્વરૂપમાં કેન્દ્ર દ્વારા સમયાંતરે સૂચિત કરવામાં આવતી કિંમતોને પણ સામેલ કરી હતી.શેરડીના ઉત્પાદકોના રક્ષણ માટે વિવાદિત કાયદામાં રાજ્ય સરકાર દ્વારા જે એકમાત્ર જોગવાઈ જાળવી રાખવામાં આવી હતી તે કલમ ૧૭માં સમાવિષ્ટ હતી, જેમાં શેરડીના ઉત્પાદકોને ફેક્ટરીના કબજોદાર દ્વારા શેરડીની કિંમતની ચૂકવણી કરવાની જોગવાઈ હતી.તે આવા કબજો કરનાર પાસેથી જમીનની આવકની બાકી રકમની જેમ વસૂલ કરી શકાય છે. આ સરખામણી દર્શાવે છે કે વિવાદિત કાયદો

માત્ર ખાંડની ફેક્ટરીઓમાં ઉપયોગ માટે જરૂરી શેરડીના પુરવઠા અને ખરીદીના નિયમન સુધી મર્યાદિત હતો અને ખાંડની ફેક્ટરીઓના નિયંત્રણ અથવા લાઇસન્સ સાથે, ખાંડના ઉત્પાદન અથવા ઉત્પાદન સાથે અથવા વેપાર અને વાણિજ્ય સાથે, અને ખાંડના ઉત્પાદન, પુરવઠા અને વિતરણ સાથે તેનો કોઈ સંબંધ નહોતો.જો એમ હોય તો, ખાંડ ઉદ્યોગના સંદર્ભમાં કેન્દ્રના અધિકારક્ષેત્ર પર તેના દબાણ અંગે કોઈ પ્રશ્ન જ નથી, જે સૂચિ I ની એન્ટ્રી પર ની અંદર એક નિયંત્રિત ઉદ્યોગ હતો અને યુપી વિધાનસભા પાસે શેરડીના સંદર્ભમાં કાયદો ઘડવાનો અધિકારક્ષેત્ર હતો અને વિવાદિત કાયદો ઘડવા માટે કાયદાકીય ક્ષમતા હતી."

".....ત્યારબાદ એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે વિવાદિત કાયદાની જોગવાઈઓ સંસદ દ્વારા ઘડવામાં આવેલા અધિનિયમ LXV/૧૯૫૧ અને અધિનિયમ X/૧૯૫૫ની જોગવાઈઓ વિરુદ્ધ છે અને તેથી, સંસદ દ્વારા બનાવવામાં આવેલ કાયદો પ્રબળ હોવો જોઈએ અને વિવાદિત કાયદો, પ્રતિકૂળતાની હદ સુધી, રદબાતલ હોવો જોઈએ.આ દલીલ સાથે વ્યવહાર કરતા પહેલા "પ્રતિકૂળતા" શબ્દના ચોક્કસ અર્થને વ્યાખ્યાયિત કરીને જમીનને સાફ કરવી જરૂરી છે.જ્યારે સંસદ દ્વારા બનાવવામાં આવેલ કાયદો અને રાજ્ય વિધાનસભા દ્વારા બનાવવામાં આવેલ કાયદો એક જ ક્ષેત્રમાં આવે

છે ત્યારે અસંવેદનશીલતાને ધ્યાનમાં લેવામાં આવે છે કારણ કે, જો કાયદાના આ બંને ભાગો અલગ અને અલગ બાબતો સાથે સંબંધિત હોય, તેમ છતાં તે સુસંગત અને સંલગ્ન હોય, તો અસંવેદનશીલતા ઊભી થતી નથી.

".....અમે અહીં સંસદ અને રાજ્ય વિધાનસભા બંનેએ સમવર્તી સૂચિમાં ગણાયેલી બાબત, એટલે કે સૂચિ III ની એન્ટ્રી ૩૩ માં સમાવિષ્ટ ખાદ્ય પદાર્થોના સંદર્ભમાં એક જ ક્ષેત્રમાં કામ કર્યું હોવાના કારણે ઊભી થતી પ્રતિકૂળતા, જો કોઈ હોય તો તેનાથી ચિંતિત છીએ.

".....જી. પી. સ્ટુઅર્ટ વિરુદ્ધ બી. કે. રોય ચૌધરીના કેસમાં કલકત્તા ઉચ્ચ ન્યાયાલયને તિરસ્કારનો અર્થ ધ્યાનમાં લેવાનો પ્રસંગ મળ્યો હતો અને ન્યાયાધીશ બી. એન. રાઉ, જેમણે અદાલતનો ચુકાદો આપ્યો હતો, તેમણે પાન ૬૩૨ પર અવલોકન કર્યું હતું:

"કેટલીકવાર એવું કહેવામાં આવે છે કે જ્યાં સુધી તેમની વચ્ચે સીધો સંઘર્ષ ન હોય ત્યાં સુધી બે કાયદાઓને યોગ્ય રીતે

પ્રતિકૂળ ન કહી શકાય, કારણ કે જ્યારે એક 'કરો' અને બીજો 'ન કરો' કહે છે, ત્યારે આ દ્રષ્ટિકોણ અનુસાર, જો બંને કાયદાઓનું પાલન કરવું શક્ય હોય તો કોઈ સાચી પ્રતિકૂળતા નથી.જે કારણો આપણે હાલમાં રજૂ કરીશું, તે માટે આપણે વિચારીએ છીએ કે આ ખૂબ જ સાંકડી કસોટી છે:ત્યાં પ્રતિકૂળતાના કિસ્સાઓ હોઈ શકે છે જ્યાં બંને કાયદાઓ "ન કરો" કહે છે પરંતુ અલગ અલગ રીતે.ઉદાહરણ તરીકે, એક કાયદો કહી શકે છે, "કોઈ પણ વ્યક્તિ છૂટક દ્વારા દારૂ વેચશે નહીં, એટલે કે, એક સમયે પાંચ ગેલનથી ઓછી માત્રામાં" અને બીજો કાયદો કહી શકે છે, "કોઈ પણ વ્યક્તિ છૂટક દ્વારા દારૂ વેચશે નહીં, એટલે કે, એક સમયે દસ ગેલનથી ઓછી માત્રામાં".અહીં, બંને કાયદાઓનું પાલન કરવું દેખીતી રીતે શક્ય છે, બેમાંથી વધુ કડક, એટલે કે બીજા કાયદાનું પાલન કરીને; તેમ છતાં તે સમાન રીતે સ્પષ્ટ છે કે બે કાયદાઓ પ્રતિકૂળ છે, કારણ કે એક નાગરિકને તેમાંથી એકનું પાલન કરવા માટે જે હદ સુધી દબાણ કરવામાં આવે છે, તે ખરેખર આજ્ઞાભંગ ન હોવા છતાં, રદ કરવામાં આવે છે.

વિદ્વાન ન્યાયાધીશે ત્યારબાદ વિવિધ સત્તામંડળોની ચર્ચા કરી જેમણે ઓસ્ટ્રેલિયા, કેનેડા અને ઇંગ્લેન્ડમાં પ્રતિકૂળતાની કસોટી નક્કી કરી અને પાનું ૬૩૪ પર તારણ કાઢ્યું:

"કેનેડાના કેસોની જેમ અંગ્રેજી કેસોમાંથી અનુમાન કરી શકાય તેવો સિદ્ધાંત, ઓસ્ટ્રેલિયાના ૪૪ કલાકના કેસમાં (૩૭ સી. એલ. આર. ૪૬૬) આઈઝેક, જસ્ટિસ દ્વારા પ્રતિપાદિત સિદ્ધાંત જેવો જ લાગે છે, જો પ્રભાવશાળી કાયદાએ આખા ક્ષેત્રને આવરી લેવાનો પોતાનો ઇરાદો સ્પષ્ટ અથવા ગર્ભિત રીતે દર્શાવ્યો હોય, તો તે જ ક્ષેત્રમાં ગૌણ કાયદો પ્રતિકૂળ છે અને તેથી નિષ્ક્રિય છે. આપેલ કેસમાં પ્રભાવશાળી કાયદો આવો ઇરાદો દર્શાવે છે કે કેમ અને કેટલી હદ સુધી તે ચોક્કસ કાયદાની ભાષા પર આધાર રાખે છે.

".....તાત્કાલિક કિસ્સામાં, સંસદ દ્વારા ઘડવામાં આવેલા કાયદાઓ અને વિવાદિત કાયદાની વાસ્તવિક શરતોમાં કોઈ અસંગતતાનો પ્રશ્ન જ નથી. માત્ર એક જ પ્રશ્ન ઊભો થાય છે કે શું સંસદ અને રાજ્ય વિધાનસભાએ એક જ વિષય પર તેમની સત્તાનો ઉપયોગ કરવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો કે શું સંસદ દ્વારા ઘડવામાં આવેલા કાયદાઓનો હેતુ સંપૂર્ણ

સંપૂર્ણ સંહિતા બનવાનો હતો કે, બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, સ્પષ્ટ રીતે અથવા ગર્ભિત રીતે સમગ્ર ક્ષેત્રને આવરી લેવાનો ઇરાદો દર્શાવ્યો હતો.

".....૧૯૫૫ ના અધિનિયમ X માં આવશ્યક ચીજવસ્તુઓની વ્યાખ્યામાં સમાવિષ્ટ ખાદ્ય સામગ્રી જેમાં આપણે ઉપર જોયું છે તેમાં ખાંડ તેમજ શેરડીનો સમાવેશ થાય છે.આ કાયદો સંસદ દ્વારા બંધારણ ત્રીજા સુધારા અધિનિયમ, ૧૯૫૪ દ્વારા સુધારેલ સૂચિ III ની એન્ટ્રી ૩૩ હેઠળ સહવર્તી કાયદાકીય શક્તિનો ઉપયોગ કરીને ઘડવામાં આવ્યો હતો.ત્યાં ખાદ્ય પાકોને શેરડીના પાકનો સમાવેશ તરીકે વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવ્યા હતા અને કલમ ૩ (૧) એ કેન્દ્ર સરકારને આવશ્યક ચીજવસ્તુઓના ઉત્પાદન, પુરવઠા અને વિતરણને નિયંત્રિત કરવાની સત્તા આપી હતી અને તેમાં વેપાર અને વાણિજ્યને તેના પુરવઠાને જાળવવા અથવા વધારવા માટે અથવા વાજબી ભાવે તેમની સમાન વહેંચણી અને ઉપલબ્ધતા સુરક્ષિત કરવા માટે સત્તા આપી હતી.કલમ ૩ (૨) (બી) એ કેન્દ્ર સરકારને અન્ય બાબતોની સાથે સાથે કોઈપણ કચરો અથવા ખેતીલાયક જમીનને ખેતી હેઠળ લાવવા માટે સત્તા આપી હતી, પછી ભલે તે મકાનની નજીક હોય કે ન હોય, સામાન્ય રીતે અથવા ચોક્કસ ખાદ્ય પાકો ઉગાડવા માટે હોય અને કલમ ૩ (૨) (સી) એ કેન્દ્ર સરકારને કોઈ પણ આવશ્યક ચીજવસ્તુની ખરીદી અથવા વેચાણની

કિંમતને નિયંત્રિત કરવાની સત્તા આપી હતી.આ જોગવાઈઓ ચોક્કસપણે શેરડીના ઉત્પાદનનું નિયમન તેમજ શેરડીની ખરીદી અથવા વેચાણની કિંમતનું નિયંત્રણ કેન્દ્રીય કાયદાના દાયરામાં લાવશે અને સુગર કંટ્રોલ ઓર્ડર, ૧૯૫૫ ઉપરાંત, જે કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા ૨૭મી ઓગસ્ટ, ૧૯૫૫ના રોજ બહાર પાડવામાં આવ્યો હતો, તેણે શેરડીની કિંમત નક્કી કરવાની અને તેની સીધી ચુકવણી કરવાની સત્તા તેમજ શેરડીની અવરજવરને નિયંત્રિત કરવાની સત્તા સાથે શેરડી નિયંત્રણ આદેશ, ૧૯૫૫ પણ તે જ તારીખે બહાર પાડ્યો હતો.

".....સંસદ શેરડીના સંબંધમાં કાયદો ઘડવાની તેની સત્તાની અંદર હતી અને કેન્દ્ર સરકાર પણ શેરડી નિયંત્રણ આદેશ, ૧૯૫૫ બહાર પાડવાની તેની સત્તાની અંદર હતી કારણ કે આ બધું સૂચિ III ની એન્ટ્રી ૩૩ હેઠળ કાયદાની સહવર્તી શક્તિનો ઉપયોગ કરતી હતી. જો કે, તેનાથી શેરડીના સંબંધમાં કાયદો ઘડવાની ચુપી રાજ્ય વિધાનસભાની કાયદાકીય ક્ષમતાને અસર થઈ ન હતી અને એકમાત્ર પ્રશ્ન જે ધ્યાનમાં લેવાનો બાકી હતો તે એ હતો કે શું કેન્દ્રીય કાયદા અને ચુપી રાજ્યના કાયદાઓની જોગવાઈઓ વચ્ચે કોઈ પ્રતિકૂળતા હતી.જેમ આપણે ઉપર નોંધ્યું છે તેમ, ચુપી રાજ્ય સરકાર.શેરડી માટે લઘુત્તમ ભાવ નક્કી કરવા માટે બિલકુલ જોગવાઈ કરવામાં આવી ન હતી કે કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા શેરડી નિયંત્રણ આદેશ,

૧૯૫૫ની કલમ (૩) અને (૪) માં કરવામાં આવી હતી તેમ શેરડીની હેરફેરના નિયમન માટે પણ જોગવાઈ કરવામાં આવી ન હતી.વિવાદિત કાયદામાં આ માટે કોઈ જોગવાઈ કરવામાં આવી ન હતી અને યુપી શેરડીના નિયમો, ૧૯૫૪માં શેરડીના ભાવને લગતી એકમાત્ર જોગવાઈ નિયમ ૯૪માં સમાવવામાં આવી હતી, જેમાં જોગવાઈ કરવામાં આવી હતી કે સરકાર દ્વારા શેરડીની લઘુત્તમ કિંમત અને કેન્દ્ર દ્વારા શેરડીની જે દરે ખરીદી કરવામાં આવી રહી છે તે દર્શાવતી સ્પષ્ટ બોલ્ડ રેખાઓમાં યોગ્ય કદની નોટિસ દરેક ખરીદી કેન્દ્ર પર ફેક્ટરીના કબજોદાર અથવા ખરીદી એજન્ટ દ્વારા મૂકવાની હતી.અહીં સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી શેરડીની કિંમતનો અર્થ માત્ર શેરડી નિયંત્રણ આદેશ, ૧૯૫૫ની કલમ ૩ હેઠળ યોગ્ય સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી કિંમત હતી, જે કેન્દ્ર સરકાર હશે, કારણ કે હકીકતમાં યુપી રાજ્ય સરકારે ક્યારેય ફેક્ટરીઓ દ્વારા ખરીદવામાં આવતી શેરડીની કિંમત નક્કી કરી ન હતી.યુપી સુગરકેન રેગ્યુલેશન ઓફ સપ્લાય એન્ડ પરચેઝ ઓર્ડર, ૧૯૫૪ ની કલમ ૩ અને ૪ માં સમાવિષ્ટ કરારો વતીની જોગવાઈઓમાં પણ એવી જોગવાઈ કરવામાં આવી હતી કે જો કોઈ કપાત હોય તો તેને આ ભાવ સરકાર દ્વારા સૂચિત કરવાની લઘુત્તમ કિંમત હોવી જોઈએ, જે સરકાર દ્વારા સમયાંતરે સૂચિત કરવામાં આવે છે, એટલે કે કેન્દ્ર સરકાર, રાજ્ય સરકારે કોઈપણ સમયે તે માટે કોઈ જોગવાઈ કરી નથી.આમ શેરડી નિયંત્રણ આદેશ,

૧૯૫૫ દ્વારા કરવામાં આવેલી જોગવાઈઓને વિવાદિત અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ બનાવવામાં આવેલા નિયમો અથવા ચુપી સુગરકેન રેગ્યુલેશન ઓફ સપ્લાય એન્ડ પરચેઝ ઓર્ડર, ૧૯૫૪માં તેમનું સ્થાન મળ્યું ન હતું અને શેરડીના ભાવની ચુકવણી અને તેની વસૂલાત અંગે વિવાદિત અધિનિયમની કલમ ૧૭માં સમાવિષ્ટ જોગવાઈને શેરડી નિયંત્રણ આદેશ, ૧૯૫૫માં એવું સ્થાન મળ્યું ન હતું કે જાણે તે જમીનની આવકની બાકી રકમ હોય.તેથી, આ જોગવાઈઓ પરસ્પર વિશિષ્ટ હતી અને એકબીજા પર અસર કરતી ન હતી, આમ એક વિધાનસભાના ક્ષેત્રમાં બીજા દ્વારા કોઈ ખાડો થતો ન હતો.શેરડી નિયંત્રણ આદેશ, ૧૯૫૫ અને ચુપી સુગરકેન રેગ્યુલેશન ઓફ સપ્લાય એન્ડ પરચેઝ ઓર્ડર, ૧૯૫૪માં સમાવિષ્ટ કેટલીક જોગવાઈઓ અને તેની સાથે જોડાયેલા કરારો તરફ અમારું ધ્યાન દોરવામાં આવ્યું હતું અને એ તરફ ધ્યાન દોરવામાં આવ્યું હતું કે તેઓ ભૌતિક વિગતોમાં અલગ છે, જેમાં બાદમાંની જોગવાઈઓ પહેલાની સરખામણીએ વધુ કડક છે.આ જોગવાઈઓનો કોઈ પણ રીતે વિગતવાર ઉલ્લેખ કરવો જરૂરી નથી.આ કહેવા માટે પૂરતું છે કે આમાંથી કોઈ પણ જોગવાઈ ઓવરલેપ થતી નથી, રાજ્ય દ્વારા ઘડવામાં આવેલી કેટલીક જોગવાઈઓ અંગે કેન્દ્ર મૌન છે અને કેન્દ્ર દ્વારા ઘડવામાં આવેલી કેટલીક જોગવાઈઓ અંગે રાજ્ય મૌન છે.આ જોગવાઈઓ અને વિવાદિત અધિનિયમ અને તે હેઠળ ઘડવામાં આવેલા નિયમો તેમજ ચુપી સુગરકેન

રેગ્યુલેશન ઓફ સપ્લાય એન્ડ પરચેઝ ઓર્ડર, ૧૯૫૪ અધિનિયમ **X/૧૯૫૫** દ્વારા આવરી લેવામાં આવેલા ખેતરમાં ખાડો પાડતા નથી.તેથી, બંધારણની કલમ ૨૫૪ (૨) ના અમલીકરણનો કોઈ પ્રશ્ન ઊભો થતો નથી અને વિવાદિત અધિનિયમની કોઈ જોગવાઈ નથી અને તે હેઠળ બનાવેલા નિયમો અધિનિયમ **XXVI/૧૯૫૩** અથવા અધિનિયમ **X/૧૯૫૫** અને શેરડી નિયંત્રણ આદેશ, ૧૯૫૫ દ્વારા સુધારેલા અધિનિયમ **LXV/૧૯૫૧** માં સમાવિષ્ટ કોઈપણ જોગવાઈ દ્વારા અમાન્ય છે.

૧૧. યુપી સહકારી કેન સંઘોના સંદર્ભમાં સંબંધિત પરિબળો અને ઉદ્દેશ્યો:

"૨૭.પ્રતિવાદીઓ માટે વિદ્વાન વકીલ દ્વારા વિનંતી કરવામાં આવી છે કે શેરડી ઉગાડનારા અને ફેક્ટરીના કબજા હેઠળના લોકો વચ્ચે ફોર્મ બીમાં આપેલા કરારના પ્રોફોર્મામાં "સરકાર દ્વારા સૂચિત લઘુતમ કિંમતે" શબ્દનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો છે અને જે શેરડી ઉગાડનારા સહકારી મંડળી અને ફેક્ટરીના કબજા હેઠળના લોકો વચ્ચે ૧૯૫૪ના આદેશના પરિશિષ્ટમાં ફોર્મ સીમાં આપવામાં આવ્યો છે તે સૂચવે છે કે તે કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી લઘુતમ કિંમત છે જે ખાંડની ફેક્ટરીને શેરડીના વેચાણ માટે વિચારણા અથવા કિંમત હોઈ શકે છે.આ

રજૂઆતના સમર્થનમાં મજબૂત નિર્ભરતા ટીકા રામજી વિરુદ્ધ યુપી રાજ્ય કેસમાં આ અદાલત દ્વારા કરવામાં આવેલા કેટલાક અવલોકનો પર મૂકવામાં આવી છે. ફોર્મ બી અને સી યુપી શેરડી પુરવઠા અને ખરીદી આદેશ, ૧૯૫૪ ના પરિશિષ્ટમાં સમાયેલ છે. આ આદેશ યુપી સરકાર દ્વારા ૧૯૫૩ના કાયદાની કલમ ૧૬ દ્વારા આપવામાં આવેલી સત્તાનો ઉપયોગ કરીને કરવામાં આવ્યો છે, જેમાં જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે રાજ્ય સરકાર આદેશ દ્વારા પુરવઠો જાળવવા માટે કોઈપણ આરક્ષિત અથવા સોંપાયેલ વિસ્તારમાં શેરડીના વિતરણ, વેચાણ અથવા ખરીદીનું નિયમન કરી શકે છે. યુપી વિધાનસભા દ્વારા બનાવવામાં આવેલા કાયદા દ્વારા આપવામાં આવેલી સત્તાનો ઉપયોગ કરીને રાજ્ય સરકાર દ્વારા આ આદેશ આપવામાં આવ્યો હોવાથી, એકમાત્ર તાર્કિક નિષ્કર્ષ જે કાઢી શકાય છે તે એ છે કે "સરકાર" શબ્દ રાજ્ય સરકારનો સંદર્ભ આપે છે. સમજૂતીના પ્રારૂપમાં અથવા ૧૯૫૪ના આદેશમાં એવું કોઈ સંકેત નથી કે "સરકાર" શબ્દ કેન્દ્ર સરકારનો ઉલ્લેખ કરશે. જો રાજ્ય સરકાર શેરડી ઉગાડનારા અથવા શેરડી ઉગાડનારા સહકારી મંડળી દ્વારા અને ફેક્ટરીના કબજા હેઠળના શેરડીના વેચાણ અને ખરીદી અંગેના કરારની રૂપરેખા નિર્ધારિત કરી રહી હોય, જેમાં "સરકાર" શબ્દનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે, તો તેનો અર્થ માત્ર રાજ્ય સરકાર હોઈ શકે છે, કેન્દ્ર સરકાર નહીં, સિવાય કે તેનાથી વિપરીત સ્પષ્ટ સંકેત હોય.

૨૮. ટીકા રામજીમાં કરવામાં આવેલા અવલોકનો, જેના પર ઉત્તરદાતાઓ માટે વિદ્વાન સલાહકાર દ્વારા મજબૂત નિર્ભરતા મૂકવામાં આવી છે, તેને તે સંદર્ભમાં સમજવું પડશે જેમાં તે કરવામાં આવ્યા હતા.એ નોંધવું જોઈએ કે ઉપરોક્ત કેસમાં રિટ અરજીઓ વર્ષ ૧૯૫૪માં આ અદાલતમાં દાખલ કરવામાં આવી હતી અને ચુકાદો ૨૪/૦૪/૧૯૫૬ પર આપવામાં આવ્યો હતો.સંબંધિત સમયે, શેરડી (નિયંત્રણ) આદેશ, ૧૯૫૫ અમલમાં હતો.આ આદેશની કલમ ૩ કેન્દ્ર સરકારને ખાંડના ઉત્પાદક દ્વારા તેના દ્વારા ખરીદવામાં આવેલી શેરડીની કિંમત અથવા ઓછામાં ઓછી કિંમત નક્કી કરવાની સત્તા આપે છે.૧૯૫૫ના આદેશને શેરડી (નિયંત્રણ) આદેશ, ૧૯૬૬ દ્વારા રદ કરવામાં આવ્યો છે અને આ આદેશની કલમ ૩ એવી જોગવાઈ કરે છે કે કેન્દ્ર સરકાર ખાંડના ઉત્પાદકો દ્વારા શેરડીની લઘુત્તમ કિંમત નક્કી કરી શકે છે."કિંમત" જે એક નિશ્ચિત રકમ છે અને "લઘુત્તમ કિંમત" જે માત્ર સૌથી ઓછો સ્વીકાર્ય દર સૂચવે છે તેની વચ્ચે તફાવત છે.૧૯૬૬નો આદેશ, જે ટીકા રામજીમાં ચુકાદો આપવામાં આવ્યાના એક દાયકા કરતાં વધુ સમય પછી કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા જ બનાવવામાં આવ્યો હતો, તેમાં ૧૯૭૮માં સુધારો કરવામાં આવ્યો હતો અને તેની કલમ ૩ (૩) અને ૩-એ "સંમત કિંમત" પર વિચાર કરે છે, જે કલમ ૩ (૨) ના આદેશને ધ્યાનમાં રાખીને કલમ ૩

(૧) હેઠળ નિર્ધારિત "લઘુતમ કિંમત" કરતા વધારે હશે.સ્વાભાવિક રીતે આ "સંમત કિંમત" છે જેનો ઉલ્લેખ શેરડીના વેચાણ અને ખરીદી માટેના કરારોમાં ફોર્મ બી અને સીમાં કરવામાં આવે છે, નહીં તો કરારો કરવાનો જ હેતુ નિષ્ફળ જશે.એપ્રિલ, ૧૯૫૬માં આ અદાલત દ્વારા ટીકા રામજીનો નિર્ણય કરવામાં આવ્યો ત્યાં સુધી રાજ્ય સરકારે તેની નિયમનકારી સત્તા હેઠળ શેરડી માટે કોઈ કિંમત નક્કી કરી ન હતી અને માત્ર કેન્દ્ર સરકારે જ કિંમત નક્કી કરવા માટે પગલું ભર્યું હતું.આ સંજોગોમાં એવું જોવા મળ્યું હતું કે "સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી કિંમત" નો અર્થ "કેન્દ્ર સરકાર" થશે.શેરડી નિયંત્રણ આદેશ ૧૯૫૫ અને ૧૯૫૩ અધિનિયમ, નિયમો અને ૧૯૫૪ આદેશની જોગવાઈઓ વચ્ચે કોઈ પ્રતિકૂળતા છે કે કેમ તે પ્રશ્ન પર વિચારણા કરતી વખતે પ્રતિવાદીઓ માટે વિદ્વાન સલાહકાર દ્વારા કરવામાં આવેલા અવલોકનો કરવામાં આવ્યા હતા અને તેમને તે સંદર્ભમાં સમજવા જોઈએ.એસ. સી. આર. પાનું ૪૩૪ પર ચુકાદાનો સંબંધિત ભાગ નીચે પુનઃઉત્પાદિત કરવામાં આવી રહ્યો છે:

(એઆઈઆર પેજ. ૭૦૪, પેરા ૩૬)

"અહીં સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી શેરડીની કિંમતનો અર્થ માત્ર શેરડી નિયંત્રણ આદેશ, ૧૯૫૫ની કલમ ૩ હેઠળ યોગ્ય સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી કિંમત હતી, જે કેન્દ્ર સરકાર હશે, કારણ કે હકીકતમાં યુપી રાજ્ય સરકારે ક્યારેય ફેક્ટરીઓ દ્વારા ખરીદવામાં

આવતી શેરડીની કિંમત નક્કી કરી નહોતી. યુપી સુગરકેન રેગ્યુલેશન ઓફ સપ્લાય એન્ડ પરચેઝ ઓર્ડર, ૧૯૫૪ ની કલમ ૩ અને ૪ માં સમાવિષ્ટ કરારો વતીની જોગવાઈઓમાં પણ એવી જોગવાઈ કરવામાં આવી હતી કે જો કોઈ કપાત હોય તો તેને આધિન સરકાર દ્વારા સૂચિત કરવામાં આવનારી લઘુત્તમ કિંમત કિંમત હોવી જોઈએ, જે સરકાર દ્વારા સમયાંતરે સૂચિત કરવામાં આવે છે, એટલે કે કેન્દ્ર સરકાર, રાજ્ય સરકારે કોઈપણ સમયે તે માટે કોઈ જોગવાઈ કરી નથી.

આમ શેરડી નિયંત્રણ આદેશ, ૧૯૫૫ દ્વારા કરવામાં આવેલી જોગવાઈઓને વિવાદિત અધિનિયમ અથવા તે હેઠળ બનાવવામાં આવેલા નિયમો અથવા યુપી સુગરકેન રેગ્યુલેશન ઓફ સપ્લાય એન્ડ પરચેઝ ઓર્ડર, ૧૯૫૪માં તેમનું સ્થાન મળ્યું ન હતું; અને શેરડીના ભાવની ચુકવણી અને તેની વસૂલાત અંગે વિવાદિત અધિનિયમની કલમ ૧૭માં સમાવિષ્ટ જોગવાઈને શેરડી નિયંત્રણ આદેશ, ૧૯૫૫માં એવું સ્થાન મળ્યું ન હતું કે જાણે તે જમીનની આવકની બાકી રકમ હોય.

" ૨૮.૧ યુપી સરકારે શેરડીની કિંમત નક્કી કરી ન હતી તેવી વાસ્તવિક પરિસ્થિતિને ધ્યાનમાં રાખીને એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી શેરડીની કિંમતનો અર્થ ફક્ત "કેન્દ્ર સરકાર" હોઈ શકે છે.કાયદાના સિદ્ધાંત તરીકે એવું નક્કી કરવામાં આવ્યું નથી કે "સરકાર દ્વારા સૂચિત લઘુત્તમ કિંમત" શબ્દનો અર્થ કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી લઘુત્તમ કિંમત હોવો જોઈએ અથવા કોઈ પણ સંજોગોમાં તેનો અર્થ રાજ્ય સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી કિંમત ન હોઈ શકે.

"૩૪.પ્રતિવાદીઓ માટે જાણીતા પરિષ્ઠ વકીલે ભારપૂર્વક વિનંતી કરી છે કે કેન્દ્ર સરકારે ૧૯૬૬નો આદેશ કર્યો છે, જેમાં શેરડીની કિંમત નક્કી કરવા માટે ચોક્કસ જોગવાઈ છે, તેની કલમ ૩ (૧) હેઠળ, ૧૯૫૩ના કાયદા હેઠળ નિયમનકારી સત્તા તેની અંદર કિંમત નક્કી કરવાની સમાન સત્તાને સ્વીકારી શકતી નથી કારણ કે આ સંસદ દ્વારા બનાવવામાં આવેલા કાયદાને સ્પષ્ટપણે પ્રતિકૂળ હશે અને બંધારણની કલમ ૨૫૪ (૧) ને ધ્યાનમાં રાખીને રદબાતલ થશે.ટીકા રામજીમાં એવું માનવામાં આવ્યું છે કે ઈસી એક્ટ કે જેના હેઠળ કેન્દ્ર સરકારે ૧૯૬૬નો આદેશ આપ્યો હતો અને યુપી વિધાનસભા દ્વારા ૧૯૫૩નો કાયદો સાતમી અનુસૂચિની સૂચિ IIIની એન્ટ્રી ૩૩ના સંદર્ભમાં ઘડવામાં આવ્યો

છે.૧૯૫૩ના કાયદાની બંધારણીય માન્યતાને બંધારણીય ખંડપીઠે ઉપરોક્ત નિર્ણયમાં સમર્થન આપ્યું હતું.પર પી.૪૩૭ અહેવાલો (એસ. સી. આર.) માં અદાલતે સુલેમાન, શ્યામકાંત લાલ વિરુદ્ધ રામભજન સિંહ (પૃષ્ઠ ૨૧૨ પર એફ. સી. આર.: પૃષ્ઠ ૮૩ પર એ. આઈ. આર.) ના ચુકાદામાંથી પ્રતિકૂળતાના સંદર્ભમાં નિર્માણના સિદ્ધાંત માટે નીચેના ફકરાને મંજૂરી સાથે ટાંક્યા હતા:(એર પૃષ્ઠ ૭૦૦, પેરા ૩૨)

"જ્યારે પ્રશ્ન એ છે કે શું કોઈ પ્રાંતીય કાયદો હાલના ભારતીય કાયદાને પ્રતિકૂળ છે, ત્યારે તેની પ્રતિકૂળતા અને તે કેટલી હદ સુધી પ્રતિકૂળ છે તે દર્શાવવાની જવાબદારી પક્ષ પર હોવી જોઈએ.તેની માન્યતાની તરફેણમાં ધારણા હોવી જોઈએ, અને તેમને સમાધાન કરવા અને બંનેને સમજવા માટે દરેક પ્રયાસ કરવો જોઈએ જેથી તેઓ એકબીજા પ્રત્યે પ્રતિકૂળ ન રહે; અને એ જોવા માટે કાળજી લેવી જોઈએ કે શું બંને ખરેખર અતિક્રમણ વિના વિવિધ ક્ષેત્રોમાં કામ કરતા નથી.વધુમાં, પ્રતિકૂળતા હકીકતમાં અસ્તિત્વમાં હોવી જોઈએ, અને માત્ર શક્યતા પર આધાર રાખતી નથી:

(ભાર મૂકવામાં આવે છે)

અને પછી ઠરાવવામાં આવ્યું : (એઆઈઆર પૃષ્ઠ ૭૦૦, પરિચ્છેદ ૩૩)

"૩૩.તાત્કાલિક કિસ્સામાં, સંસદ દ્વારા ઘડવામાં આવેલા કાયદાઓ અને વિવાદિત કાયદાની વાસ્તવિક શરતોમાં કોઈ અસંગતતાનો પ્રશ્ન જ નથી. માત્ર એક જ પ્રશ્ન ઊભો થાય છે કે શું સંસદ અને રાજ્ય વિધાનસભાએ એક જ વિષય પર તેમની સત્તાનો ઉપયોગ કરવાનો પ્રયાસ કર્યો હતો કે શું સંસદ દ્વારા ઘડવામાં આવેલા કાયદાઓનો હેતુ સંપૂર્ણ સંપૂર્ણ સંહિતા બનવાનો હતો કે, બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, સ્પષ્ટ રીતે અથવા ગર્ભિત રીતે સમગ્ર ક્ષેત્રને આવરી લેવાનો ઇરાદો દર્શાવ્યો હતો.

૩૫. એમ. કરુણાનિધિ વિરુદ્ધ ભારત સંઘમાં, સંસદ દ્વારા બનાવવામાં આવેલા કાયદા અને રાજ્ય વિધાનસભા દ્વારા બનાવવામાં આવેલા કાયદા વચ્ચે પ્રતિકૂળતા નક્કી કરવા માટે લાગુ કરવાના સિદ્ધાંતો બંધારણીય બેન્ચ દ્વારા ધ્યાનમાં લેવામાં આવ્યા હતા.શ્રી એમ. કરુણાનિધિ વિરુદ્ધ નોંધાયેલી એફ. આઈ. આર. ને અનુસરીને તપાસ બાદ સી. બી. આઈ. એ તેમની સામે આઈ. પી. સી. ની કલમ ૧૬૧,૪૬૮ અને ૪૭૧ અને ભ્રષ્ટાચાર નિવારણ અધિનિયમની કલમ ૫ (૧) (ડી) સાથે વાંચીને કલમ ૫ (૨) હેઠળ આરોપપત્ર રજૂ કર્યું હતું. મદ્રાસ વિધાનસભાએ તમિલનાડુ પબ્લિક મેન (ફિમિનલ મિસકન્ડક્ટ)

એક્ટ, ૧૯૭૩ તરીકે ઓળખાતો કાયદો પસાર કર્યો હતો, જેને રાષ્ટ્રપતિની મંજૂરી મળી હતી.એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે બંધારણની કલમ ૨૫૪ (૨) ના આધારે ભારતીય દંડ સંહિતા, બ્રષ્ટાચાર નિવારણ અધિનિયમ અને ફોજદારી કાયદા સુધારા અધિનિયમની જોગવાઈઓ રદ કરવામાં આવી હતી.અગાઉના તમામ સત્તામંડળોની સમીક્ષા કર્યા પછી અદાલતે નીચેના પરીક્ષણો નક્કી કર્યા હતા:(એસસીસી પીપી.૪૪૮-૪૯, પરિચ્છેદ ૩૫)

" ૩૫. ૧.પ્રતિકૂળતાના પ્રશ્નનો નિર્ણય કરવા માટે તે દર્શાવવું આવશ્યક છે કે બંને કાયદાઓમાં અસંગત અને સમાધાન ન કરી શકાય તેવી જોગવાઈઓ છે, જેથી તેઓ એક સાથે ઊભા ન રહી શકે અથવા એક જ ક્ષેત્રમાં કામ ન કરી શકે.

૨. જ્યાં સુધી બે કાયદાઓના ચહેરા પર અસંગતતા ન દેખાય ત્યાં સુધી સૂચિતાર્થ દ્વારા કોઈ રદ થઈ શકતું નથી.

૩. જ્યાં બે કાયદાઓ કોઈ ચોક્કસ ક્ષેત્ર પર કબજો કરે છે, પરંતુ બંને કાયદાઓ એકબીજા સાથે અથડામણમાં આવ્યા વિના એક જ ક્ષેત્રમાં

કામ કરવાની જગ્યા અથવા સંભાવના છે, ત્યાં કોઈ પ્રતિકૂળ પરિણામ નથી.

૪. જ્યાં કોઈ વિસંગતતા નથી પરંતુ એક જ ક્ષેત્રમાં આવેલો કાયદો અલગ અને અલગ ગુનાઓ પેદા કરવા માંગે છે, ત્યાં તિરસ્કારનો કોઈ પ્રશ્ન ઊભો થતો નથી અને બંને કાયદાઓ એક જ ક્ષેત્રમાં કાર્યરત રહે છે.

"૩૭.૧૯૬૬ના આદેશની કલમ ૩ની પેટા-કલમ (૧) હેઠળ કેન્દ્ર સરકાર માત્ર શેરડીની લઘુત્તમ કિંમત નક્કી કરી શકે છે.આ કલમ પેટા કલમ (૨) સાથે વાંચવી જોઈએ જે પ્રતિબંધ અથવા પ્રતિબંધ બનાવે છે કે કોઈ પણ વ્યક્તિ ખાંડના ઉત્પાદકને શેરડી વેચવા અથવા વેચવા માટે સંમત થશે નહીં અને આવા કોઈ પણ ઉત્પાદક પેટા કલમ (૧) હેઠળ નિર્ધારિત કરતાં ઓછી કિંમતે શેરડીની ખરીદી અથવા ખરીદી કરવા માટે સંમત થશે નહીં.જો રાજ્ય સરકાર કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી કિંમત કરતાં ઓછી કિંમત નક્કી કરે તો અસંગતતા અથવા પ્રતિકૂળતા ઊભી થશે.પરંતુ, જો રાજ્ય સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી કિંમત કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી કિંમત કરતાં વધારે હોય, તો કોઈપણ વિસંગતતા અથવા પ્રતિકૂળતા

માટે કોઈ પ્રસંગ રહેશે નહીં કારણ કે બંને આદેશો એક સાથે કામ કરી શકે છે અને તે બંનેનું પાલન કરી શકે છે.રાજ્ય સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી ઊંચી કિંમત આપમેળે ૧૯૬૬ના આદેશની કલમ ૩ની પેટા-કલમ (૨) ની જોગવાઈઓનું પાલન કરશે.તેથી, રાજ્ય સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી કોઈપણ કિંમત જે કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી કિંમત કરતાં વધારે હોય તે કોઈપણ પ્રકારની પ્રતિકૂળતા તરફ દોરી ન શકે.

"૩૯.....૧૯૬૬ના આદેશ હેઠળ કેન્દ્ર સરકાર માત્ર લઘુત્તમ કિંમત નક્કી કરે છે અને તે હંમેશા રાજ્ય સરકાર માટે ઊંચી કિંમત નક્કી કરવા માટે તૈયાર રહે છે.રાજ્ય વિધાનસભાઓ દ્વારા કરવામાં આવેલા કાયદાઓ હેઠળ આ વિસ્તારો ખાંડની ફેક્ટરીઓ માટે અનામત છે અને તેમાં શેરડી ઉગાડનારાઓ તેમને શેરડીનો પુરવઠો પૂરો પાડવા માટે મજબૂર છે અને તેથી રાજ્ય સરકાર પાસે શેરડીની કિંમત નક્કી કરવાની આકસ્મિક સત્તા છે જે વૈધાનિક કિંમત પણ હશે.તેઓ વધુમાં જણાવે છે કે શેરડી કમિશનર શેરડી ઉગાડનારાઓ અને ખાંડની ફેક્ટરીઓને રાજ્ય સરકાર દ્વારા નિર્ધારિત કિંમતે શેરડીની ખરીદી માટે કરારો કરવા માટે નિર્દેશ આપી શકે છે અને આવા કરારોને

બળજબરીથી અથવા મજબૂરી દ્વારા મેળવવામાં આવ્યા હોવાનું બ્રાન્ડ કરી શકાતા નથી.

"૪૩.હાઈકોર્ટ દ્વારા રિટ પિટિશનને મંજૂરી આપવા અને રાજ્ય સલાહિત ભાવ નક્કી કરવાના આદેશને રદ કરવા માટે આપવામાં આવેલા મુખ્ય કારણોમાંનું એક કારણ એ છે કે શેરડી અધિનિયમ, ૧૯૩૪ હેઠળ રાજ્ય સરકારને શેરડીની કિંમત નક્કી કરવાની સત્તા આપવામાં આવી હતી અને તેથી તે કહેવું નિર્ણયક ગણાશે કે શેરડીની કિંમત નક્કી કરવાની સમાન સત્તા ૧૯૫૩ના અધિનિયમની કલમ ૧૬માંથી પણ વહે છે. ઉચ્ચ અદાલતે એવું પણ માન્યું છે કે જ્યારે ૧૯૫૩નો કાયદો ઘડવામાં આવ્યો હતો ત્યારે પહેલેથી જ એક કાયદો હતો, એટલે કે., શેરડી અધિનિયમ, ૧૯૩૪, જેણે રાજ્ય સરકારને શેરડીની લઘુત્તમ કિંમત નક્કી કરવામાં સક્ષમ બનાવી હતી અને તેથી, ૧૯૫૩ના અધિનિયમને લાગુ કરતી વખતે ચુપી વિધાનસભાનો ઈરાદો ન હોઈ શકે કે તેની કલમ ૧૬માં શેરડીની લઘુત્તમ કિંમત નક્કી કરવાની સત્તા સામેલ હશે કારણ કે શેરડી અધિનિયમ, ૧૯૩૪ની કલમ ૩ (૨) હેઠળ રાજ્ય સરકાર પાસે આવી સત્તા પહેલેથી જ હતી.તેથી, ઉચ્ચ અદાલતે તારણ કાઢ્યું હતું કે ૧૯૫૩ના કાયદાની કલમ ૧૬ રાજ્ય સરકારને શેરડીના પુરવઠા અને ખરીદીને સંકુચિત

અર્થમાં નિયમન કરવાની સત્તા આપે છે, વ્યાપક અર્થમાં નહીં કે જેમાં લઘુત્તમ કિંમત નક્કી કરવાની શક્તિનો સમાવેશ થાય. હાઈકોર્ટનો આ તર્ક એ આધાર પર આગળ વધે છે કે શેરડી કાયદો, ૧૯૩૪ અસ્તિત્વમાં હતો અને જ્યારે યુપી વિધાનસભા દ્વારા ૧૯૫૩નો કાયદો ઘડવામાં આવ્યો ત્યારે તે અમલમાં હતો. એવું લાગે છે કે યોગ્ય કાનૂની સ્થિતિ વિદ્વાન ન્યાયાધીશોની નોંધમાં લાવવામાં આવી ન હતી. યુપી સુગર ફેક્ટરીઝ કંટ્રોલ એક્ટ, ૧૯૩૮ (યુપી એક્ટ ૧/૧૯૩૮) દ્વારા શેરડી કાયદો, ૧૯૩૪ રદ કરવામાં આવ્યો હતો. યુપી શેરડી (પુરવઠા અને ખરીદીનું નિયમન) અધિનિયમ, ૧૯૫૩ની કલમ ૨૬એ યુપી સુગર ફેક્ટરીઝ કંટ્રોલ એક્ટ, ૧૯૩૮ને રદ કર્યો હતો. ભારત સરકાર અધિનિયમ, ૧૯૩૫ના અમલીકરણ સાથે, ડોમિનિયન વિધાનસભા અને પ્રાંતીય વિધાનસભા વચ્ચે કાયદાકીય સત્તાઓની વહેંચણી થઈ હતી અને શેરડી અધિનિયમ, ૧૯૩૪નો સમગ્ર વિષય પ્રાંતીય વિધાનસભા યાદીમાં આવી ગયો હતો. આ સંજોગોમાં જ યુપી વિધાનસભાએ યુપી સુગર ફેક્ટરીઝ કંટ્રોલ એક્ટ, ૧૯૩૮ લાગુ કર્યો હતો, જેણે યુપી રાજ્યમાં તેની અરજીમાં શેરડી એક્ટ, ૧૯૩૪ને રદ કર્યો હતો આ સ્થિતિ ટીકા રામજી વિરુદ્ધ યુપી રાજ્ય, એસસીઆરમાં પૃષ્ઠ ૪૦૦, ૪૦૧ અને ૪૧૭ પર નોંધવામાં આવી છે. તેથી, હાઈકોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલા ઉપરોક્ત તર્કને કોઈ કાનૂની આધાર નથી.

"જી.હાઈકોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલ બીજો તર્ક એ છે કે રાજ્ય સરકાર પાસે ૧૯૫૩ના કાયદાની કલમ ૧૬ હેઠળ શેરડીની લઘુત્તમ કિંમત નક્કી કરવાની સત્તા હોવા છતાં, ઈસી અધિનિયમના અમલીકરણ અને શેરડી નિયંત્રણ આદેશ, ૧૯૫૫ (બાદમાં ૧૯૬૬ના આદેશ દ્વારા બદલવામાં આવ્યો) ની જાહેરાત પર બંધારણની કલમ ૨૫૪ (૧) ને ધ્યાનમાં રાખીને આ શક્તિનો અંત આવ્યો, જે હવે કેન્દ્ર સરકારને લઘુત્તમ કિંમત નક્કી કરવાની વિશેષ સત્તા આપે છે. અગાઉ ચર્ચા કરવામાં આવી છે તેમ આપણે ઉપરોક્ત તર્ક સાથે સહમત નથી કારણ કે પ્રતિકૂળતાનો પ્રશ્ન ઊભો થતો નથી. ઉચ્ચ અદાલતે એવું પણ માન્યું છે કે કેન્દ્ર સરકાર ઈસી અધિનિયમની કલમ ૩ (૩-સી) હેઠળ ખાંડની કિંમત નક્કી કરતી વખતે ૧૯૬૬ના આદેશ હેઠળ નક્કી કરવામાં આવેલી શેરડીની લઘુત્તમ કિંમતને ધ્યાનમાં લે છે અને જો ખાંડની મિલોને કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી કિંમત કરતાં વધુ કિંમત ચૂકવવાની ફરજ પાડવામાં આવે તો તે લેવી ખાંડની કિંમતમાં ખલેલ પહોંચાડશે અને આવી ઘટના અંગે વિધાનસભા દ્વારા વિચાર કરી શકાયો ન હોત. સમય જતાં, લેવી ખાંડનો ક્વોટા ખાંડના કુલ ઉત્પાદનના ૪૦ ટકાથી ઘટીને ૧૦ ટકા થઈ ગયો છે અને ખાંડની મિલો હવે તેમના ઉત્પાદનનો ૮૦ ટકા હિસ્સો ખુદા બજારમાં વેચવા

માટે સ્વતંત્ર છે. ઇસી અધિનિયમની કલમ ૩ (૩-સી) હેઠળ, કેન્દ્ર સરકારે પેટા-કલમમાં ગણાયેલા કેટલાક પરિબલોને ધ્યાનમાં રાખીને લેવી ખાંડની કિંમત નક્કી કરવી પડશે અને ૧૯૬૬ના આદેશ હેઠળ નક્કી કરવામાં આવેલી લઘુત્તમ કિંમત માત્ર એક પરિબલ છે. ખાંડનો ઉત્પાદન ખર્ચ અને ખાંડના ઉત્પાદનના વ્યવસાયમાં કાર્યરત મૂડી પર વાજબી વળતર મેળવવું એ પણ કલમ ૩ (૩) ઇસી અધિનિયમની કલમ (બી) અને (ડી) હેઠળ સુસંગત પરિબલો છે અને તેથી, રાજ્ય સરકાર દ્વારા શેરડી માટે ઊંચી કિંમત નક્કી કરવાથી કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા લેવી ખાંડની કિંમત નક્કી કરવા પર કોઈ મોટી અથવા નોંધપાત્ર અસર થઈ શકે નહીં.

૧૨. ચ ટીકા રામજી અને અન્યો, વગેરે વિરુદ્ધ ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્ય અને અન્યો એ. આઈ. આર. ૧૯૫૬ એસ. સી. ૬૭૬ માં સામેલ પ્રશ્ન ઉત્તર પ્રદેશ શેરડી (પુરવઠા અને ખરીદીનું નિયમન) અધિનિયમ, ૧૯૫૩ (ટૂંકમાં, "અધિનિયમ ૧૯૫૩") ની માન્યતા અને તે હેઠળ ઉત્તર પ્રદેશ સરકાર દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલ ૨૭/૦૮/૧૯૫૪ અને ૮/૧૧/૧૯૫૫ ની સૂચનાઓ સંબંધિત હતો. ૧૯૫૩ના અધિનિયમની કલમ ૧૬ની પેટા-કલમ ૨ (બી) સાથે વાંચીને પેટા-કલમ ૧ (એ) હેઠળ આપવામાં આવેલી સત્તાઓનો ઉપયોગ કરીને ૨૭/૦૮/૧૯૫૪

તારીખની સૂચના બહાર પાડવામાં આવી હતી, જેમાં એવી જોગવાઈ કરવામાં આવી હતી કે શેરડી ઉગાડનારા સહકારી મંડળીની કામગીરીના વિસ્તારના શેરડી ઉગાડનારાઓમાંથી ઓછામાં ઓછા ત્રણ ચતુર્થાંશ સમાજના સભ્યો હોવા જોઈએ. જે ફેક્ટરી માટે વિસ્તાર સોંપવામાં આવ્યો છે તેના પર કબજો કરનાર શેરડી ઉત્પાદક દ્વારા ઉગાડવામાં આવતી શેરડીની ખરીદી અથવા ખરીદી માટે કરાર કરશે નહીં, સિવાય કે આવી શેરડી ઉત્પાદકો સહકારી મંડળી દ્વારા.

૧૩. ૧૯૫૩ના કાયદાની કલમ ૧૫ દ્વારા આપવામાં આવેલી સત્તાઓનો ઉપયોગ કરીને બહાર પાડવામાં આવેલ ૯/૧૧/૧૯૫૫ નું જાહેરનામું, જે તેની સાથે જોડાયેલી અનુસૂચિની કલમ ૨માં ઉલ્લેખિત ખાંડની ફેક્ટરીઓને અનામત અથવા સોંપવામાં આવ્યું હતું, શેરડીની ખરીદી કેન્દ્રો, તેમની સાથે જોડાયેલા સત્તાવાળાઓ સાથે, પેરાઈની મોસમ ૧૯૫૫-૫૬ દરમિયાન શેરડીના પુરવઠા માટે કલમ ૩માં તેમની સામે નિર્દિષ્ટ કરે છે.આમ, તે સ્પષ્ટ છે કે ફેક્ટરીઓને શેરડીના પુરવઠાની એજન્સી સાથે સંબંધિત ૨૭/૦૯/૧૯૫૪ તારીખની સૂચના અને ચોક્કસ ફેક્ટરીઓ માટે ઝોનની રચના સંબંધિત ૯/૧૧/૧૯૫૫ તારીખની સૂચના પર સવાલ ઉઠાવવામાં આવ્યા હતા.આ અધિનિયમ

અને જાહેરનામાની માન્યતાને નિશાન બનાવવા માટે વિવિધ રજૂઆતો કરવામાં આવી હતી.

૧૪. સૌપ્રથમ, એવી વિનંતી કરવામાં આવી હતી કે ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્યને ૧૯૫૩નો કાયદો ઘડવાની કોઈ સત્તા નથી કારણ કે તે ઉદ્યોગોના વિષય સાથે સંબંધિત છે, જેના પર સંઘ દ્વારા નિયંત્રણને સંસદ દ્વારા કાયદા દ્વારા જાહેર હિતમાં સૂચિ ૧ની એન્ટ્રી પરના અર્થમાં અનુકૂળ જાહેર કરવામાં આવ્યું છે. ૧૯૫૩નો કાયદો આવશ્યક ચીજવસ્તુ અધિનિયમ, ૧૯૫૫ અને ઉદ્યોગ વિકાસ નિયમન અધિનિયમ, ૧૯૫૧ના પ્રતિકૂળ હતો. ૧૯૫૩નો કાયદો કલમ ૧૪ હેઠળ રચાયેલા મૂળભૂત અધિકારનું ઉલ્લંઘન કરે છે કારણ કે કેન કમિશનરને વિશાળ સત્તાઓ આપવામાં આવી હતી, જેનો ભેદભાવપૂર્ણ રીતે ઉપયોગ કરી શકાય છે. ૨૭/૦૯/૧૯૫૪ તારીખની સૂચનાએ કલમ ૧૯(૧)(સી) હેઠળ બાંધધરીકૃત મૂળભૂત અધિકારનું ઉલ્લંઘન કર્યું છે. શેરડીના ઉત્પાદકોને ફેક્ટરીમાં શેરડી વેચતા પહેલાં સોસાયટીના સભ્ય બનવાની ફરજ પડી હતી. ૧૯૫૩નો કાયદો અને જાહેરાતો બંધારણની કલમ ૧૯ (૧) (એફ) અને (જી) અને કલમ ૩૧ દ્વારા બાંધધરીકૃત મૂળભૂત અધિકારનું ઉલ્લંઘન કરે છે.

૧૫. આ અદાલતે એવું માન્યું હતું કે ઉત્તર પ્રદેશ રાજ્ય પાસે આ કાયદો ઘડવાની કાયદાકીય ક્ષમતા છે અને ૧૯૫૧ના કાયદા અથવા આવશ્યક ચીજવસ્તુ અધિનિયમ, ૧૯૫૫ સાથે ૧૯૫૩ના કાયદાનો કોઈ વિરોધ નથી.આ અદાલતે અધિનિયમ અને સૂચનાઓની માન્યતાને સમર્થન આપ્યું હતું અને એવું પણ માન્યું હતું કે કોઈ ગેરવાજબી પ્રતિબંધ લાદવામાં આવ્યો નથી.બંધારણની કલમ ૧૯ (૧) (એફ) અને (જી) અને કલમ ૩૧ હેઠળ મૂળભૂત અધિકારોનું કોઈ ઉલ્લંઘન થયું ન હતું.

૧૬. ૧૯૫૩ના કાયદા હેઠળ રાજ્ય સરકાર દ્વારા ભાવ નક્કી કરવાનો પ્રશ્ન યો. ટીકા રામ (સુપ્રા).આ અદાલતે નોંધ્યું હતું કે ઉત્તર પ્રદેશ સરકારે નિર્ણય આપવામાં આવ્યો ત્યાં સુધી કારખાનાઓ દ્વારા ખરીદવાની શેરડીની કિંમત ક્યારેય નક્કી કરી ન હતી.પ્રતિકૂળતાની તપાસ કરતી વખતે, ૧૯૫૪ના કાયદામાં સમાવિષ્ટ જોગવાઈઓનો સંદર્ભ પસાર કરવામાં આવ્યો છે.

૧૭. અરજીઓ પેન્ડન્સી દરમિયાન, સુગર કંટ્રોલ ઓર્ડર, ૧૯૫૫,૨૭/૦૮/૧૯૫૫ પર જારી કરવામાં આવ્યો હતો, જેનો ચુકાદામાં ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો હતો.તે રજૂઆત પણ કરવામાં આવી ન હતી કે કાયદાની કલમ ૧૬ હેઠળ નિયમનની સત્તામાં શેરડીની સલાહિત કિંમત નક્કી કરવાની શક્તિનો સમાવેશ થશે.કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા લઘુત્તમ

કિંમત અને રાજ્ય સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવનારી રાજ્ય સલાહિત કિંમત નક્કી કરવાની વિભાવના, ઉપરોક્ત નિર્ણયમાં આ અદાલતની વિચારણા માટે ક્યારેય ન આવી.નિર્ણયના ગુણોત્તરને વિચારેલા અને જવાબ આપેલા પ્રશ્નોના પ્રકાશમાં ધ્યાનમાં લેવું પડશે.ટીકા રામજી (ઉપરોક્ત) માં એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે ૧૯૫૩ ના અધિનિયમમાં ૧૯૫૫ ના અધિનિયમ અથવા ૧૯૫૧ ના અધિનિયમ સાથે કોઈ પ્રતિકૂળતા નથી, અને જે સૂચનાઓ આક્ષેપ કરવામાં આવી હતી તે મૂળભૂત અધિકારોનું ઉલ્લંઘન કરતી નથી.

૧૮. આમ, ઉપરોક્તમાંથી એ સ્પષ્ટ થાય છે કે **ટીકા રામજી (ઉપરોક્ત)** ના કેસમાં આ અદાલત સમક્ષ વિચારણા માટે જે તથ્યાત્મક મેટ્રિક્સ અને સંબંધિત જોગવાઈઓ પડી હતી અને જે **યુપી કો-ઓપરેશન કેન યુનિયન્સ ફેડરેશન (ઉપરોક્ત)** ના કેસમાં આ અદાલત દ્વારા વિચારણા માટે પડી હતી તે સંપૂર્ણપણે અલગ હતી.અહીં ઉપર દર્શાવ્યા મુજબ, ૧૯૫૫ના આદેશની કલમ ૩એ કેન્દ્ર સરકારને "કિંમત અથવા લઘુત્તમ કિંમત" નક્કી કરવાની સત્તા આપી હતી. **ટીકા રામજી (ઉપરોક્ત)** ના કેસમાં ૧૯૫૫ના આદેશની ઉપરોક્ત કલમ ૩ આ અદાલત દ્વારા વિચારણા હેઠળ હતી.જો કે, ત્યારબાદ, ૧૯૫૫ના આદેશને ૧૯૬૬ના આદેશ દ્વારા રદ કરવામાં આવ્યો છે અને ૧૯૬૬ના

આદેશની કલમ ૩માં જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે કેન્દ્ર સરકાર શેરડીની "લઘુતમ કિંમત" નક્કી કરી શકે છે.તેથી, જ્યારે વિધાનસભાએ જાણીજોઈને "કિંમત" શબ્દને દૂર કર્યો અને કેન્દ્ર સરકાર પાસે "લઘુતમ કિંમત" નક્કી કરવાની સત્તા જાળવી રાખી, ત્યારે આવા હટાવાને અમુક અર્થ આપવો પડશે.જ્યારે કાયદાની જોગવાઈઓમાં અમુક શબ્દો કાઢી નાખવામાં આવે અથવા ઉમેરવામાં આવે અને તેના સ્થાને ઓ. એફ. આર. મૂકવામાં આવે ત્યારે પણ વિધાનસભાના હેતુને ધ્યાનમાં લેવો જરૂરી છે. **ટીકા રામજી (ઉપરોક્ત)** ના કિસ્સામાં, આ અદાલતે ખાસ નિરીક્ષણ કર્યું હતું અને ચુકાદો આપ્યો હતો કે ખાંડ અને શેરડીના ક્ષેત્રમાં, સંસદ અને રાજ્ય વિધાનસભા બંનેને સહપર્તી અધિકારક્ષેત્ર હશે કારણ કે તે સાતમી અનુસૂચિની સમપર્તી સૂચિમાં પ્રવેશ ૩૩ હેઠળ આવશે.સત્તાઓ ઉપલબ્ધ હોવા છતાં રાજ્ય સરકારે કિંમત નક્કી કરવાની સત્તાનો ઉપયોગ કર્યો ન હતો અને કેન્દ્ર સરકારે રાજ્ય સરકાર દ્વારા અપનાવવામાં આવેલી કિંમત/લઘુતમ કિંમત નક્કી કરી હતી તે હકીકતને ધ્યાનમાં લેતા, **ટીકા રામજીના કેસમાં (ઉપરોક્ત)** આ અદાલતે ચુકાદો આપ્યો હતો કે આવી પરિસ્થિતિમાં કોઈ સંઘર્ષ નથી અને પ્રતિકૂળતાનો પ્રશ્ન ઊભો થતો નથી.તેથી, અમારો અભિપ્રાય છે કે **ટીકા રામજીના કેસ અને યુપી કો-ઓપરેશન કેન યુનિયન્સ ફેડરેશનના** નિર્ણયો વચ્ચે કોઈ સ્પષ્ટ

વિરોધાભાસ નથી, જેને સાત ન્યાયાધીશોની મોટી બેન્ચમાં મોકલવાની જરૂર છે.

૧૯. ૧૯૬૬ના આદેશની કલમ ૩ હેઠળ લઘુત્તમ કિંમત નક્કી કરી શકાય છે. ૧૯૭૮માં સુધારેલા આદેશની કલમ ૩એ હેઠળ કરારમાં સંમત કિંમતનો ઉલ્લેખ કરવાનો છે, જે લઘુત્તમ કિંમત કરતાં વધારે હોઈ શકે છે અને તેનાથી ઓછી નહીં હોય. કલમ ૩ (૨) હેઠળ, કોઈ પણ વ્યક્તિ ખાંડના ઉત્પાદક અથવા તેના એજન્ટને શેરડી વેચવા અથવા વેચવા માટે સંમત થશે નહીં અને આવા કોઈ પણ ઉત્પાદક અથવા એજન્ટ પેટા-કલમ (૧) હેઠળ નિર્ધારિત કિંમત કરતાં ઓછી કિંમતે શેરડીની ખરીદી અથવા ખરીદી કરવા માટે સંમત થશે નહીં. આમ, કલમ ૩ (૧) હેઠળ નક્કી કરવામાં આવેલી કિંમતને લઘુત્તમ કિંમત તરીકે ગણવી પડશે. કલમ ૩ (એ) હેઠળ, ૨/૦૨/૧૯૭૮ પર દાખલ કર્યા મુજબ, લેખિત કરાર જરૂરી છે, અને ૧૪ દિવસની અંદર સંમતિ મુજબ કિંમત ચૂકવવી પડશે.

૨૦. અન્યથા પણ અને ગુણદોષ અને અહીં નીચે જણાવેલા કારણો માટે, અમે યુપી કો-ઓપરેશન કેન યુનિયન્સ ફેડરેશનના કિસ્સામાં આ અદાલત દ્વારા લેવામાં આવેલા દૃષ્ટિકોણ સાથે સંપૂર્ણ સંમત છીએ, જે જણાવે છે કે જો રાજ્ય સરકાર કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા નક્કી

કરવામાં આવેલી કિંમત કરતાં ઓછી કિંમત નક્કી કરશે તો અસંગતતા અથવા પ્રતિકૂળતા ઊભી થશે.પરંતુ, જો રાજ્ય સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી કિંમત કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી કિંમત કરતાં વધારે હોય, તો કોઈપણ વિસંગતતા અથવા પ્રતિકૂળતા માટે કોઈ પ્રસંગ રહેશે નહીં કારણ કે બંને આદેશો એક સાથે કામ કરી શકે છે અને તે બંનેનું પાલન કરી શકે છે.રાજ્ય સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી ઊંચી કિંમત આપમેળે ૧૯૬૬ના આદેશની કલમ ૩ની પેટા-કલમ (૨) ની જોગવાઈઓનું પાલન કરશે.તેથી, રાજ્ય સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી કોઈપણ કિંમત, જે કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી કિંમત કરતાં વધારે હોય, તે કોઈપણ પ્રકારની પ્રતિકૂળતા તરફ દોરી ન શકે.

૨૦.૧ બંધારણની કલમ ૨૫૪ હેઠળ તિરસ્કારનો પ્રશ્ન:

ભારતના બંધારણની સાતમી અનુસૂચિની યાદી III માં કાયદાઓના સંદર્ભમાં, જ્યાં કેન્દ્ર અને રાજ્યો બંને પાસે કાયદો ઘડવાની સત્તા છે, પ્રતિકૂળતાનો પ્રશ્ન માત્ર એવા કિસ્સામાં ઊભો થાય છે જ્યાં બંને કાયદાઓ વચ્ચે વાસ્તવિક સમાધાન ન કરી શકાય તેવો સંઘર્ષ હોય.બે કાયદાઓ વચ્ચેની અસંગતતા અસંગત છે, પછી પ્રતિકૂળતાનો પ્રશ્ન ઊભો થાય છે.બંને વિધાનસભાઓનો પ્રભાવશાળી હેતુ, એક જ

વિસ્તારનું આંશિક અથવા આકસ્મિક કવરેજ અલગ સંદર્ભમાં શોધવો જરૂરી છે, અને અલગ હેતુ હાંસલ કરવા માટે, પ્રતિકૂળતાના સિદ્ધાંતને આકર્ષિત કરતું નથી.રાજીવ સરીન વિરુદ્ધ ઉત્તરાખંડ રાજ્ય, (૨૦૧૧) ૮ એસ. સી. સી. ૭૦૮ માં કોર્ટે ચુકાદો આપ્યો હતો:

"૩૩.તે સામાન્ય કાયદો છે કે જો બંને કાયદા બંધારણની સાતમી અનુસૂચિની સમવર્તી સૂચિ હેઠળ આવે તો જ તિરસ્કારની અરજી આકર્ષાય છે.બંધારણની કલમ ૨૫૪ હેઠળ, સૂચિ III એટલે કે બંધારણની સાતમી અનુસૂચિની સમવર્તી સૂચિમાં સમાવિષ્ટ વિષયના સંદર્ભમાં પસાર કરાયેલ રાજ્યનો કાયદો અમાન્ય રહેશે જો તેની જોગવાઈઓ સંસદ દ્વારા એક જ વિષય પર પસાર કરાયેલા કાયદાને પ્રતિકૂળ હોય અને તે પણ એવી પરિસ્થિતિમાં જ જો બંને કાયદાઓ એટલે કે, રાજ્ય વિધાનસભા દ્વારા બનાવેલ એક અને સંસદ દ્વારા બનાવેલ અન્ય એક સાથે અસ્તિત્વમાં ન હોઈ શકે.બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, બંધારણની કલમ ૨૫૪ હેઠળ પ્રતિકૂળતાનો પ્રશ્ન ત્યારે ઊભો થાય છે જ્યારે બંને કાયદાઓની જોગવાઈઓ એકબીજા સાથે સંપૂર્ણપણે અસંગત હોય અથવા જ્યારે બંને કાયદાઓની જોગવાઈઓ એકબીજા સાથે સંપૂર્ણપણે અસંગત હોય, અને અન્ય જોગવાઈને ખતેલ પહોંચાડ્યા વિના તે અશક્ય હોય, અથવા વિરોધાભાસી અર્થઘટન થાય છે જ્યારે એક

જ ક્ષેત્રને આવરી લેતા બંને કાયદાઓ હકીકતોના આપેલ સમૂહ પર લાગુ થાય છે.એટલે કે, સરળ શબ્દોમાં કહીએ તો, જો બે જોગવાઈઓ અને સંસદ દ્વારા બનાવવામાં આવેલા કાયદા અને રાજ્ય વિધાનસભા દ્વારા બનાવવામાં આવેલા કાયદા વચ્ચે સીધો વિરોધાભાસ હોય તો બંને કાયદાઓ વચ્ચે પ્રતિકૂળતા ઊભી થશે.તેથી, જ્યારે પણ સંસદ દ્વારા પસાર કરાયેલા કાયદા અને રાજ્ય વિધાનસભા વચ્ચે અણબનાવનો મુદ્દો ઉઠાવવામાં આવે છે, ત્યારે તે તપાસવું ખૂબ જ જરૂરી બને છે કે શું બંને કાયદાઓ એક જ વિષયને આવરી લે છે કે સંબંધિત છે કે અલગ છે.

x x x

જપ. બંધારણની કલમ ૨૫૪ હેઠળ પ્રતિકૂળતા માટે, એક બેવડી જરૂરિયાત છે, જે પૂર્ણ કરવાની છે:પ્રથમ, કેન્દ્ર અને રાજ્ય કાયદા વચ્ચે "પ્રતિકૂળતા" હોવી જોઈએ; અને બીજું, રાષ્ટ્રપતિની મંજૂરી અસ્તિત્વમાં નથી તેવું માનવું પડશે.આવી પ્રતિકૂળતા નક્કી કરવા માટેની કસોટી ખરેખર બંને કાયદાઓનો પ્રબળ ઇરાદો અને બંને કાયદાઓના આવા પ્રબળ ઇરાદા એકસરખા છે કે અલગ છે તે શોધવાનું છે.સરળ શબ્દોમાં કહીએ તો, એક કાયદામાં તેના પ્રબળ હેતુને અમલમાં મૂકવા માટેની જોગવાઈ આકસ્મિક રીતે તે જ

વિષય પર હોઈ શકે છે જે અન્ય કાયદાની જોગવાઈ દ્વારા આવરી લેવામાં આવે છે, પરંતુ તે જ વિસ્તારનું અલગ સંદર્ભમાં આંશિક અથવા આકસ્મિક કવરેજ અને અલગ હેતુ પ્રાપ્ત કરવા માટે પ્રતિકૂળતાના સિદ્ધાંતને આકર્ષિત કરતું નથી.ટૂંકમાં કહીએ તો, તિરસ્કારના સિદ્ધાંતને આકર્ષવા માટે, બંને કાયદાઓ નોંધપાત્ર રીતે એક જ વિષય પર હોવા જોઈએ.

૨૦.૨ એમ કરુણાનિધિ વિરુદ્ધ ભારત સંઘ અને અન્ય (૧૯૭૯) ૩ એસ. સી. સી. ૪૩૧ માં કોર્ટે અભિપ્રાય આપ્યો હતો કે જ્યાં રાજ્ય દ્વારા બનાવવામાં આવેલા કાયદા અને સંસદ દ્વારા બનાવવામાં આવેલા કાયદા વચ્ચે સીધો ટકરાવ થાય છે, ત્યાં રાજ્યનો કાયદો પ્રતિકૂળતાની હદ સુધી રદબાતલ થશે.તે ત્યારે જ થાય છે જ્યારે જોગવાઈઓ અસંબદ્ધ હોય.કોર્ટે ચુકાદો આપ્યો:

"૮.એવું જોવામાં આવશે કે જ્યાં સુધી કલમ ૨૫૪ની કલમ (૧) નો સંબંધ છે ત્યાં સુધી તે સ્પષ્ટપણે જણાવે છે કે જ્યાં રાજ્ય દ્વારા કરવામાં આવેલી કાયદાની જોગવાઈ અને સમવર્તી ચાદીમાં ગણાયેલી બાબતોમાંથી એકના સંદર્ભમાં સંસદ દ્વારા કરવામાં આવેલી જોગવાઈ વચ્ચે સીધો ટકરાવ થાય છે, તો પછી, કલમ (૨) ની જોગવાઈઓને આધિન, રાજ્યનો કાયદો પ્રતિકૂળતાની

હદ સુધી રદબાતલ થશે.આનો સ્વાભાવિક અર્થ એ છે કે જ્યાં રાજ્ય અને સંસદ બંને સમવર્તી સૂચિ દ્વારા વિચારવામાં આવેલા ક્ષેત્ર પર કબજો કરે છે, ત્યાં સંસદ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલો કાયદો અગાઉથી લાગુ થશે, અને પરિણામે, રાજ્ય કાયદો કેન્દ્રીય કાયદાને આધીન થશે. હકીકતમાં, બંધારણની યોજના સંસદ અને રાજ્ય વિધાનસભાઓ વચ્ચે કાયદાકીય સત્તાઓની વૈજ્ઞાનિક અને ન્યાયી વહેંચણી છે.પ્રથમ, ચાદી ૧ એટલે કે સાતમી અનુસૂચિની સંઘ સૂચિમાં સમાવિષ્ટ બાબતોના સંદર્ભમાં, માત્ર સંસદને જ કાયદો ઘડવાની સત્તા છે, અને રાજ્ય વિધાનસભાઓને ચાદી ૧ માં સમાવિષ્ટ એન્ટ્રીઓના સંદર્ભમાં કોઈ કાયદો બનાવવાનો કોઈ અધિકાર નથી. બીજું, જ્યાં સુધી સમવર્તી સૂચિનો સંબંધ છે, સંસદ અને રાજ્ય વિધાનસભાઓ બંને તેમાં દેખાતી કોઈપણ એન્ટ્રીના સંદર્ભમાં કાયદો ઘડવા માટે હકદાર છે, પરંતુ તે ઉપર ચર્ચા કરાયેલ કલમ ૨૫૪ (૧) દ્વારા નિર્ધારિત શરતને આધિન છે.ત્રીજું, જ્યાં સુધી સૂચિ II એટલે કે રાજ્ય સૂચિની બાબતોનો સંબંધ છે, ત્યાં સુધી માત્ર રાજ્ય વિધાનસભાઓ જ તેમના પર કાયદો ઘડવા માટે સક્ષમ છે અને માત્ર અમુક શરતો હેઠળ જ સંસદ આમ કરી શકે છે.તેથી, તે સ્પષ્ટ છે કે આવી બાબતોમાં, પ્રતિકૂળતા નીચેના સંજોગોમાંથી પરિણમી શકે છે:

૧. જ્યાં સમવર્તી ચાદીમાં કેન્દ્રીય અધિનિયમ અને રાજ્ય અધિનિયમની જોગવાઈઓ સંપૂર્ણપણે અસંગત હોય અને સંપૂર્ણપણે અસંગત હોય, ત્યાં કેન્દ્રીય અધિનિયમ પ્રચલિત થશે અને પ્રતિકૂળતાને ધ્યાનમાં રાખીને રાજ્ય અધિનિયમ રદબાતલ થઈ જશે.

૨. જો કે, રાજ્ય દ્વારા પસાર કરાયેલો કાયદો સમવર્તી ચાદીમાં પ્રવેશ પર સંસદ દ્વારા પસાર કરાયેલા કાયદા સાથે અથડામણમાં આવે તો, રાજ્ય કાયદો પ્રતિકૂળતાની હદ સુધી પ્રભાવી રહેશે અને કેન્દ્રીય કાયદાની જોગવાઈઓ રદબાતલ થઈ જશે, જો કે રાજ્ય કાયદો કલમ ૨૫૪ ની કલમ (૨) અનુસાર પસાર કરવામાં આવ્યો હોય.

૩. જ્યાં રાજ્ય વિધાનસભા દ્વારા પસાર કરાયેલો કાયદો રાજ્ય સૂચિમાં નોંધાયેલા દસ્તાવેજોના દાયરામાં હોવા છતાં કેન્દ્રીય સૂચિમાંના કોઈપણ પ્રવેશો પર ભાર મૂકે છે, ત્યાં કાયદાની બંધારણીયતાને પીઠ અને પદાર્થના સિદ્ધાંતનો ઉપયોગ કરીને સમર્થન આપી શકાય છે, જો કાયદાની જોગવાઈઓના વિશ્લેષણ પર એવું જણાય છે કે કાયદો મોટાભાગે રાજ્ય સૂચિના ચાર

ખૂણામાં આવે છે અને જો કોઈ હોય તો તે સંપૂર્ણપણે આકસ્મિક અથવા અસંગત છે.

૪. જો કે, સમવર્તી સૂચિ દ્વારા આવરી લેવામાં આવેલા વિષય પર રાજ્ય વિધાનસભા દ્વારા બનાવવામાં આવેલો કાયદો સંસદ દ્વારા બનાવવામાં આવેલા અગાઉના કાયદા સાથે અસંગત અને પ્રતિકૂળ હોય, તો આવા કાયદાને બંધારણની કલમ ૨૫૪ (૨) હેઠળ રાષ્ટ્રપતિની મંજૂરી મેળવીને સુરક્ષિત કરી શકાય છે. રાષ્ટ્રપતિની મંજૂરી મેળવવાનું પરિણામ એ હશે કે જ્યાં સુધી રાજ્ય અધિનિયમની વાત છે, તે રાજ્યમાં પ્રચલિત રહેશે અને કેન્દ્રીય અધિનિયમની જોગવાઈઓને માત્ર રાજ્યને લાગુ કરવામાં જ રદ કરશે. આવી સ્થિતિ ત્યાં સુધી જ અસ્તિત્વમાં રહેશે જ્યાં સુધી સંસદ કોઈપણ સમયે કલમ ૨૫૪ ની જોગવાઈ હેઠળ રાજ્ય વિધાનસભા દ્વારા બનાવવામાં આવેલા કાયદામાં ઉમેરો, અથવા સુધારો, ફેરફાર અથવા રદ કરતો કાયદો બનાવી શકે નહીં. જ્યાં સુધી વર્તમાન રાજ્ય કાયદાની વાત છે, આપણે બંધારણની કલમ ૨૫૪ (૨) હેઠળ તેની બંધારણીય માન્યતાના વિવિધ રંગોને ધ્યાનમાં લેવા માટે કહેવામાં આવે છે.

X x x

૨૪. તે સારી રીતે નક્કી કરવામાં આવ્યું છે કે ધારણા હંમેશા કાયદાની બંધારણીયતાની તરફેણમાં હોય છે અને તે કાયદો ગેરબંધારણીય છે તે સાબિત કરવાની જવાબદારી તે વ્યક્તિની હોય છે. પ્રથમ દૃષ્ટિએ, રાજ્ય અધિનિયમ અને કેન્દ્રીય અધિનિયમ વચ્ચે કોઈ વિસંગતતા હોવાનું અમને લાગતું નથી. કોઈપણ પ્રતિકૂળતા ઊભી થાય તે પહેલાં, નીચેની શરતો સંતોષવી આવશ્યક છે:

૧. કેન્દ્રીય અધિનિયમ અને રાજ્ય અધિનિયમ વચ્ચે સ્પષ્ટ અને સીધી અસંગતતા છે.

૨. આવી અસંગતતા સંપૂર્ણપણે અસંબદ્ધ છે.

૩. બે કાયદાઓની જોગવાઈઓ વચ્ચેની અસંગતતા એવી પ્રકૃતિની છે કે જે બે કાયદાઓને એકબીજા સાથે સીધી અથડામણમાં લાવે છે અને એવી પરિસ્થિતિમાં પહોંચી જાય છે કે જ્યાં બીજાની આજ્ઞા ન માન્યા વિના એકનું પાલન કરવું અશક્ય છે.

૨૦.૩ બંધારણની કલમ ૨૫૪ ની કલમ (૧) રાજ્યના કાયદાઓ સાથે સંઘર્ષના કિસ્સામાં કેન્દ્રીય કાયદાઓને પ્રાધાન્ય આપે છે, પછી ભલે તે પહેલાં અથવા પછી ઘડવામાં આવે.બેલસુંડ સુગર કંપની લિમિટેડ વિરુદ્ધ બિહાર રાજ્ય અને અન્ય, (૧૯૯૯) ૯ એસ. સી. સી. ૬૨૦; પંજાબ ડેરી ડેવલપમેન્ટ બોર્ડ અને અન્ય વિરુદ્ધ સેફામ મિલ્ક સ્પેશિયાલિટીઝ લિમિટેડ અને અન્ય, (૨૦૦૪) ૮ એસ. સી. સી. ૬૨૧; સધર્ન પેટ્રોકેમિકલ્સ ઇન્ડસ્ટ્રીઝ લિમિટેડ વિરુદ્ધ ઇલેક્ટ્રિસિટી ઇન્સ્પેક્ટર અને ઇ. ટી. આઈ. ઓ. અને અન્ય, (૨૦૦૭) ૫ એસ. સી. સી. ૪૪૭ અને ભારત હાઇડ્રો પાવર કોર્પોરેશન લિમિટેડ અને અન્ય વિરુદ્ધ આસામ રાજ્ય અને અન્ય (૨૦૦૪) ૨ એસ. સી.સી.સી. ૫૫૩.

૨૦.૪ તે સ્પષ્ટ છે કે યુપી સહકારી શેરડી સંઘ સંઘ (ઉપરોક્ત) માં બંધારણીય ખંડપીઠે સાચો અભિપ્રાય આપ્યો છે કે ૧૯૫૩ના કાયદાની કલમ ૧૬ હેઠળ રાજ્ય સાથે કિંમત નક્કી કરવાની સત્તા છે, જે રાજ્યની સલાહ મુજબની કિંમત છે.એવું ન કહી શકાય કે કેન્દ્રીય કાયદો આ ક્ષેત્ર પર કબજો કરે છે, આવશ્યક ચીજવસ્તુ અધિનિયમ, ૧૯૫૫ અને તે હેઠળ બહાર પાડવામાં આવેલ ૧૯૬૬નો આદેશ લઘુત્તમ કિંમત સાથે સંબંધિત છે.કેન્દ્ર સરકાર પાસે કલમ ૩માં લઘુત્તમ કિંમત નક્કી કરવાની

સત્તા છે.રાજ્ય સરકારને ૧૯૫૩ના કાયદા હેઠળ યુપી સહકારી શેરડી સંઘ સંઘ (ઉપરોક્ત) માં કલમ ૧૬ હેઠળ "રાજ્ય સલાહિત કિંમત" નક્કી કરવાની સત્તાથી વંચિત કરવામાં આવી નથી.નિયમન કરવાની સત્તામાં કિંમત નક્કી કરવાની સત્તાનો સમાવેશ થાય છે.પરંતુ રાજ્ય દ્વારા સૂચવવામાં આવેલી કિંમત કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી લઘુત્તમ કિંમત કરતાં વધારે હોવી જોઈએ.પરંતુ ૧૯૫૩ના અધિનિયમની કલમ ૧૬ હેઠળ રાજ્ય સલાહિત કિંમત નક્કી કરવાની સત્તાનો ઉપયોગ, આવશ્યક ચીજવસ્તુ અધિનિયમ, ૧૯૫૫ની કલમ ૩ (૨) (સી) અને શેરડી (નિયંત્રણ) આદેશ, ૧૯૬૬ની કલમ ૩ હેઠળ લઘુત્તમ કિંમત નિર્ધારણ સાથે અસંગત ન કહી શકાય.૧૯૫૩ના કાયદાની કલમ ૧૬ હેઠળ રાજ્ય દ્વારા સલાહ અપાયેલી કિંમત નક્કી કરવાની સત્તાને કોઈ પણ રીતે મનસ્વી અથવા ગેરકાયદેસર ન કહી શકાય.

૨૦.૪.૧ યુપી સહકારી કેન યુનિયન્સ ફેડરેશન (ઉપરોક્ત) ના કિસ્સામાં, આ અદાલતને કાયદાની કલમ ૧૬ની મર્યાદા, અવકાશ અને મહત્વ પર વિચાર કરવાનો પ્રસંગ મળ્યો હતો. તેમાં સામેલ પ્રશ્ન એ હતો કે શું રાજ્ય સરકાર પાસે શેરડી માટે એસ. એ. પી. નક્કી કરવાની સત્તા છે કે તે માત્ર કેન્દ્ર સરકાર છે, જે લઘુત્તમ કિંમત નક્કી કરી શકે છે અથવા એમ કહેવા માટે કે શું એસ. એ. પી. નું નિર્ધારણ કેન્દ્રીય કાયદા દ્વારા આવરી લેવામાં આવ્યું હતું કે શું કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી કિંમત

કરતાં અલગ કિંમત નક્કી કરવા માટે રાજ્ય માટે તે ખુલ્લું છે અને શું બંધારણની કલમ ૨૫૪ ને ધ્યાનમાં રાખીને પ્રતિકૂળતા છે.

૨૦.૪.૨ **યુપી સહકારી શેરડી સંઘ સંઘ (ઉપરોક્ત)** ના કેસમાં આ અદાલત દ્વારા પસાર કરાયેલા ચુકાદાની ઝીણવટભરી તપાસ પરથી એવું જણાયું હતું કે આ અદાલતે અધિનિયમ હેઠળ કલમ ૧૬ની અસર, અવકાશ અને અસરને ધ્યાનમાં લીધી હતી. આ અદાલતે કાયદાની કલમ ૧૬ પર વિગતવાર વિચારણા કરી-અનામત અને સોંપાયેલ વિસ્તારમાં શેરડીની ખરીદી અને પુરવઠાને નિયંત્રિત કરવાની જોગવાઈ, જે હેઠળ રાજ્ય સરકાર પાસે કોઈપણ અનામત અથવા સોંપાયેલ વિસ્તારમાં શેરડીના વિતરણ, વેચાણ અથવા ખરીદીનું નિયમન કરવાની સત્તા છે અને તે અસર માટે આદેશ જારી કરીને અનામત અથવા સોંપાયેલ વિસ્તાર સિવાયના કોઈપણ વિસ્તારમાં શેરડીની ખરીદી.ત્યારબાદ, આ અદાલતે ચુકાદો આપ્યો છે કે નિયમન કરવાની સત્તામાં એસએપીને ઠીક કરવાની શક્તિનો સમાવેશ થાય છે. આ અદાલતે પણ ખાસ નિરીક્ષણ કર્યું છે અને ચુકાદો આપ્યો છે કે ત્યાં કોઈ પ્રતિકૂળતા નથી.

૨૦.૪.૩ **યુપી સહકારી શેરડી સંઘ સંઘ (ઉપરોક્ત)** ના કેસમાં બંધારણીય ખંડપીઠે આપેલા ચુકાદા પરથી એવું લાગે છે કે આ અદાલતે

સુસંગતતા, મહત્વ, હેતુ અને ઉદ્દેશ, તેની અસર, સૂચિતાર્થ અને કાયદાની કલમ ૧૬ લાગુ કરવાના કારણોને ધ્યાનમાં લીધા હતા અને તમામ સંબંધિત વિચારણાઓને ધ્યાનમાં લીધા પછી આ અદાલતે ખાસ રીતે એવું માન્યું છે કે એસએપી એ કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા નિર્ધારિત કિંમત કરતાં વધારે કિંમત છે જેને વૈધાનિક લઘુત્તમ કિંમત (એસએમપી) તરીકે ઓળખવામાં આવે છે.આમ, **યુપી સહકારી કેન યુનિયન્સ ફેડરેશન (ઉપરોક્ત)** ના કિસ્સામાં, આ અદાલતે ખાસ કરીને કાયદાની કલમ ૧૬ હેઠળ એસએપી નક્કી કરવાની રાજ્ય સરકારની સત્તાને સમર્થન આપ્યું છે.

૨૦.૫ હવે, જ્યાં સુધી રાજ્ય સરકાર દ્વારા એસએપી નક્કી કરવાની વાત છે, ત્યાં સુધી રિટ પિટિશન નંબર ૮૫૪૮ (એમબી)/૨૦૦૭માં હાઈકોર્ટ સમક્ષ દાખલ કરાયેલ જવાબી સોગંદનામા પરથી એવું લાગે છે કે રાજ્ય સરકાર અનુસાર, એસએપીના નિર્ધારણ માટે નીચેના પરિબલો સંબંધિત તથ્યો છે.

(i) શેરડીની ખેતીનો ખર્ચ.

- (ii) શેરડીના ઉત્પાદકો દ્વારા શેરડીના ખેતરમાંથી ખરીદી કેન્દ્ર અથવા મિલ ગેટ સુધી શેરડીના પરિવહનનો ખર્ચ.
- (iii) શેરડીના ઉત્પાદકોને તેમની ઉપજની ઉપરોક્ત રકમ પર વાજબી વળતર.
- (iv) શેરડીના વિસ્તારની ઉપલબ્ધતા, ઉદ્યોગો દ્વારા શેરડીની માંગ, ખાંડના વેચાણ દ્વારા ઉદ્યોગોની નફાકારકતા અને અન્ય પેટા ઉત્પાદનો વગેરે.
- (v) ચાલુ વર્ષમાં ખાંડની ફેક્ટરીઓ દ્વારા ચૂકવવામાં આવેલી શેરડીની કિંમત.
- (vi) ખાંડના ઉદ્યોગોમાંથી કોલ્લુ અને ખાંડસરી એકમો જેવા અન્ય ગ્રાહકો તરફ શેરડીનું ડાયવર્ઝન ટાળવા માટે જરૂરી પરિબળો.

એવું પણ જણાય છે કે એસ. એ. પી. નું નિર્ધારણ અને નિર્ધારણ એ મંત્રીમંડળનો નિર્ણય છે, જે શેરડીની ખેતી/ઉત્પાદન ખર્ચ વગેરે સહિત અનેક પરિબળોને ધ્યાનમાં લીધા પછી અને ઉપરોક્ત સંબંધિત

પરિબળોને ધ્યાનમાં લીધા પછી નક્કી કરવામાં આવ્યો છે, જેમાં રાષ્ટ્રીય આર્થિક વૃદ્ધિમાં વધારો, શેરડીનો ઉત્પાદન ખર્ચ, બિયારણ, ખાતર, મજૂર ખર્ચ, સિંચાઈ વગેરેના ખર્ચમાં વધારો, જેમાં ખાંડની ફેક્ટરીઓ દ્વારા ઉપઉત્પાદનો, વીજ પરિયોજનાઓ વગેરેમાંથી પેદા થતા નફાનો સમાવેશ થાય છે. આમ એવું લાગે છે કે તે સત્તા આવી કિંમત નક્કી કરતી વખતે તમામ સંબંધિત પરિબળો દ્વારા સંચાલિત થાય છે—એસએપી.

૨૦.૫.૧ **યુપી સહકારી શેરડી સંઘ સંઘ (ઉપરોક્ત)** ના કિસ્સામાં, બંધારણીય ખંડપીઠે ચોક્કસ નિરીક્ષણ કર્યા પછી એસ. એ. પી. નક્કી કરવાની રાજ્ય સરકારની સત્તા અને સત્તાને સમર્થન આપ્યું છે કે ૧૯૫૩નો કાયદો એસ. એ. પી. અને ખાંડની ફેક્ટરીઓ દ્વારા જરૂરી શેરડીની ખરીદીનું નિયમન કરવા માટે ઘડવામાં આવ્યો છે અને 'નિયમન' શબ્દમાં કિંમત નક્કી કરવાનો અધિકાર પણ સામેલ હશે.તેણે એવી પણ જાહેરાત કરી છે કે રાજ્ય સરકાર દ્વારા નક્કી કરાયેલ એસ. એ. પી. કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા નક્કી કરાયેલ લઘુત્તમ કિંમત કરતાં વધારે હોવી જોઈએ.આપેલ કિસ્સામાં, એસએપી કિંમત સંમત કિંમત હોઈ શકે છે.

૨૦.૬ આ તબક્કે, એ નોંધવું જરૂરી છે કે **યુપી સહકારી શેરડી સંઘ સંઘો (ઉપરોક્ત)** ના કિસ્સામાં, આ અદાલતે ખાંડની ફેક્ટરીઓ વતી આ

રજૂઆતને ખાસ નકારી કાઢી હતી કે તેમને શેરડીના ઉત્પાદકો અને શેરડી ઉગાડનારાઓની સહકારી મંડળી સાથે ફોર્મ બી અને સીમાં કરારો કરવા માટે દબાણ કરી શકાતું નથી, જેમાં રાજ્ય દ્વારા સલાહ આપવામાં આવેલી કિંમતનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે. આ અદાલતે ખાંડની ફેક્ટરીઓ વતી કરેલી રજૂઆતને પણ નકારી કાઢી હતી કે સંમતિને સ્વૈચ્છિક સંમતિ ન કહી શકાય અને સંમતિ મજબૂરી અથવા દબાણ હેઠળ મેળવવામાં આવી હતી અને તેથી, ખાંડની ફેક્ટરીઓને આવી રાજ્ય-સલાહિત કિંમત ચૂકવવા માટે દબાણ કરી શકાતું નથી, ભલે તેનો ઉલ્લેખ ફોર્મમાં અથવા ખરીદીમાં કરવામાં આવ્યો હોય અને તેથી તેને વેચાણ ન કહી શકાય. ઉપરોક્ત રજૂઆતને નકારતા અને સમગ્ર યોજનાને ધ્યાનમાં લીધા પછી, આ અદાલતે ફરિયાદ ૩૩ માં નિરીક્ષણ કર્યું અને નીચે મુજબ ચુકાદો આપ્યો:

"૩૩. અગાઉ ચર્ચા કર્યા મુજબ, વિસ્તારનું આરક્ષણ અથવા સોંપણી ખાંડની ફેક્ટરીના લાભ માટે કરવામાં આવે છે. કેનગ્રોવર્સ અથવા શેરડી ઉગાડનારા સહકારી મંડળી દ્વારા ફેક્ટરીના કબજાની તરફેણમાં કરવામાં આવેલા કરારો પણ ખાંડ ફેક્ટરીના લાભ માટે છે કારણ કે આવા કરારો દ્વારા તેને તેના દ્વારા જારી કરવામાં આવેલી માંગ સ્લિપમાં દર્શાવેલ દિવસોમાં તાજી લણણી કરાયેલ શેરડીના સતત પુરવઠાની ખાતરી મળે છે જેથી સમગ્ર પેરાઈની

મોસમ દરમિયાન મહત્તમ માત્રામાં કાચો માલ મેળવવામાં કોઈ સમસ્યા ન થાય.સમજૂતીની ગેરહાજરીમાં ખાંડની ફેક્ટરીને પણ નુકસાન થશે કારણ કે તેને તેની જરૂરિયાત અનુસાર શેરડીનો પુરવઠો મેળવવામાં મોટી સમસ્યાનો સામનો કરવો પડી શકે છે.ફેક્ટરીના કબજોદારો પોતે કરારોના અમલ માટે ઉત્સુક છે પરંતુ તેમનો એકમાત્ર વાંધો રાજ્ય સલાહિત કિંમતનો ઉલ્લેખ કરવાનો છે.આ કરાર એક સંયુક્ત વ્યવહાર છે અને તે દલીલ કરવા માટે તેમના માટે ખુલ્લો નથી કે તેની શરતો જે તેમના લાભ માટે છે તે લાગુ થવી જોઈએ પરંતુ રાજ્ય સરકાર દ્વારા સૂચિત ભાવને લગતી મુદત લાગુ થવી જોઈએ નહીં કારણ કે તે સંબંધમાં તેમની સંમતિ સ્વૈચ્છિક અધિનિયમ ન હતી.અમારા મતે, ખાંડની ફેક્ટરીઓ દ્વારા મેળવેલા ફાયદાઓને ધ્યાનમાં રાખીને, તેઓ કરાર દ્વારા સંપૂર્ણપણે બંધાયેલા છે જેમાં રાજ્ય સલાહિત કિંમતનો ઉલ્લેખ કરી શકાય છે અને શેરડીના ભાવને લગતી કલમ પર હુમલો કરવા માટે તે તેમના માટે ખુલ્લું નથી કારણ કે તેમની સંમતિ સ્વૈચ્છિક ન હતી અથવા કોઈ પ્રકારની દબાણ હેઠળ મેળવવામાં આવી હતી.

તે પ્રસ્તાવને આગળ મૂકે છે કે ખાંડની ફેક્ટરીઓમાંથી મળતા ફાયદાઓને ધ્યાનમાં રાખીને, તેઓ કરાર દ્વારા સંપૂર્ણપણે બંધાયેલા છે,

જેમાં રાજ્ય દ્વારા સલાહ આપવામાં આવેલી કિંમતનો ઉલ્લેખ કરી શકાય છે અને શેરડીના ભાવને લગતી કલમ પર હુમલો કરવા માટે તેમના માટે તે ખુલ્લું નથી કે તેમની સંમતિ સ્વૈચ્છિક ન હતી અથવા કોઈ પ્રકારની દબાણ હેઠળ મેળવવામાં આવી હતી.

૨૦.૭ ઉપર દર્શાવ્યા મુજબ, ૧૯૬૬ના આદેશમાં "કિંમત" શબ્દને દૂર કરવામાં આવ્યો છે અને ૧૯૬૬ના આદેશની કલમ ૩માં જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે કેન્દ્ર સરકાર ખાંડના ઉત્પાદક દ્વારા શેરડીની "લઘુતમ કિંમત" નક્કી કરી શકે છે. રાજ્ય વતી વિદ્વાન વકીલ દ્વારા યોગ્ય રીતે રજૂ કરવામાં આવ્યું છે તેમ, "કિંમત" અને "લઘુતમ કિંમત" વચ્ચે તફાવત છે. ઉપરોક્ત બાબત ૧૯૬૬ના આદેશની સંબંધિત કલમોમાંથી સ્પષ્ટ થશે.

૨૦.૭.૧ વાટાઘાટો કરવાની સ્થિતિમાં ન હોય તેવા શેરડી ઉત્પાદકોના હિતોનું રક્ષણ કરવા માટે રાજ્ય દ્વારા સૂચવવામાં આવેલી કિંમતની જોગવાઈ કરવામાં આવી છે. સુખનંદન સરન દિનેશ કુમાર અને અન્યો વિરુદ્ધ ભારત સરકાર અને અન્યો, (૧૯૮૨) ૨ એસ. સી. સી. ૧૫૦ માં, આ અદાલતે અભિપ્રાય આપ્યો હતો:

"૨૨.શેરડીના ઉત્પાદકોના લાભ માટે બંધનકર્તા સામગ્રી માટે છૂટની માત્રાની વૈધાનિક પ્રિસ્ક્રિપ્શન સૂચવવામાં આવી છે.ખાંડ અને ખાંડસરી ખાંડના ઉત્પાદકો એક શક્તિશાળી વેપાર લોબી બનાવે છે, જેની કોઈ પણ વ્યક્તિ ન્યાયિક નોંધ લઈ શકે છે.ખાંડ એક આવશ્યક કોમોડિટી છે જે ક્યારેક ટૂંકા પુરવઠામાં રાખવામાં આવે છે અને લગભગ સમગ્ર વસ્તી દ્વારા વપરાશ માટે જરૂરી કોમોડિટી હોવાથી, આ ક્ષેત્રના શક્તિશાળી ઉદ્યોગ ઉદ્યોગપતિઓ શેરડીના ઉત્પાદકો તેમજ આવશ્યક કોમોડિટીના ગ્રાહકો બંને પર પ્રભુત્વ મેળવવાની સ્થિતિમાં છે.એક તરફ ગ્રાહકોના અંતિમ લાભ માટે સમગ્ર દેશમાં ખાંડ અને ખાંડસરી ખાંડના ઉત્પાદકોના આ શક્તિશાળી સંયોજનને નિયંત્રિત કરવા માટે આઝાદીની શરૂઆતથી જ સંખ્યાબંધ નિયમો ઘડવામાં આવ્યા છે અને બીજી તરફ ખેડૂતો અને શેરડીના ઉત્પાદકો તેમની નાની જમીન સાથે અને નાશવંત ખાદ્ય પાક ઉગાડે છે.સીમાંત ખેડૂતો સંગઠિત ઉદ્યોગ સામે ઊભા રહી શકતા નથી.આ મુખ્યત્વે કૃષિ પ્રધાન સમાજમાં લાંબી દલીલની જરૂર નથી કે નાની જમીન ધરાવતા ખેડૂતોને તેમની ઓછી કૃષિ પેદાશો વાજબી ભાવે વેચવા માટે રક્ષણની જરૂર છે.૧૯૫૩માં યુપી વિધાનસભાએ યુપી શેરડી (પુરવઠા અને ખરીદીનું નિયમન) કાયદો, ૧૯૫૩ લાગુ કર્યો હતો,

જે ફેક્ટરીઓમાં શેરડીના તર્કસંગત વિતરણ માટે, સંગઠિત વૈજ્ઞાનિક આધાર પર તેના વિકાસ માટે, શેરડીના ઉત્પાદકો અને ઉદ્યોગોના હિતોનું રક્ષણ કરવા માટે લાગુ કરવામાં આવ્યો હતો. આ કાયદાની બંધારણીયતાને કલમ ૧૯ (૧) (જી) હેઠળ એક સહિત વિવિંધ આધારો પર પડકારવામાં આવી હતી. ચ ટીકા રામજી વિરુદ્ધ ચુપી રાજ્ય કેસમાં આ અદાલતે કલમ ૧૯ (૧) (જી) હેઠળ પડકારને ફગાવી દીધો હતો અને જણાવ્યું હતું કે શેરડી ઉત્પાદકોની સહકારી સમિતિનું સભ્યપદ જે વિસ્તારમાં કુલ શેરડી ઉત્પાદકોના ૭૫ ટકાથી ઓછું ન હોય તેવા વિસ્તારોમાં ફેક્ટરીઓના કબજા હેઠળના લોકોને શેરડીના વેચાણ અંગે શેરડી ઉત્પાદકો પર જે પ્રતિબંધ લાદવામાં આવ્યો છે, તે આ વિસ્તારના શેરડીના મોટાભાગના ઉત્પાદકોના હિતોનું રક્ષણ કરવા માટે રચાયેલ જાહેર હિતમાં વાજબી પ્રતિબંધ છે અને તે સૌથી વધુ સંખ્યામાં શેરડીના સૌથી વધુ સારા માટે કામ કરે છે. આ દરખાસ્ત હવે વિવાદની હદથી બહાર છે કે જ્યાં સરકારના મતે કરાર કરનારા પક્ષો સમાનતાના ધોરણે વાટાઘાટો કરવામાં અસમર્થ હોય ત્યાં કરાર કરવાના પક્ષના અધિકાર પર રાજ્ય સામાન્ય જનતાના હિતમાં પ્રતિબંધ લાદશે. લઘુત્તમ વેતન નક્કી કરતા કાયદાઓની બંધારણીય માન્યતા આ દરખાસ્ત પર આધારિત છે. આ સિદ્ધાંતને

અસરકારક રીતે શક્તિશાળી ખાંડ ઉદ્યોગ અને શેરડીના ઉત્પાદકો સુધી વિસ્તૃત કરી શકાય છે કારણ કે શેરડીના ઉત્પાદકો ખાંડ અને ખાંડસરી ખાંડના ઉત્પાદકો સાથે તુલનાત્મક ગેરલાભમાં છે, જેમને દલીલો દરમિયાન ખાંડના સરદારો તરીકે વર્ણવવામાં આવ્યા હતા.શેરડીના ખેડૂતો કે જેઓ ખેડૂતો છે તેઓ ખાંડ અને ખાંડની ખાંડના ઉત્પાદકો સાથે સમાનતાના ધોરણે વાટાઘાટો કરી શકતા નથી તેવા હકારાત્મક નિષ્કર્ષ પર પહોંચવા માટે વિસ્તૃત ચર્ચાની જરૂર નથી.નબળા વર્ગોના રક્ષણ માટે રાજ્યની કાર્યવાહી માત્ર ન્યાયી જ નથી પરંતુ જ્યાં સુધી લાદવામાં આવેલ પ્રતિબંધ અતિશય ન હોય ત્યાં સુધી તે સંપૂર્ણપણે જરૂરી છે.

૨૦.૭.૨ કલમ ૩ (૧) કેન્દ્ર સરકારને ખાંડના ઉત્પાદકો અથવા તેમના એજન્ટો દ્વારા તેમના દ્વારા ખરીદવામાં આવેલી શેરડી માટે શેરડીની લઘુત્તમ કિંમત નક્કી કરવાની સત્તા આપે છે.કલમ ૩ (૨) માં જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે કોઈ પણ વ્યક્તિ ખાંડના ઉત્પાદક અથવા તેના એજન્ટને શેરડી વેચવા અથવા વેચવા માટે સંમત થશે નહીં અને આવા કોઈ પણ ઉત્પાદક અથવા એજન્ટ પેટા કલમ (૧) હેઠળ નિર્ધારિત કિંમત કરતાં ઓછી કિંમતે શેરડીની ખરીદી અથવા ખરીદી કરવા માટે સંમત થશે નહીં.કલમ ૩ (૩) અનુસાર, જો ખાંડનો ઉત્પાદક શેરડીના ઉત્પાદક પાસેથી અથવા શેરડી ઉત્પાદક સહકારી મંડળી પાસેથી કોઈ

શેરડીની ખરીદી કરે છે, તો ઉત્પાદક, પક્ષકારો વચ્ચે તેનાથી વિપરીત લેખિત કરાર ન હોય તો, શેરડીની ડિલિવરીની તારીખથી ચૌદ દિવસની અંદર વેચનારને શેરડીની કિંમત ચૂકવવી પડશે અથવા તેને ઉત્પાદક અને શેરડી ઉત્પાદક અથવા શેરડી ઉત્પાદક સહકારી મંડળી અથવા પેટા કલમ (૧) હેઠળ નક્કી કરેલા દરે વેચવામાં આવેલી શેરડીની કિંમત ચૂકવવી પડશે.કલમ (૩-એ) એ જોગવાઈ કરે છે કે ખાંડના ઉત્પાદક અથવા તેના એજન્ટે તેના દ્વારા ખરીદવામાં આવેલી શેરડી માટે શેરડી ઉત્પાદક અથવા શેરડી ઉત્પાદકોની સહકારી મંડળીને કલમ ૩ હેઠળ નક્કી કરવામાં આવેલી શેરડીની લઘુત્તમ કિંમત અથવા ઉત્પાદક અથવા તેના એજન્ટ અને શેરડી ઉત્પાદક અથવા શેરડી ઉત્પાદકોની સહકારી મંડળી વચ્ચે સંમત થયેલી કિંમત (સંમત કિંમત) ચૂકવવી પડશે.આ સમજૂતી હેઠળ ચૂકવવા માટેની સંમત કિંમત રાજ્ય સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી એસએપી નિયત કિંમત પણ હોઈ શકે છે.કલમ (૫-એ) માં જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે જો ખાંડનો ઉત્પાદક દરેક ખાંડ વર્ષ દરમિયાન શેરડી ઉગાડનારા પાસેથી શેરડીની ખરીદી કરે છે, તો તે કલમ ૩ હેઠળ નક્કી કરવામાં આવેલી શેરડીની લઘુત્તમ કિંમત ઉપરાંત વધારાની કિંમત ચૂકવવા માટે જવાબદાર રહેશે. કલમ ૫-એ ની પેટા કલમ (૨) વધારાની કિંમત નક્કી કરવા માટે યોગ્ય અધિકારીને અધિકૃત કરે છે.પેટા-કલમ (૫) વધુમાં જોગવાઈ કરે છે કે પેટા-કલમ (૨) અથવા પેટા-કલમ (૩)

હેઠળ નિર્ધારિત કોઈ વધારાની કિંમત ખાંડના ઉત્પાદક દ્વારા ચૂકવવાની જરૂર નથી, જે શેરડી ઉત્પાદકને કલમ ૩ હેઠળ નિર્ધારિત લઘુત્તમ કિંમત કરતાં વધુ કિંમત ચૂકવે છે, જો કે, "આ રીતે ચૂકવવામાં આવેલી કિંમત કલમ ૩ હેઠળ નિર્ધારિત લઘુત્તમ શેરડીની કિંમત અને પેટા-કલમ (૨) અથવા પેટા-કલમ (૩) હેઠળ નિર્ધારિત વધારાની કિંમત ધરાવતી કુલ કિંમત કરતાં ઓછી નથી".

૨૧. યુપી સહકારી શેરડી સંઘ સંઘ (ઉપરોક્ત) ના કિસ્સામાં આ અદાલતે આપેલા ચુકાદા મુજબ, રાજ્ય કલમ ૧૬ હેઠળ નક્કી કરાયેલ રાજ્ય સલાહિત ભાવ નક્કી કરવા અને નક્કી કરવાની ક્ષમતા ધરાવે છે અને તેથી રાજ્ય સરકાર દ્વારા એસએપી નક્કી કરવાનું કાયદાકીય ક્ષમતાના કાર્યક્ષેત્રની બહાર હોવાનું ન કહી શકાય. એકવાર રાજ્ય સલાહિત ભાવ નક્કી થઈ ગયા પછી, શેરડી કમિશનર પક્ષોને યુપી સહકારી શેરડી ઉત્પાદકો સંઘ (ઉપરોક્ત) માં યોજાયેલું જ પાલન કરવા માટે નિર્દેશ આપી શકે છે. એવું ન કહી શકાય કે કલમ ૧૬ માં પૂરા પાડવામાં આવેલ નિયમનકારી પગલા હેઠળ કિંમતનું નિર્ધારણ મનસ્વીતાથી પીડાય છે, ન તો તેને અનકેલેનાઈઝ્ડ પાવર કહી શકાય. આમ, અમારો વિચારશીલ અભિપ્રાય છે કે ટીકા રામજી (ઉપરોક્ત) નો નિર્ણય યુપી સહકારી કેન યુનિયન ફેડરેશન (ઉપરોક્ત)

ના નિર્ણય સાથે વિરોધાભાસી નથી અને પછીના કેસમાં નિર્ણયની સાત ન્યાયાધીશોની મોટી બેન્ચ દ્વારા સમીક્ષા કરવાની જરૂર નથી.

૨૨. આમ, સમગ્ર યોજના ૧૯૬૬ના આદેશને ધ્યાનમાં લેતા, તે "લઘુતમ કિંમત" અને "વધારાની કિંમત" અથવા "સલાહિત કિંમત" ની જોગવાઈ કરે છે. ૧૯૬૬ના આદેશ હેઠળ ઉપરોક્ત જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં લેતા, "લઘુતમ કિંમત" થી નીચે શેરડીની કોઈ કિંમત (સલાહિત કિંમત) ન હોઈ શકે. "સલાહિત કિંમત" માં કરવામાં આવેલા કરાર મુજબ આવશ્યકપણે "લઘુતમ કિંમત" કરતા વધારે હોવી જરૂરી હતી. આમ, "કિંમત" અને "લઘુતમ કિંમત" વચ્ચે તફાવત છે. ૧૯૬૬ના આદેશની કલમ ૩ મુજબ, તે કેન્દ્ર સરકારને "લઘુતમ કિંમત" નક્કી કરવાની સત્તા આપે છે અને રાજ્ય સરકાર સલાહિત કિંમત નક્કી કરવા માટે અધિકૃત છે, જે અહીં ઉપર દર્શાવ્યા મુજબ હંમેશા કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા નિર્ધારિત "લઘુતમ કિંમત" કરતા વધારે હોય છે. તેથી, યુપી કો-ઓપરેશન કેન યુનિયન્સ ફેડરેશનના કિસ્સામાં આ અદાલતે યોગ્ય રીતે અવલોકન કર્યું છે તેમ, કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા "લઘુતમ કિંમત" નક્કી કરવામાં અને રાજ્ય સરકાર દ્વારા "સલાહિત કિંમત" નક્કી કરવામાં સત્તાઓનો ઉપયોગ કરવામાં કોઈ વિરોધાભાસ નથી, જે કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા નિર્ધારિત "લઘુતમ કિંમત" કરતા વધારે છે. તેથી, યુપી કો-ઓપરેશન કેન યુનિયન્સ

ફેડરેશનના કિસ્સામાં આ અદાલતે યોગ્ય રીતે અવલોકન કર્યું છે તેમ, રાજ્ય સરકાર દ્વારા "સલાહિત કિંમત" અથવા "લાભદાયી કિંમત" અને કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી "લઘુતમ કિંમત" નક્કી કરવામાં કોઈ વિસંગતતા અથવા પ્રતિકૂળતા નથી.યોગ્ય રીતે માનવામાં આવે છે તેમ, જો રાજ્ય સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી કિંમત કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી કિંમત કરતાં વધારે હોય, તો કોઈ પણ વિસંગતતા અથવા પ્રતિકૂળતા માટે કોઈ પ્રસંગ રહેશે નહીં કારણ કે બંને આદેશો એક સાથે કામ કરી શકે છે અને બંનેનું પાલન કરી શકે છે.

૨૩. આમ, એવું માનવામાં આવે છે કે **યુપી કો-ઓપરેશન કેન યુનિયન્સ ફેડરેશન (ઉપરોક્ત)** ના કેસમાં અનુગામી નિર્ણયમાં આ અદાલતની બંધારણીય ખંડપીઠે લીધેલો મત સાચો કાયદો છે.**ટીકા રામજીના** કેસમાં અને **યુપી કો-ઓપરેશન કેન યુનિયન્સ ફેડરેશનના** કિસ્સામાં આ અદાલતના બે નિર્ણયો વચ્ચે કોઈ વિરોધાભાસ નથી અને તેથી, આ બાબતને સાત ન્યાયાધીશોની બનેલી મોટી બેન્ચમાં મોકલવાની જરૂર નથી.તેથી, અમારા અંતિમ તારણો નીચે મુજબ છે:

એ. સાતમી અનુસૂચિની એન્ટ્રી ૩૩ અને ૩૪ લિસ્ટ III ના

આધારે કેન્દ્ર સરકાર તેમજ રાજ્ય સરકાર બંને પાસે શેરડીની

કિંમત નક્કી કરવાની સત્તા છે.કેન્દ્ર સરકારે સત્તાનો ઉપયોગ કર્યો અને "લઘુત્તમ કિંમત" નક્કી કરી, રાજ્ય સરકાર શેરડીની "લઘુત્તમ કિંમત" નક્કી કરી શકતી નથી.જો કે, તે જ સમયે, યુપી શેરડી (પુરવઠા અને ખરીદીનું નિયમન) અધિનિયમ, ૧૯૫૩ ની કલમ ૧૬ હેઠળ સત્તાઓનો ઉપયોગ કરીને શેરડી (નિયંત્રણ) આદેશ, ૧૯૬૬ ની સંબંધિત જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં રાખીને, રાજ્ય સરકાર માટે "સલાહભર્યો ભાવ" નક્કી કરવા માટે હંમેશા ખુલ્લો છે, જે હંમેશા "લઘુત્તમ ભાવ" કરતા વધારે હોય છે.

બી. શેરડી (નિયંત્રણ) આદેશ, ૧૯૬૬, જે યુપી શેરડી (પુરવઠા અને ખરીદીનું નિયમન) અધિનિયમ, ૧૯૫૩ની કલમ ૧૬ હેઠળ બહાર પાડવામાં આવ્યો છે, તે રાજ્ય સરકારને વળતર/સલાહ કિંમત નક્કી કરવાની સત્તા આપે છે જેના પર શેરડીની ખરીદી અથવા વેચાણ કરી શકાય છે, જે હંમેશા કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી લઘુત્તમ કિંમત કરતાં વધારે હશે.

સી. યુપી શેરડી (પુરવઠા અને ખરીદીનું નિયમન) અધિનિયમ,
૧૯૫૩ની કલમ ૧૬ આવશ્યક ચીજવસ્તુ અધિનિયમ,
૧૯૫૫ની કલમ ૩ (૨) (સી) અને શેરડી (નિયંત્રણ)
આદેશ, ૧૯૬૬ની કલમ ૩ની વિરુદ્ધ નથી, કારણ કે અહીં
ઉપર દર્શાવ્યા મુજબ, કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં
આવેલી કિંમત "લઘુતમ કિંમત" છે અને રાજ્ય સરકાર દ્વારા
નક્કી કરવામાં આવેલી કિંમત "સલાહ કિંમત" છે જે હંમેશા
કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી "લઘુતમ કિંમત"
કરતા વધારે હોય છે અને તેથી તેમાં કોઈ વિરોધાભાસ
નથી.તે માત્ર એવા કિસ્સામાં છે કે જ્યાં રાજ્ય સરકાર દ્વારા
નક્કી કરવામાં આવેલી "સલાહ કિંમત" કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા
નક્કી કરવામાં આવેલી "લઘુતમ કિંમત" કરતા ઓછી હોય,
ત્યારે કેન્દ્રના કાયદાઓની જોગવાઈઓ લાગુ થશે અને કેન્દ્ર
સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી "લઘુતમ કિંમત" લાગુ
થશે.જ્યાં સુધી રાજ્ય સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી
"સલાહ કિંમત" કેન્દ્ર સરકાર દ્વારા નક્કી કરવામાં આવેલી
"લઘુતમ કિંમત" કરતા વધારે હોય, ત્યાં સુધી તેને
ભારતના બંધારણની કલમ ૨૫૪ હેઠળ રદબાતલ ન કહી
શકાય.

ડી. ચુપી સહકારી શેરડી સંઘ સંઘ વિરુદ્ધ પશ્ચિમ ચુપી સુગર મિલ્સ એસોસિએશન અને અન્યોના કેસમાં આ અદાલતની બંધારણીય ખંડપીઠે લીધેલો મત સાચો કાયદો છે.

૨૪. સંદર્ભનો જવાબ તે મુજબ આપવામાં આવે છે. હવે રજિસ્ટ્રી આ તમામ બાબતોને અદાલત સમક્ષ સૂચિત કરશે, જે આવી બાબતોને નિકાલ માટે તાત્કાલિક હાથ ધરશે.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.